NR INDEKSU: 262 65X ISSN 2081-433X

www.komputerswiat.pl 1/2011 (4) luty – maj 2011

Komputer Świat SENIOR

MEMBER OF Computer GROUP

Na dołączonej płycie wszystkie programy z artykułów!

W DOBREJ CENIE 9,90 W TYM 8% VAT Z PŁYTĄ CD

DLA DOJRZAŁYCH UŻYTKOWNIKÓW KOMPUTERA

ISSN 2081-433X NR INDEKSU 262 65X 01

Odświeżamy stare przeboje

Jak przegrać muzykę z winyli i kaset do komputera s. 60

Po znajomych na Facebook

Jak założyć konto i odnaleźć znajomych na Facebooku i NK s. 30

Komputer bez wirusów s. 10

Z klawiaturą na grządkę

Najlepsze porady dla działkowców na wiosnę s. 46

Gdy widać niewyraźnie s. 24

Jak poprawnie ustawić monitor

Uczymy się!

Darmowe kursy internetowe dla seniorów s. 34

Komputer Świat

PRENUMERATA

ROCZNA Z PREZENTEM

26 wydań za 153 złote

GRATIS!
Pakiet antywirusowy KASPERSKY INTERNET SECURITY 2011 o wartości 155 zł

SMS pod numer 518 181 818* o treści KS KASPERSKY

ROCZNA

26 wydań W SUPERCENIE 130 złotych

SMS pod numer 518 181 818* o treści KS 26

PÓŁROCZNA

13 wydań W SUPERC 72 złotych

SMS pod numer 518 181 818* o treści KS 13

Jak zamówić prenumeratę:

TEL.: 22 7613214
FAKS: 22 7613133

SMS pod numer 518 18 18 18*: oddzwonimy * Koszt SMS-a według stawek operatora

E-MAIL: prenumerata.axel@infor.pl
PRZEZ INTERNET: http://kiosk.reda

Na start

Listy 4
Wykluczenie na życzenie? 5
Oszczędny komputer..... 6
Na płycie 8

Programy

Przeciw wirusom..... 10

10 wskazówek:
Dobra ochrona antywirusowa.... 15
PIT-y w komputerze 16
Wygodne kontakty..... 20

Sprzęt

Gdy widać niewyraźnie..... 24
10 wskazówek:
Jak wybrać monitor LCD..... 29

Internet

Wśród przyjaciół:
Facebook i NK 30
Darmowe kursy z sieci 34
10 wskazówek:
Umysł w dobrej kondycji 37
Wirtualne muzea 38
Ręczne robótki z pecetem..... 42

Pamiętamy o ogrodach 46
Rozkosze łamania głowy..... 50
Najciekawsze miejsca
w internecie 52

Telekomunikacja

Dołącz do przyjaciół 54
10 wskazówek:
Jak wybrać najlepsze łącze..... 59

Audio/Wideo/Foto

Muzyka z dawnych lat 60

Wiedza

Jak działa telefonia
komórkowa..... 64
10 wskazówek:
Jak sobie radzić z komórką 67

Rynek

Nie daj się nabić... 68
10 wskazówek:
Co konsument musi wiedzieć..... 71
Superkrzyżówka i sudoku 72
Quiz: TV kontra pecet..... 73
Czy wiesz, że... 74
Stopka redakcyjna..... 74

Fot. na okładce: Yuri Arcurs/Dreamstime.com

Komputer Świat SENIOR OD REDAKTORA

DRODZY CZYTELNICY

To wydanie KŚ SENIORA przypadnie do gustu, mam nadzieję, każdemu z Was. Postaraliśmy się bardzo, by tematyka była różnorodna i ciekawa. Nie powinny więc narzekać osoby, które poszukują rzetelnych informacji dotyczących bardzo popularnego w Polsce hobby – pielęgnowania ogrodów. W artykule Pamiętamy o ogrodach znajdziecie drogowskazy, dokąd w internecie udać się po porady na ten temat. Osoby przymierzające się do odkurzenia swojej kolekcji nagrań muzycznych na pewno nie ominą artykułu Muzyka z dawnych lat, w którym krok po kroku uczymy, jak przegrać do komputera i poprawić nagrania z płyt winylowych i magnetofonowych kaset. Panie (ale właściwie dlaczego nie panowie?) z artykułu Ręczne robótki z pecetem dowiedzą się, gdzie szukać pomysłów na ładne wzory do prac ręcznych. Ciekawi świata poznają, jak działa telefon komórkowy. Ja jednak wszystkich bez wyjątku zachęcam do lektury artykułu Przeciw wirusom. Dowiecie się z niego, jak zabezpieczyć komputer przed plagą XXI wieku – groźnymi wirusami komputerowymi.

Wiesław Małecki
wieslaw.malecki@komputerswiat.pl

KŚ SENIOR wszedł już na stałe do kiosków. Wciąż jednak pracujemy nad jego formą i treścią. Komentarze i opinie Czytelników pomagają nam w tworzeniu takiego czasopisma, jakiego potrzebują seniorzy. Dlatego wciąż czekamy na kolejne listy. Piszcie, co Wam się podoba, a co jeszcze możemy poprawić

Za mało porad

Poprzednie dwa numery myślę, że spełniły oczekiwania, natomiast ten trzeci moich oczekiwań nie spełnił. Jego treść mało odbiega od treści dwutygodnika Komputer Świat. Nie twierdzę, że w numerze wszystko jest do kitu, ale brak tam jest tego, co potrzebują właściciele komputerów w podeszłym wieku – porad, jak postąpić, gdy czasem jeden mały niezamierzony krok doprowadza do poważnych kłopotów z działaniem komputera. Oczywiście, że w jednym numerze nie da się opisać wszystkich możliwych następstw, ale gdyby tak choćby dać dwa lub trzy przykłady najczęściej występujących przypadków, to już byłoby ciekawe i przydatne.

Specjalista

Krzyżówka i sudoku

Czy hasła z sudoku i krzyżówki wpisujen z „i" pomiędzy nimi czy bez? Czy większe szanse na wygraną mam, jak wyślę kupo czy SMS? Czy te kupony mogą Państwo następnym razem drukować tak, żeby po wycięciu nie niszczyły artykułu?

Megazaawansowany Uczestn

Redakcja: Czytelnicy, którzy wysyłają rozwiązanie krzyżówki i sudoku SMS-em mogą oba hasła rozdzielić spacją. Jeżeli ktoś połączy oba hasła spójnikiem i, rów nież nie popełni błędu.

Jeśli natomiast chodzi o szanse na wygraną, to losowanie odbywa się zarówno spośród nadesłanych kuponów, j i SMS-ów. Obie formy nadsyłania haseł równoprawne.

Trudno nam jednak będzie spełnić prośb o to, żeby po drugiej stronie kuponu nie było artykułów, ale będziemy próbować

CIEKAWOSTK

UŻYWANIE MYSZY I TOUCHPADA I WEBKODY

Jak korzystać z myszy i touchpada

Mysz to urządzenie, dzięki któremu możemy poruszać kursorem po ekranie monitora. Zwykle wyposażone jest w dwa przyciski. Najczęściej używamy lewego przycisku. Klikając nim, wykonujemy podstawowe działania. W niektórych wypadkach wystarczy pojedyncze kliknięcie, żeby wywołać określoną akcję. Zdarza się też jednak, że musimy kliknąć dwukrotnie – wtedy szybko wciskamy dwa razy lewy przycisk myszy. Prawego przycisku używa się dużo rzadziej. Pomiędzy przyciskami myszy czasem jest ruchome kółko. Służy ono do przewijania dokumentów i stron WWW.

W tekstach KŚ SENIORA używane są dwa określenia. Jeżeli jest napisane tylko słowo **klikamy**, bez informacji, którym przyciskiem, wówczas należy użyć lewego. Natomiast jeśli powinniśmy wcisnąć prawy przycisk myszy, wówczas zostaje to wyraźnie napisane: klikamy **prawym** przyciskiem myszy. Ta sama zasada dotyczy touchpadów – urządzeń, które w laptopach zastępują mysz.

Co to są webkody

W niektórych tekstach KŚ SENIORA pojawia się informacja WEB-KOD: 12345. Co ona oznacza? Aby ułatwić Czytelnikom wykonywanie wskazówek, wymagających wpisania długich i skomplikowanych adresów WWW w przeglądarkę internetową, redakcja Komputer Świata przygotowała system webkodów. Jak z nich korzystać? Wchodzimy na stronę www.komputerswiat.pl, wpisujemy wybrany webkod w pole i klikamy na lub wciskamy przycisk enter. Wówczas w oknie przeglądarki pojawia się żądana witryna. Może być na niej na przykład program do ściągnięcia.

Wykluczenie na życzenie?

Wśród generacji Polaków 50+ niełatwo spotkać internautę. I to nie dlatego, że osoby w jesieni życia nie mają dostępu do internetu. Dlaczego tak się dzieje? Przeczytajmy w Raporcie

Internetowa Polska powoli goni Europę. Według badania Eurobarometr w 2010 roku dostęp do globalnej sieci miało nad Wisłą 52 procent gospodarstw domowych. Średnia europejska pod tym względem wynosi około 60 procent. Niestety, pod względem innej statystyki bardzo daleko nam do europejskiej czołówki. Okazuje się bowiem, że poza internetową społecznością pozostają w Polsce osoby po pięćdziesiątce.

Pod względem korzystania z internetu Polacy generacji 50+ są daleko w tyle za swoimi kolegami z większości krajów Europy. Nie najlepsze statystyki mogą poprawić na przykład kursy dla seniorów, które pokażą im, że korzystanie z globalnej sieci to szansa na aktywność towarzyską i zawodową także w jesieni życia

Jak na lekarstwo

Jesienią 2010 roku opublikowano dokument zatytułowany Raport Otwarcia Koalicji Dojrz@łość w sieci. Między alienacją a adaptacją (KŚ SENIOR wspominał o tym w numerze 3/2010). To pierwsze kompleksowe opracowanie przedstawiające sytuację internautów należących do generacji 50+. Przyjrzyjmy się niektórym wynikom i wnioskom płynącym z tego raportu. I zaznaczmy od razu, że nie są one wesołe.

Według szacunków obecnie w Polsce żyje około 13 milionów obywateli, którzy przekroczyli 50 lat. To ponad 40 procent populacji Polski. Tymczasem okazuje się, że tylko co piąty Polak należący do generacji 50+ (2,8 miliona) korzysta z internetu. To oznacza, że nasi rodacy w jesieni życia stanowią zaledwie 18 procent wszystkich internautów w Polsce. Tymczasem w grupie wiekowej pomiędzy 16 a 49 rokiem życia ponad 70 procent badanych to aktywni użytkownicy sieci.

Niepotrzebny internet?

Jakie są przyczyny tego, że starsi Polacy tak niechętnie sięgają do globalnej sieci? Z Raportu Otwarcia wynika, że nie są to zatwardziali przeciwnicy nowych technologii. Okazuje się bowiem, że wśród badanych przedstawicieli generacji 50+ prawie 60 procent korzysta regularnie z telefonów komórkowych, a 47 procent zadeklarowało, że ma w domu komputer. Z kolei u 40 procent respondentów wspomniany pecet jest podłączony do internetu.

– *Główną barierą w korzystaniu z internetu nie są wcale ograniczenia finansowe ani brak odpowiedniego sprzętu* – mówi Dominik Batorski, kierownik zespołu ekspertów zaangażowanych w prace nad raportem. – *Najważniejszą przyczyną jest niska motywacja, mała wiedza na temat internetu oraz niewystarczające umiejętności oraz obawy wynikające z niewiedzy informatycznej.*

Zebrane w raporcie opinie wskazują, że wśród zaawansowanych wiekiem Polaków panuje przekonanie, iż jest to medium przeznaczone wyłącznie dla ludzi młodych, a starsi nie znajdą w nim dla siebie niczego interesującego lub przydatnego. Sporo respondentów wyraża rozmaite obawy związane z korzystaniem z sieci. Wśród nich jest strach przed zagrożeniami płynącymi z internetu (wirusy, wykradanie poufnych danych), a także obawa przed nieumiejętnym posługiwaniem się komputerem podczas surfowania w sieci i uszkodzeniem peceta. W konsekwencji aż 85 procent osób niekorzystających z internetu uważa, że nic nie traci na swoim wykluczeniu z sieci.

psz

Dlaczego Polacy generacji 50+ nie korzystają z internetu

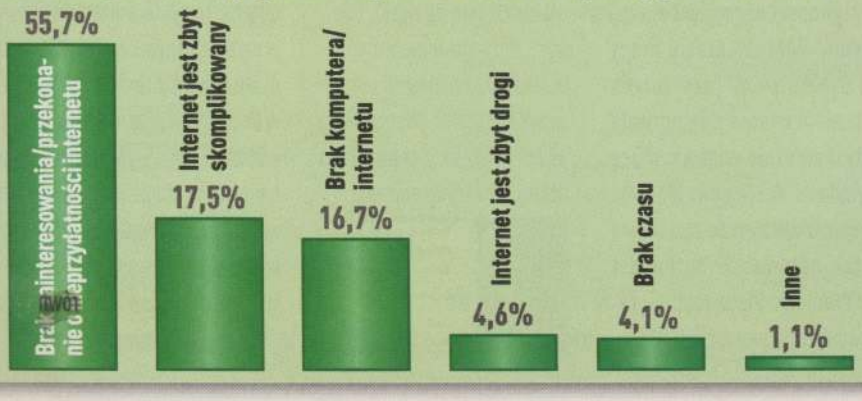

Źródło: Raport otwarcia Koalicji Dojrz@łość w sieci

Fot.: Alexey Romanov/Dreamstime.com

Fot.: Jakub Krechowicz/Dreamstime

Oszczędny komputer

Gdy odchodzimy od komputera, nie musimy go wyłączać, żeby nie pobierał prądu. Funkcje oszczędzania energii mogą uśpić system automatycznie

System Windows kryje w sobie wiele przydatnych i pożytecznych funkcji. Jedną z nich jest opcja oszczędzania energii. W laptopie i na komputerze stacjonarnym z Windows 7 aktywuje się ona po pewnym czasie bezczynnej pracy systemu – kiedy nie korzystamy z myszy i klawiatury, a w Windows nie jest wykonywany żaden proces, taki jak na przykład nagrywanie płyty czy kopiowanie zdjęć. Włącza się również wtedy, gdy na przykład zamykamy ekran laptopa.

Przejście komputera w stan oszczędzania energii objawia się wyłączeniem jego podzespołów, czyli ekranu, dysku twardego, wentylatorów odprowadzających ciepło z układów elektronicznych. Nie jest to tożsame z wyłączeniem komputera. Z poradnika Komputer Świata dowiemy się, jakie tryby oszczędzania energii oferuje Windows i jakie są korzyści z ich używania. Poznamy również sposoby konfiguracji opcji oszczędzania w różnych Windows.

Zalety z oszczędzania energii

Funkcja oszczędzania energii jest szczególnie przydatna w laptopach. W przenośnym komputerze pracującym na baterii najszybciej się ona aktywuje, wydłużając czas pracy komputera bez ładowania akumulatora.

Zaletą korzystania z oszczędzania energii jest możliwość błyskawicznego odtworzenia stanu systemu sprzed jego uśpienia. Po wznowieniu pracy Windows programy i okna nadal będą otwarte jak przed uśpieniem systemu.

jw

JAK SZYBKO WŁĄCZAĆ I WYŁĄCZAĆ WINDOWS

Uśpienie/Wstrzymanie

W trybie uśpienia komputer ma zapisany stan ostatniej aktywności w pamięci operacyjnej RAM. W czasie pracy w trybie uśpienia pecet zużywa niewiele energii, ale pozwala błyskawicznie wznowić pracę Windows. W Windows XP opcja uśpienia występuje pod nazwą Stan gotowości. Natomiast w Windows Vista została nazwana Wstrzymanie.

Hibernacja

W czasie włączania trybu hibernacji Windows zapisuje stan systemu na dysku twardym. Pozwala to na zminimalizowanie konsumpcji energii przez komputer. Wznawianie pracy Windows trwa nieco dłużej niż z trybu uśpienia.

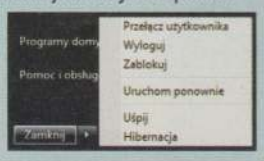

Uśpienie/Wstrzymanie hybrydowe

W trybie uśpienia hybrydowego dane o stanie komputera przechowywane są w szybkiej pamięci operacyjnej oraz na dysku twardym. Opcja ta dostępna jest w Windows 7 oraz Vista i domyślnie włączona jest w komputerach stacjonarnych. W stanie uśpienia hybrydowego stan systemu zazwyczaj można szybko odtworzyć, a po chwilowej utracie zasilania operacja ta również jest możliwa, tylko trwa nieco dłużej.

Używamy funkcji oszczędzania energii w Windows

Funkcja oszczędzania energii ma kilka trybów pracy (patrz ramka na poprzedniej stronie). Działa ona inaczej w komputerach stacjonarnych i przenośnych laptopach.

Komputery stacjonarne

W komputerach stacjonarnych z systemem operacyjnym Windows 7 domyślnie system przechodzi w tryb uśpienia hybrydowego po kilkudziesięciu minutach bezczynności. W stacjonarnych komputerach z Windows XP oraz Vista pecet automatycznie nie przechodzi w tryb uśpienia i kiedy chcemy z niego skorzystać, musimy aktywować go samodzielnie.

1 Najłatwiej przełączyć system w tryb oszczędzania energii, wciskając przycisk oznaczony takim ● lub podobnym znakiem. Znajdziemy go na większości klawiatur oraz w niektórych obudowach komputerowych.

2 W Windows 7 oraz Vista możemy wprowadzić Windows w stan uśpienia, klikając kolejno na i na ●.

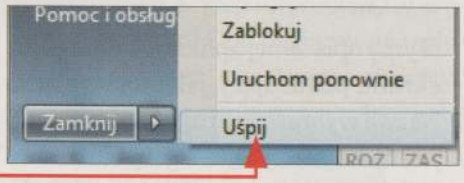

3 Jeśli mamy komputer z Windows XP, to stan uśpienia uruchamiamy, klikając kolejno na Start, następnie na Wyłącz komputer i przycisk ●. Jeśli klikniemy na ten przycisk, przytrzymując klawisz ctrl na klawiaturze, wówczas system przełączy się w tryb hibernacji.

4 Aby korzystać z hibernacji w Windows XP, trzeba wcześniej aktywować tę funkcję. W tym celu z menu Start wybieramy Panel sterowania, klikamy na przycisk Wydajność i konserwacja, a w kolejnym na ikonę ●.

5 Następnie wybieramy zakładkę Hibernacja, kliknięciem wstawiamy zaznaczenie w pole Włącz hibernację i klikamy na OK.

Komputery przenośne

W komputerach przenośnych pracujących na baterii system samodzielnie przechodzi w tryb oszczędzania energii po pięciu minutach. Również ręcznie możemy wprowadzić Windows w stan uśpienia. Do tego wystarczy wykorzystać opisane wyżej metody lub po prostu zamknąć ekran laptopa. W przenośnych pecetach z zainstalowanym Windows Vista oraz 7 w rozwijanym menu znajdziemy również funkcję hibernacji ●, która nie jest wyświetlana w komputerach stacjonarnych.

Wznawiamy pracę

W stacjonarnym komputerze wznawiamy pracę Windows, wciskając przycisk w obudowie ●. W laptopie uśpionym przez zamknięcie ekranu wystarczy podnieść wyświetlacz. Natomiast kiedy system został uśpiony w inny sposób, to wznawiamy pracę notebooka, wciskając ●.

KIEDY NIE DZIAŁA USYPIANIE

Na niektórych komputerach tryb oszczędzania energii może nie działać. Problem mogą sprawiać nieaktualne sterowniki do karty graficznej lub innych urządzeń zainstalowanych w komputerze. Drivery do wszystkich urządzeń możemy zaktualizować automatycznie za pomocą aplikacji Driver Easy (CD-KOD: 011) z płyty dołączonej do czasopisma. Pełną wersję i obszerny opis tego narzędzia znajdziemy w najbliższym wydaniu Komputer Świat Niezbędnik 1/2011.

Zmieniamy domyślne ustawienia

Domyślne ustawienia oszczędzania energii możemy zmienić. Zobaczmy, jak to zrobić.

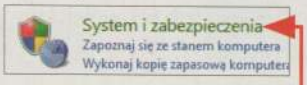

Windows 7 i Vista

1 Z menu wybieramy Panel sterowania. Klikamy na ●.

2 Klikamy na przycisk ●, a w nowym oknie na ●.

3 Wyświetli się lista z domyślnymi ustawieniami trybu oszczędzania. Aby zmienić czas, po którym Windows będzie automatycznie usypiany, klikamy na ● i wybieramy właściwą opcję.

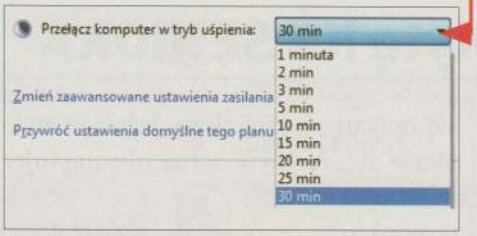

Windows XP

1 Uruchamiamy Windows XP, z menu Start wybieramy Panel sterowania.

2 W nowym oknie klikamy na przycisk Wydajność i konserwacja, a w kolejnym na ikonę ●.

3 Na rozwijanych listach ● wybieramy czas bezczynności, po którym komputer przejdzie w stan uśpienia, odpowiednio: kiedy jest podłączony do zasilacza i kiedy pracuje na baterii.

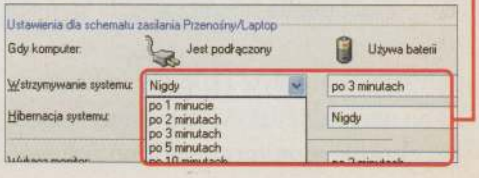

Na płycie

Na płycie dołączonej do tego wydania czasopisma KŚ SENIOR znajdziemy wiele przydatnych aplikacji. Przeczytajmy, jak je wyszukiwać i instalować

Program do składania deklaracji podatkowych za rok 2010 drogą elektroniczną, przygotowany przez Ministerstwo Finansów. Aplikacja umożliwia wypełnienie formularzy PIT-

To menu płyty KŚ SENIORA 1/2011. Płyta zawiera programy związane z tematami poruszanymi w czasopiśmie, podzielone na działy odpowiadające poszczególnym artykułom.

- Na jasnozielonych belkach widzimy nazwy działów tematycznych.
- Po kliknięciu na belkę rozwija się spis programów należących do działu.
- Gdy klikniemy na nazwę jednego z programów, w głównej części okna zobaczymy opis danej aplikacji oraz zrzut ekranu pokazujący, jak ona wygląda. Nazwa wybranego programu widoczna jest na brązowej belce u góry okna.
- Kliknięcie na ten przycisk uruchamia instalację aplikacji.
- Ten moduł ma ułatwiać nam odnalezienie potrzebnej aplikacji na płycie z pominięciem spisu działów i programów z lewej strony. Zamiast klikać kolejno na belki i rozwijać je w poszukiwaniu programu, który chcemy zainstalować, wpisujemy w puste pole numer programu, czyli CD-KOD. Powinien on znajdować się w opisie aplikacji w dotyczącym jej artykule (na przykład CD-KOD: 012). Spis programów i przyporządkowanych do nich kodów znajdziemy w ramce na stronie obok. **Uwaga!** Wpisujemy tylko trzycyfrową liczbę, bez wyrazu CD-KOD! Po wpisaniu odpowiednich cyfr klikamy na Znajdź lub też wciskamy enter. **aa**

Jak uruchomić płytę KŚ SENIORA

Płyta powinna znajdować się w kopercie przyklejonej na stronie 3 czasopisma.

1 Wyjmujemy płytę z koperty i wkładamy do napędu DVD. Zamykamy napęd. Na ekranie monitora powinno pokazać się opisane wyżej okno. Jeżeli jednak okaże się, że płyta sama nie startuje, przechodzimy do punktu 2.

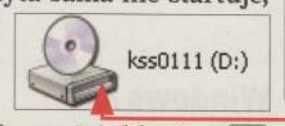

2 Wciskamy jednocześnie klawisze ⊞ i E i klikamy dwukrotnie na ikonę napędu DVD. W kolejnym oknie dwukrotnie klikamy na startuj.exe. Płyta się uruchamia.

Opis standardowej instalacji – gra World of Goo

Aby nauczyć się korzystać z płyty KŚ SENIORA, przeczytajmy, jak zainstalować grę World of Goo. To standardowa instalacja – wystarczy postępować zgodnie z zaleceniami kreatora instalacji. W wypadku innych programów z płyty będziemy postępować w podobny sposób.

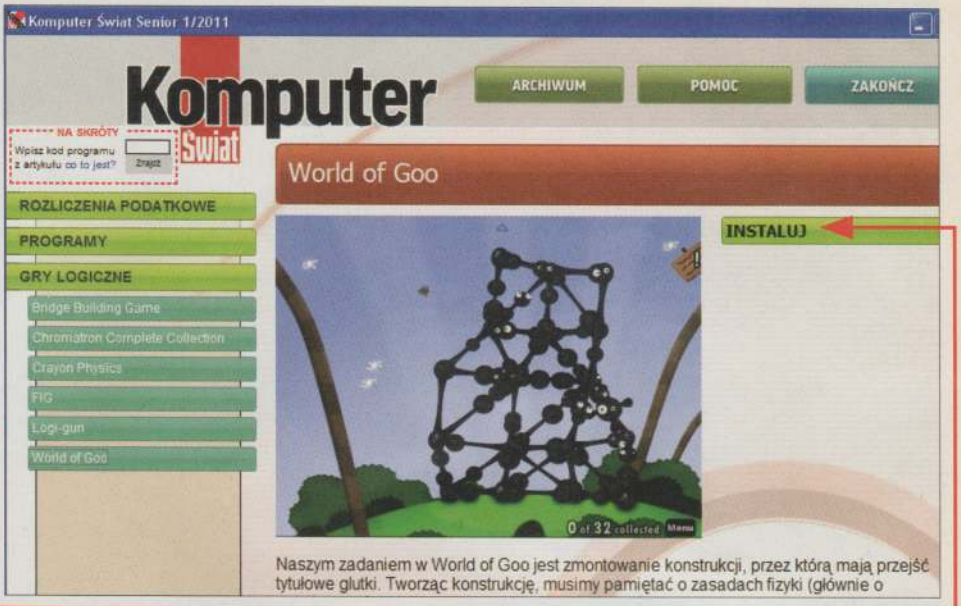

1 Jak już wiemy, program możemy znaleźć na płycie na dwa sposoby:

- wpisując jego CD-KOD w pole i klikając na

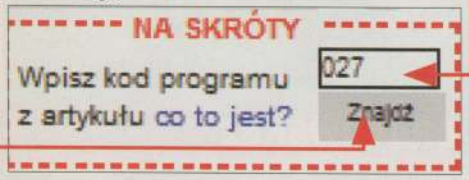

- lub klikając kolejno na belki działów, a potem na nazwę aplikacji.

W wypadku World of Goo wpisujemy CD-KOD: 027 lub klikamy na i na.

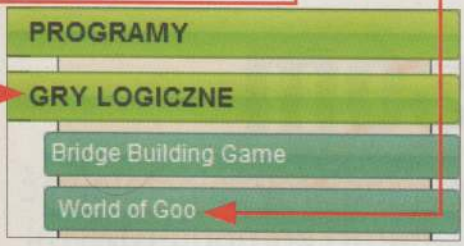

2 Pokazuje się okno z opisem programu. Klikamy w nim na przycisk INSTALUJ, uruchamiając instalację.

3 W wypadku World of Goo instalacja odbywa się w języku angielskim, jednak bez obaw – proces instalacji zawsze jest bardzo intuicyjny. Najpierw klikamy na I Agree, by zaakceptować warunki licencji.

Uwaga! Na czas instalacji nowego programu dobrze jest wyłączyć wszelkie inne uruchomione w danej chwili aplikacje. Najlepiej zrobić to właśnie teraz.

4 W kolejnym oknie klikamy na przycisk Next >. Chociaż instalacja najczęściej sprowadza się do klikania w kolejnych oknach kreatora instalacji na wyróżniony przycisk, warto czytać znajdujące się w nich informacje. W wypadku World of Goo możemy na przykład zdecydować, czy chcemy utworzyć skróty, które pozwolą nam szybko uruchomić grę – wystarczy pozostawić zaznaczone pola.

5 W następnym oknie, klikając na, możemy wybrać miejsce, gdzie ma zostać zapisany instalowany program. Jeżeli

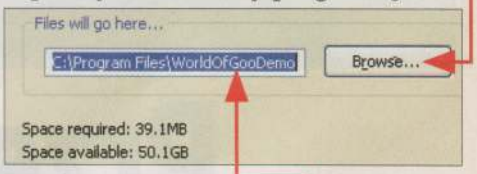

w domyślnej lokalizacji nie brakuje miejsca, pozostawiamy ją bez zmian i klikamy po prostu na Install.

6 W ostatnim oknie kreatora instalacji klikamy na Finish. Gotowe! Program jest zainstalowany. Często aplikacja uruchamia się automatycznie zaraz po instalacji. Aby włączyć ją po raz kolejny, wystarczy dwukrotnie kliknąć na jej ikonę skrótu na pulpicie.

PROGRAMY I CD-KODY

Adobe AIR 2.5	001	Comodo AntiVirus 2011	008	Firefox 3.6	014	Logi-gun	021
Adobe Reader 9.4	002	Crayon Physics	009	Flash Player 10.1 (Chrome, Firefox)	015	Nokia Monitor Test	022
Audacity 1.3.12	003	Czasowy Wyłącznik Komputera 2.44	010	Flash Player 10.1 (IE)	016	Opera 11	023
Autologon 3.0	004	DriverEasy 3.1	011	Google Chrome 8	017	QuickTime Player 7.6	024
avast! Free Antivirus 5	005	e-Deklaracje Desktop 2011 3.0	012	Java Runtime Environment 1.6	018	Sophos Anti-Rootkit 1.5.4	025
Bridge Building Game	006	FIG	013	KŚ Szybki start	019	Spybot Search & Destroy 1.6	026
Chromatron Complete Collection	007			Lame 3.98.3 for Audacity	020	World of Goo	027
						Wtyczka e-Deklaracje 1.5.0	028

Fot.: Yakobchuk/Dreamstime.com

DROGOWSKAZ

- Instalujemy program antywirusowy strona 11
- Rejestrujemy darmową wersją avasta! strona 11
- avast! free antivirus z bliska strona 12
- Jak korzystać z antywirusa avast! strona 12

Przeciw wirusom

Program antywirusowy to aplikacja, którą koniecznie powinniśmy zainstalować w swoim komputrze. Ochroni nas przed wirusami, trojanami i komputerowymi szpiegami. Poznajmy najważniejsze funkcje dostępne w antywirusie avast!

Coraz więcej osób podłącza swoje komputery do internetu. Nic dziwnego, w końcu w globalnej sieci znajdziemy miliony informacji, gier, muzyki, filmów i innej rozrywki. Internet niesie jednak też ze sobą poważne zagrożenia. Dlatego tak ważne jest, aby na pececie zainstalować program antywirusowy.

Po co mi antywirus?

Nawet jeżeli bardzo się pilnujemy i nie ściągamy podejrzanych plików ani nie odwiedzamy niepewnych stron WWW, może się zdarzyć, że hakerzy podrzucą złośliwy kod nawet do solidnego serwisu WWW. Wówczas nasz komputer może stać się ofiarą ataku: zacznie działać wolno, bo uruchomione i ukryte trojany będą zużywać moc obliczeniową, nasze łącze internetowe może być potajemnie używane do wysyłania spamu, a nawet możemy stracić ważne dane, jak numery kont i kart kredytowych czy też w wyniku działania wirusa nasze prywatne pliki mogą zostać zniszczone lub uszkodzone.

Jak działa antywirus?

Nowoczesne antywirusy mają tak zwane bazy sygnatur, dzięki czemu rozpoznają kod komputerowych szkodników. Programy zabezpieczające wyposażone są także w moduły analizy heurystycznej i behawioralnej, dzięki czemu są w stanie wykryć wiele wirusów, jeszcze zanim powstanie przeciwko nim odpowiednia szczepionka (czyli sygnatura). Heurystyka bada kod programu i porównuje go w różnymi wzorcami szkodników – jeżeli kod jest podobny, program zostanie uznany za wirusa. W wypadku analizy behawioralnej antywirus w bezpiecznym miejscu uruchamia podejrzany program i sprawdza, jak ten się zachowuje – jeżeli próbuje wykonać niebezpieczne czynności (na przykład kasować pliki), to jest blokowany. **rk**

Antywirus na płycie

Na płycie CD dołączonej do tego numeru KŚ SENIORA znajdziemy darmową wersję popularnego antywirusa avast!

Aplikacja jest darmowa do użytku niekomercyjnego, czyli bez żadnych opłat możemy z niej korzystać na domowych pecetach.

Instalujemy program antywirusowy

Instalacja antywirusa zajmie nam kilka minut. Zobaczmy, jak przebiega ten proces w wypadku programu avast! free antivirus.

1 W menu płyty dołączonej do tego numeru KŚ SENIORA podajemy CD-KOD: 005 i wciskamy enter. Następnie klikamy na przycisk **INSTALUJ**.

2 Jeżeli program instalujemy w Windows Vista lub 7, to zobaczymy okno Kontroli konta użytkownika. Musimy w nim kliknąć na przycisk Tak. W XP przechodzimy po prostu do następnego punktu.

3 W pierwszym oknie instalatora usuwamy zaznaczenie z opcji. Dzięki temu program nie będzie przesyłać do swojego producenta żadnych informacji na temat tego, jak korzystamy z avasta!

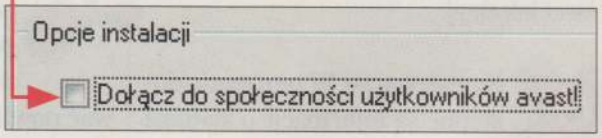

4 Teraz klikamy na przycisk Dalej >. Program zostanie zainstalowany na dysku naszego komputera. Trwa to kilka minut. Gdy proces dobiegnie końca, uruchomione zostaje szybkie skanowanie systemu. Pozwala ono na wstępne wykrycie obecnych w systemie szkodników.

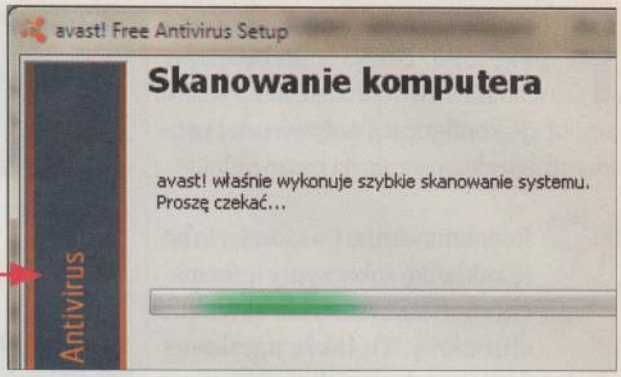

5 Gdy zobaczymy komunikat, avast! jest już zainstalowany i odtąd chroni nasz komputer przed internetowymi szkodnikami. Klikamy na Zakończ.

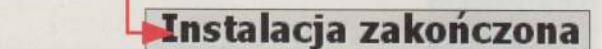

6 avast! będzie się automatycznie uruchamiać przy każdym starcie systemu Windows. Nie musimy więc pamiętać o tym, aby po włączeniu komputera uruchamiać także antywirusa. W razie potrzeby dostęp do okna konfiguracyjnego programu uzyskamy, klikając podwójnie na ikonę w zasobniku systemowym obok zegara.

Rejestrujemy darmową wersję avasta!

Bezpośrednio po zainstalowaniu avast! chroni nasz komputer, jednak jeżeli nie wykonamy w ciągu 30 dni rejestracji, aplikacja przestanie działać. Oto jak zarejestrować darmową wersję antywirusa avast!

1 Tak jak w punkcie 6 poprzedniej porady otwieramy okno konfiguracji programu.

2 W polu widzimy informację, ile dni na rejestrację nam zostało. Klikamy na odnośnik.

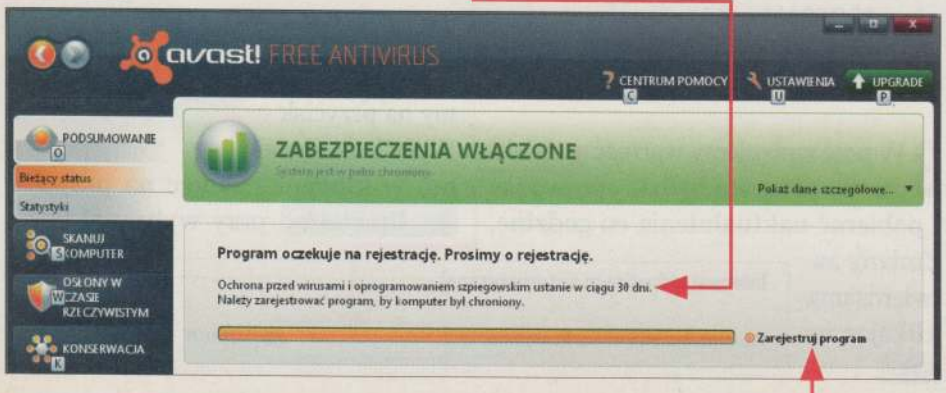

3 Otwiera się nowe okno, w którym w sekcji klikamy na przycisk.

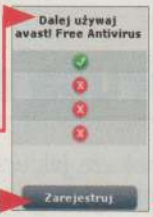

4 Wypełniamy formularz, podając swoje nazwisko oraz własny, działający adres e-mail. Wybieramy także jedną z odpowiedzi widocznych po rozwinięciu listy. Klikamy na przycisk.

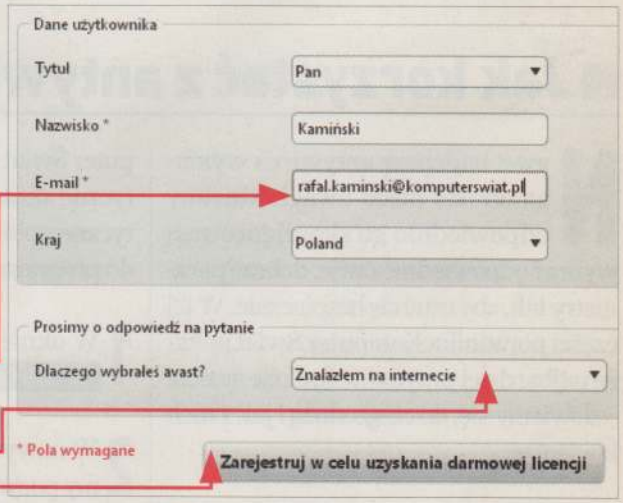

5 W ciągu kilku sekund nasza kopia programu avast! free antivirus jest już zarejestrowana. Świadczy o tym komunikat widoczny w oknie programu. Widzimy także, do kiedy nasza rejestracja będzie ważna.

avast! free antivirus z bliska

Poznajmy główne elementy okna programu. Dzięki temu będziemy w stanie łatwo odnaleźć interesujące nas opcje konfiguracji antywirusa i uruchamiania skanowania na nasze żądanie.

1 Podsumowanie: Po kliknięciu na tę zakładkę zobaczymy informację, czy nasz system jest aktualnie chroniony. Tu także uzyskamy dostęp do statystyk: w nich wyświetlone będą informacje o tym, ile i jakie zagrożenia wykrył w naszym komputerze avast!

2 Skanuj komputer: Do tego menu będziemy zaglądać wówczas, gdy będziemy chcieli ręcznie uruchomić procedurę skanowania dysków. Możemy tu także aktywować skanowanie przy włączaniu komputera i przejrzeć dzienniki wyszukiwania wirusów.

3 Osłony w czasie rzeczywistym: Tutaj możemy uruchomić lub wyłączyć różne moduły ochrony systemu: systemu plików, poczty, WWW, sieci p2p, komunikatorów, sieci lokalnej.

4 Konserwacja: W tym menu dostępne są informacje o statusie rejestracji programu oraz przyciski pozwalające na łatwą, ręczną aktualizację zarówno samego programu, jak i wbudowanych w niego baz wirusów.

5 Ustawienia: Po kliknięciu na ten przycisk będziemy mogli skonfigurować automatyczne aktualizacje programu i baz, zdefiniować powiadamianie o wykrytej infekcji na e-mail. Tu także dostępna jest funkcja blokowania dostępu do konfiguracji programu za pomocą hasła – możemy wybrać, które moduły aplikacji będą chronione.

Jak korzystać z antywirusa avast!

Nawet najlepszy antywirus wymaga od nas nieco uwagi. Musimy odpowiednio go skonfigurować: wybrać odpowiednie opcje, dobrać parametry tak, aby czuć się bezpiecznie. W tej części poradnika Komputer Świat pokaże najbardziej przydatne funkcje avasta! – dowiemy się, do czego służą i jak z nich korzystać.

Aktualizacja programu i baz wirusów

Dobry antywirus to zaktualizowany antywirus. Dotyczy to zarówno samego programu, jak i sygnatur wirusów, na podstawie których aplikacja wykrywa szkodniki. Domyślnie avast aktualizuje bazy co cztery godziny, natomiast poprawki dotyczące samego programu nie są ściągane – wyświetla się jedynie powiadomienie o ich dostępności. Komputer Świat pokaże, jak ustawić automatyczne aktualizacje co godzinę i automatyczne pobieranie i ściąganie poprawek do programu.

1 W oknie avasta! klikamy na przycisk **USTAWIENIA** i na **Aktualizacje**.

2 W nowym oknie w sekcji ● zaznaczamy pozycję ●.

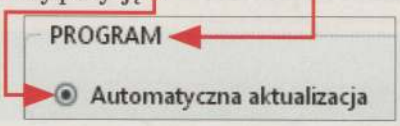

3 W pole wpisujemy wartość ●, dzięki czemu program będzie sprawdzać i pobierać uaktualnienia co godzinę. Zmiany zatwierdzamy, klikając na **OK**.

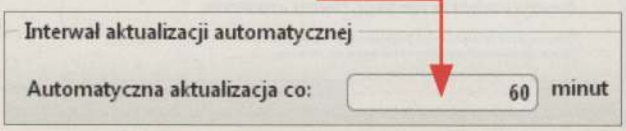

Skanowanie wybranych elementów

avast! ma moduł monitora, który nieustannie pilnuje, czy otwierane pliki są bezpieczne. Jeżeli jednak podłączamy pendrive, zewnętrzny dysk lub po prostu chcemy się upewnić, że pliki w wybranym katalogu są wolne od wirusów, możemy uruchomić ręczne skanowanie. Zobaczmy, jak to zrobić.

1 W oknie programu avast! klikamy na przycisk ●.

Wyświetla się menu, w którym klikając na przycisk **Uruchom** przy wybranej opcji, uruchomimy odpowiednie zadanie skanowania:

Szybkie skanowanie – program przeskanuje tylko pamięć operacyjną i foldery systemowe;

Pełne skanowanie systemu – kompleksowe skanowanie całego komputera (trwa długo – nawet kilka godzin);

Skanowanie nośników wymiennych – skanowanie płyt CD/DVD i podłączanych do USB pendrive'ów;

Wybierz folder do przeskanowania – po uruchomieniu procesu wybieramy, który katalog na dysku ma zostać przeskanowany.

2 Jeżeli klikniemy na ●, będziemy mogli włączyć skanowanie przy starcie Windows. Ta funkcja przyda się nam wtedy, gdy pecet zainfekowany jest rootkitami (po włączeniu systemu szkodniki te ukrywają się przed antywirusem).

Skanowanie przy uruchomieniu

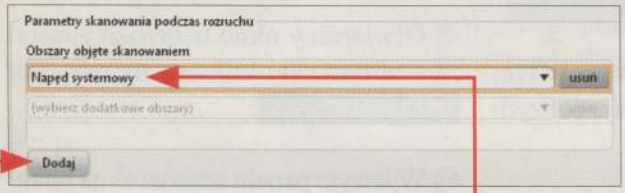

Na liście wskazujemy do przeskanowania dysk systemowy ● i klikamy na ●. Następnie klikamy na przycisk Wprowadź do harmonogramu. Skanowanie zostanie uruchomione po restarcie komputera. Jeżeli chcemy to zrobić od razu, klikamy na Ponownie uruchom komputer.

3 Dodatkowo dostępna jest opcja skanowania wybranych katalogów na dysku poprzez wskazanie opcji w menu kontekstowym. Klikamy więc prawym przyciskiem myszy na folder, który chcemy sprawdzić, i z menu wybieramy polecenie Skanuj.

Zmieniamy poziom czułości skanera antywirusowego

Poza sygnaturami, które niepodważalnie identyfikują szkodnika, avast! wyposażony jest w moduł skanera heurystycznego. Oznacza to, że szuka w plikach elementów, które mogą wskazywać, że dokument jest zainfekowany nieznanym jeszcze wirusem. Poziom czułości skanera heurystycznego możemy modyfikować. Zwiększyć, gdy chcemy mieć wyższy poziom bezpieczeństwa, lub nieco zmniejszyć, gdy program drażni nas fałszywymi alarmami.

1 Poniżej przycisku Uruchom przy każdej z opcji skanowania systemu pokazanej w poprzedniej poradzie widzimy odnośnik Więcej informacji ▼. Klikamy na niego, a potem na Ustawienia...

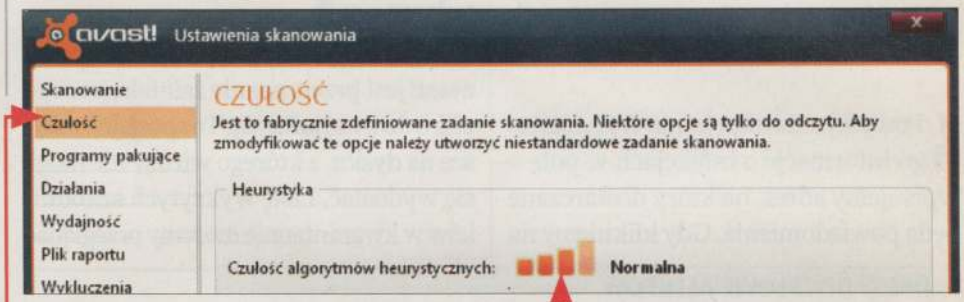

2 Otwiera się nowe okno, w którym klikamy na ●. Ciemne paski ● wskazują aktualny poziom czułości wykrywania nieznanych wirusów. Klikając na wybrany pasek, wskażemy nowy poziom czułości:

Wyłączone – funkcja wykrywania nieznanych wirusów jest wyłączona – KŚ SENIOR odradza wybieranie tej opcji;

Niski – tę opcję wybieramy, gdy avast! uznaje wiele zdrowych plików za potencjalnie zainfekowane;

Normalna – kompromis między liczbą fałszywych alarmów a bezpieczeństwem;

Wysoki – jeżeli przy niższych ustawieniach program nie zgłasza fałszywych alarmów, możemy wybrać najwyższy poziom ochrony – przełoży się to na lepszy stopień odporności naszego komputera na infekcje.

3 Gdy wybierzemy odpowiedni poziom czułości skanera, zmiany zatwierdzamy, klikając na przycisk OK.

Wykrywanie niechcianych programów

Często zdarza sie, że gdy instalujemy jeden program, przy okazji w systemie pojawiają się dodatkowe, niepotrzebne nam aplikacje. Najczęściej są to moduły dodające paski narzędziowe do przeglądarek internetowych lub otwierające dodatkowe okna z reklamami podczas przeglądania stron internetowych. avast! może wykrywać takie potencjalnie niechciane programy i usuwać je z naszego systemu.

1 Wykonujemy punkt 1 poprzedniej porady, otwierając okno ustawień dla wybranego przez nas typu skanowania.

2 W nowym oknie klikamy na Czułość, po czym dodajemy zaznaczenie do opcji ●. Zmiany zapisujemy, klikając na przycisk OK.

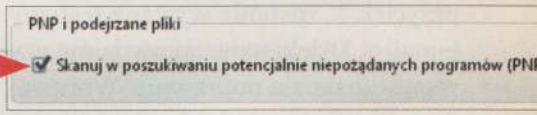

Powiadamianie o infekcji

Jeżeli pod naszą nieobecność ktoś z rodziny będzie korzystać z naszego komputera, możemy aktywować e-mailowe powiadomienia o infekcji. Wówczas, gdy avast! wykryje wirusa, na nasze konto poczty elektronicznej wysłany zostanie specjalny e-mail. Funkcja ta może się także przydać, gdy na przykład ktoś bardziej doświadczony z komputerami pomaga nam w razie problemów – wówczas możemy skonfigurować wysyłanie powiadomień na skrzynkę pocztową tej osoby, będzie więc wiedzieć, że z naszym pecetem jest coś nie w porządku.

1 Otwieramy okno ustawień avasta. Klikamy w nim na przycisk USTAWIENIA.

2 W lewym panelu nowego okna klikamy na zakładkę ●. Wów-

czas w prawej części pojawią się wszystkie potrzebne nam ustawienia.

3 Najpierw podajemy dane serwera poczty wychodzącej. Znajdziemy je w programie pocztowym lub na stronie serwisu webmail. Takie ustawienia należy wprowadzić w wypadku, gdy korzystamy z poczty Gmail. Pamiętajmy, że w pola wpisujemy nasz własny adres Gmaila, a w pole hasło, za pomocą którego logujemy się do serwisu. **Uwaga!** Musimy także odpowiednio skonfigurować nasze konto Gmail – patrz ramka u dołu strony.

4 Powyżej ustawień konta wysyłającego informacje o infekcjach w pole wpisujemy adres, na który dostarczane będą powiadomienia. Gdy klikniemy na przycisk, zostanie wysłany testowy e-mail. Dzięki temu sprawdzimy, czy wszystko działa poprawnie. Wprowadzone zmiany zatwierdzamy, klikając na przycisk OK.

KONFIGURACJA GMAILA

Jeżeli chcemy, aby avast! wysyłał powiadomienia o infekcji za pomocą Gmaila, poza wprowadzeniem ustawień w avaście musimy także włączyć jedną funkcję w naszym Gmailu. To bardzo proste – logujemy się do strony WWW Gmaila i klikamy na niej na Ustawienia i na **Przekazywanie i POP/IMAP**. Kliknięciem zaznaczamy opcję Włącz POP dla **wszystkich wiadomości**, a poniżej na liście wskazujemy opcję. Zmiany zapisujemy, klikając na Zapisz zmiany.

Co zrobić z wykrytym wirusem?

Domyślną operacją wykonywaną przez avast! jest przenoszenie zainfekowanego pliku do kwarantanny. To specjalne miejsce na dysku, z którego wirusy nie mogą się wydostać. Listę wykrytych szkodników w kwarantannie możemy przeglądać z poziomu okna programu avast! W tym oknie też możemy zdecydować o dalszych losach zarażonych plików.

1 Dostęp do kwarantanny uzyskamy, klikając w oknie avasta najpierw na, a potem na.

2 Wyświetla się lista wykrytych zagrożeń. Klikamy na wybraną pozycję prawym przyciskiem myszy. Wyświetli się wówczas menu, które pozwoli nam zarządzać zawirusowanymi plikami.

3 Aby całkowicie pozbyć się z dysku zarażonego pliku, wybieramy opcję Usuń. Wskazując pozycję Przywróć, plik zdiagnozowany jako zarażony zostanie przywrócony do oryginalnej lokalizacji. Po wskazaniu Wydobądź... będziemy mogli zapisać zarażony plik w wybranym przez nas miejscu na dysku komputera. Żeby ponownie przeskanować plik, wybieramy polecenie Skanowanie. W sytuacji, gdy uznamy, że plik został nieprawidłowo rozpoznany jako zarażony, ale nie mamy co do tego pewności, możemy wybrać polecenie Prześlij do laboratorium badania wirusów.. – plik zostanie wysłany do laboratorium producenta avasta!, gdzie zostanie ponownie zdiagnozowany.

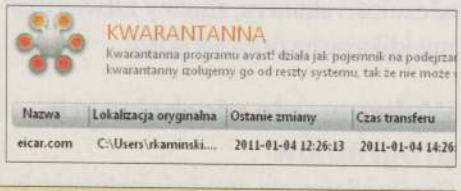

Jak zabezpieczyć dostęp do ustawień antywirusa

Jeżeli obawiamy się, że ktoś z rodziny, kto ma dostęp do naszego peceta, może ściągać podejrzane pliki i przy okazji wyłączać na ten czas ochronę przed wirusami, możemy zablokować dostęp do konfiguracji avasta! za pomocą hasła. Komputer Świat pokaże, jak to zrobić.

1 Otwieramy okno ustawień avasta! – w tym celu klikamy na przycisk USTAWIENIA.

2 W lewym panelu nowego okna klikamy na zakładkę Hasło. Następnie dodajemy zaznaczenie do opcji i w pola poniżej wpisujemy to samo hasło.

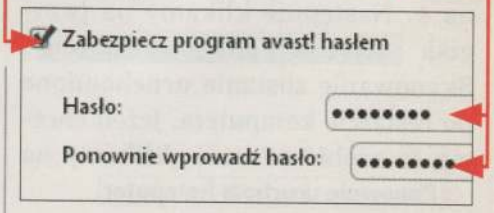

3 Poniżej zaznaczamy, które moduły programu mają być chronione. Wprowadzone zmiany zapisujemy, klikając na przycisk OK.

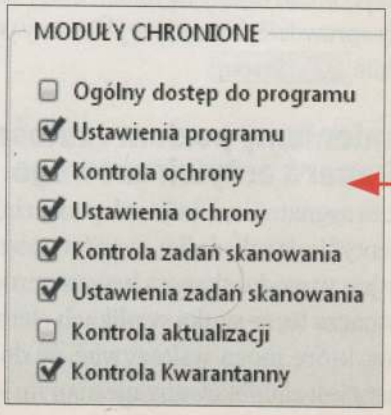

10 WSKAZÓWEK DOBRA OCHRONA ANTYWIRUSOWA

To, że zainstalowaliśmy antywirus, nie znaczy, że możemy czuć się w pełni bezpieczni. Niektóre szkodniki potrafią oszukać program zabezpieczający i ukryć się przed nim! Poniższe wskazówki pomogą nam utrzymać zabezpieczenia w dobrej kondycji i utrudnią szkodnikom ataki na nasz komputer.

Fot.: Vladislav Kochelaevskiy/Dreamstime.com

❶ AKTUALIZACJE – KLUCZOWA SPRAWA

Musimy pamiętać, żeby aktualizować nie tylko program antywirusowy i jego bazy, ale także system Windows i zainstalowane programy – obecne w nich luki w zabezpieczeniach mogą pozwolić na oszukanie antywirusa i przemycenie na nasz dysk złośliwego kodu.

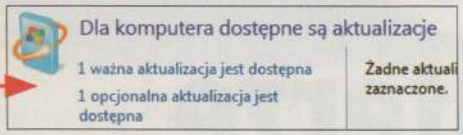

❷ KOMPLEKSOWE SKANOWANIE

Od czasu do czasu przeprowadzajmy kompleksowe skanowanie całego dysku twardego. Trwa ono nawet kilka godzin, więc zostawmy na noc włączony pecet. Takie skanowanie pozwoli nam się upewnić, czy komputerowe robaki nie ukryły się w rzadko odwiedzanych przez nas katalogach.

❸ NIEBEZPIECZNE ZAŁĄCZNIKI

Uważajmy na załączniki do e-maili. Otwierajmy tylko te, które dostaliśmy od naszych znajomych i to wtedy, gdy w treści e-maila znajdziemy jasną informację, co właściwie zawiera załącznik. Wiele wirusów samodzielnie rozsyła swoje kopie za pomocą e-maila, ale nie są w stanie w treści wiadomości opisać załącznika ani przekazać zwyczajowych pozdrowień – brak takich informacji może sugerować, że to wcale nie nasz znajomy wysłał e-mail, ale szkodnik podszywający się pod jego nazwisko.

❹ FAŁSZYWE PROGRAMY

Korzystajmy tylko ze znanych i sprawdzonych antywirusów. Internetowi przestępcy tworzą fałszywe programy, które wykrywają nieistniejące na naszych

dyskach wirusy i za ich usunięcie żądają dużych pieniędzy. Nie dajmy się na to naciągnąć!

❺ NIE IGNORUJMY ALARMÓW

Jeżeli antywirus zgłasza infekcję, nie ignorujmy jej. Nawet jeżeli wydaje nam się, że plik powinien być zdrowy. Bezpieczniej będzie pobrać plik ponownie, na przykład z innej strony WWW.

❻ NIE WYŁĄCZAJMY ZAPORY INTERNETOWEJ

Niektóre robaki i trojany nawiązują połączenia internetowe z serwerami sterujących nimi hakerów. Dlatego zapora połączenia internetowego w Windows powinna być zawsze włączona. Wyłączyć należy ją tylko wtedy, gdy korzystamy z firewalla innego producenta.

❼ NIETYPOWE ZACHOWANIE KOMPUTERA

Sygnałem świadczącym o infekcji wirusem lub trojanem może być nietypowe zachowanie komputera. Jeżeli nasz pecet zaczął się zawieszać lub restartować, jeżeli otwierają się okna stron WWW lub programów, których nie uruchamialiśmy albo gdy nasze łącze internetowe nagle zaczyna bardzo wolno działać, mimo że nic nie ściągamy – może to świadczyć, że nasz

system padł ofiarą wirusa. Należy wówczas wykonać kompletne skanowanie antywirusowe. Jeżeli ono nic nie wykryje – patrz punkt poniżej.

❽ SKANER ONLINE DO POMOCY

Jeżeli mamy przesłanki świadczące, że nasz komputer mógł zostać zainfekowany, ale antywirus nic nie wykrywa, skorzystajmy z dodatkowego skanera online. Znajdziemy go na **www.komputerswiat.pl**, podając WEB-KOD: 11055*.

❾ CZY ANTYWIRUS DZIAŁA?

Niektóre potrafią nawet wyłączyć nasz antywirus! Warto więc od czasu do czasu otworzyć testową stronę (WEB-KOD: 87772*) – znajdują się na niej różne pliki, które ściągamy i otwieramy lub uruchamiamy. Bez obaw – to bezpieczne pliki, ale skonstruowane w taki sposób, że jeżeli na naszym komputerze działa sprawny antywirus, to wykryje je jako zagrożenie. Dzięki temu bez pomocy specjalistów mo-

żemy sprawdzić, czy nasz antywirus nadal pilnuje bezpieczeństwa komputera.

❿ DODATKOWE PROGRAMY OCHRONNE

Nie należy jednocześnie instalować dwóch antywirusów, bo mogą wzajemnie blokować swoje działanie. Dobrym uzupełnieniem ochrony antywirusowej jest na przykład program antyszpiegowski SpyBot (CD-KOD: 026) i oraz antyrootkit (czyli program usuwający ukrywające się przed antywirusem szkodniki), na przykład Sophos Anti-Rootkit (CD-KOD: 025). rk

*Jak korzystać z WEB-KODÓW, przeczytamy na stronie 3

DROGOWSKAZ
Jak wypełnić PIT i wysłać przez internet strona 17

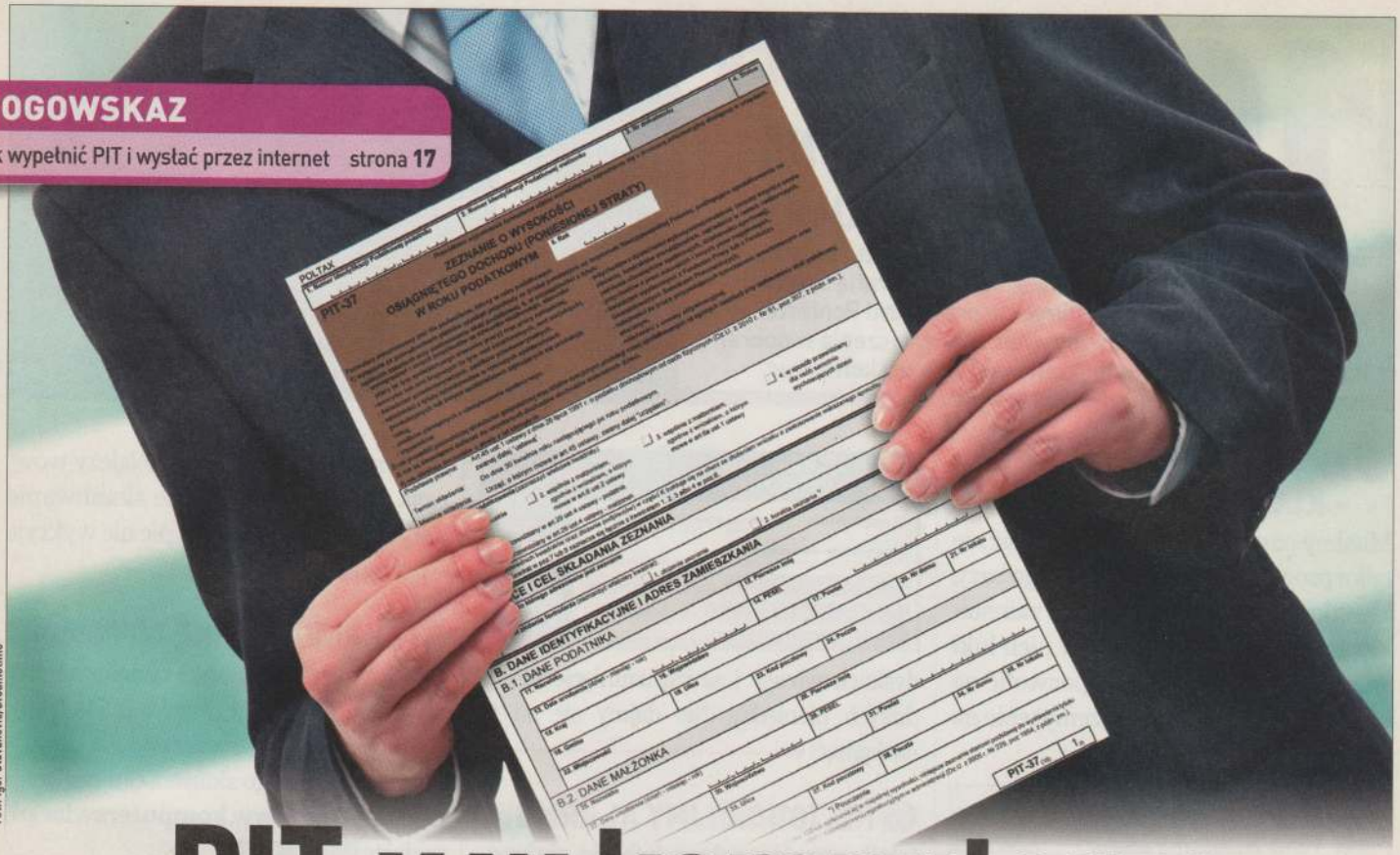

Fot.: Igor Stevanovic/Dreamstime

PIT-y w komputerze

Do 2 maja mamy czas na złożenie deklaracji podatkowej. Nie czekajmy do ostatniego dnia i już dziś uporajmy się z tym zadaniem. Dzięki specjalnej aplikacji wszystko będzie łatwe, a gotową deklarację możemy przesłać przez internet

Kiedyś wypełnienie zeznania podatkowego było olbrzymim problemem. Robiło się to najpierw na brudno, potem przepisywało do nowego formularza. Od 1 stycznia 2010 roku można wysyłać formularze podatkowe przez internet (PIT-37, PIT-36, PIT-38, PIT-36L, PIT/O, PIT/D). To niezwykłe ułatwienie. Zobaczmy więc, jak z niego skorzystać.

Zalety elektronicznych rozliczeń

Elektroniczne rozliczenia mają wiele dobrych stron. Przede wszystkim dlatego, że są do nich specjalne programy, dzięki którym my tylko wpisujemy dane, a mechanizm oblicza nasze należności, unikamy więc w ten sposób błędów w obliczeniach. Wypełnionego PIT-u nie musimy drukować, co jeśli nie mamy drukarki, jest sporym problemem. Poza tym PIT wysyłany elektronicznie nie wymaga podpisu, a brak podpisu pod tradycyjnym zeznaniem podatkowym kończył się zawsze wezwaniem do urzędu skarbowego, co wiązało się z nerwami i było zwykłą stratą czasu. A wbrew pozorom takie niedopatrzenie zdarzało się wielu podatnikom.

Możemy też rozliczyć się z fiskusem w ostatniej chwili, bez konieczności tkwienia w kolejkach tworzących się zazwyczaj pod koniec kwietnia na pocztach i w urzędach skarbowych.

O czym musimy koniecznie pamiętać

Ponieważ PIT-u wysyłanego nie podpisujemy, więc musimy w inny sposób potwierdzić autentyczność naszego zeznania podatkowego. Poza osobistymi danymi (imię, nazwisko, data urodzenia oraz numery PESEL i NIP) w zeznaniu przez internet musimy też podać kwotę przychodu z zeznania lub rozliczenia rocznego za rok 2009 (w przypadku osób pierwszy raz w życiu składających PIT trzeba w to miejsce wpisać 0).

Pamiętajmy też koniecznie, że dowodem i potwierdzeniem terminu złożenia zeznania podatkowego jest Urzędowe Poświadczenie Odbioru (UPO), które podatnik otrzymuje po przesłaniu formularza zeznania. Koniecznie zachowajmy UPO, tak jak wcześniej przechowywaliśmy dowody nadania listu poleconego (jeżeli wysyłaliśmy zeznanie pocztą).

Emeryci i renciści

Jeżeli pobieramy rentę lub emeryturę i nie mamy dodatkowych zarobków, wówczas nie musimy składać zeznań podatkowych, może to za nas zrobić ZUS. Jeżeli mamy dodatkowe źródła zarobków, wtedy musimy wypełnić PIT-37.

Jeśli na przykład jesteśmy na wcześniejszej emeryturze, mamy więc mniej niż 60 lat – kobiety oraz mniej niż 65 lat – męż-

czyźni, i poza tym świadczeniem otrzymujemy wynagrodzenie dodatkowe w ramach umowy o pracę czy zlecenia (nie dotyczy to przypadków, gdy otrzymujemy honoraria z tytułu działalności twórczej lub artystycznej, czyli na tak zwaną umowę o dzieło), wtedy nasze dodatkowe przychody nie mogą przekroczyć określonych kwot. Szczegóły są w ramce obok.

Informacje w internecie

Jeśli mamy jakieś wątpliwości, to zamiast zamęczać pytaniami pracownika urzędu skarbowego, zajrzyjmy do internetu. Warto odwiedzić serwisy:

www.mf.gov.pl – strony Ministerstwa Finansów, informacje są w dziale Podatki

www.pit.pl – tytuł mówi wszystko. Nie ma chyba takiego zagadnienia dotyczącego rozliczeń z fiskusem, którego nie poruszałby ten serwis.

www.wieszjak.pl – duży serwis biznesowy, w którym pod zakładką **Podatki** znajdziemy mnóstwo informacji.

www.gazetapodatnika.pl – bardzo dużo artykułów, między innymi o sytuacji emerytów i rencistów.

OBNIŻENIE LUB ZAWIESZENIE EMERYTURY I RENTY

Jeśli nie osiągnęliśmy wieku emerytalnego, a dodatkowo zarabiamy dość dużo, to bądźmy czujni! Gdy przekroczymy pewien próg zarobków, ZUS może nam bowiem obniżyć albo całkowicie zawiesić wypłacanie emerytury lub renty.

W rubryce Maksymalny przychód widzimy miesięczne kwoty brutto, po przekroczeniu których wypłata świadczeń zostanie wstrzymana.

Natomiast w rubryce Wolny przychód zostały podane kwoty brutto, poniżej których nasze świadczenia nie ulegają zmianie (jeżeli zarobimy mniej niż podane sumy brutto, wtedy otrzymamy pełną rentę lub emeryturę).

Jeśli natomiast nasze przychody mieściły się w granicach pomiędzy kwotą dozwoloną do dorobienia a maksymalną możliwą (czyli na przykład w styczniu były wyższe niż 2179,70 złotego, ale nie przekraczały kwoty 4048,10 złotego), wówczas zostaniemy pozbawieni części emerytury.

Kwota brutto, jaką emeryt lub rencista może dorobić, żeby w całości pobierać swoją emeryturę lub rentę, jest zmienna. Aktualizowana jest co kwartał (zależy bowiem od wysokości średniej krajowej pensji).

Jeśli zarobiliśmy za dużo, żeby dostać pełne świadczenie z ZUS-u, wtedy po złożeniu deklaracji podatkowej otrzymamy pismo z prośbą o zwrot określonej części emerytury lub renty pobranej w 2010 roku. Nasze świadczenie może też zostać obniżone w 2011 roku, więc jeżeli nie będziemy dodatkowo pracować w 2011 roku, musimy złożyć w ZUS-ie formularz RW-73 zawierający stosowną deklarację. Wtedy w 2011 roku będziemy otrzymywać świadczenie od ZUS w pełnej wysokości.

Okres	Wolny przychód	Maksymalny przychód
I–II 2010	2179,70 zł	4048,10 zł
III–V 2010	2270,60 zł	4216,70 zł
VI–VIII 2010	2321,50 zł	4311,30 zł
IX–XI 2010	2238,50 zł	4157,30 zł
XII 2010	2242,20 zł	4164,00 zł

Jak wypełnić PIT i wysłać przez internet

Instalacja i uruchomienie programu

Zanim zaczniemy obliczenia, musimy zainstalować na naszym komputerze niezbędne oprogramowanie. W tym celu z płyty dołączonej do KŚ SENIORA instalujemy cztery aplikacje: środowisko Adobe AIR 2.5 – CD-KOD: 001, program Adobe Reader 9.4 – CD-KOD: 002, wtyczkę e-Deklaracje – CD-KOD: 028 i na koniec program e-Deklaracje Desktop 2011 3.0 – CD-KOD: 012.

1 Uruchamiamy płytę dołączoną do tego wydanie KŚ SENIORA. Na ekranie monitora pojawia się okno. Wybieramy dział.

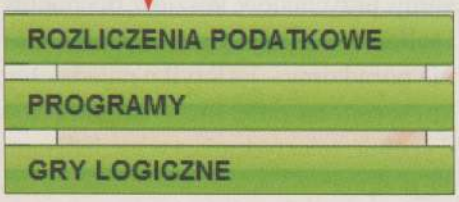

2 Instalujemy pierwszy program. Klikamy na przycisk Adobe AIR 2.5 i na INSTALUJ. W oknie instalatora klikamy na Zgadzam się, a potem na Zakończ.

3 Teraz zainstalujemy drugi program. Klikamy na Adobe Reader 9.4 i na INSTALUJ. Rozpoczyna się instalacja. Klikamy na Dalej >, potem na Instaluj i na Zakończ.

4 Połowę programów potrzebnych do wypełnienia deklaracji mamy już na dysku. Klikamy więc teraz na Wtyczka e-Deklaracje 1.5.0 i na przycisk INSTALUJ. Następnie klikamy na Tak, w dwóch kolejnych oknach na Dalej >, potem na Instaluj i na Zakończ.

5 Pozostał już tylko program e-Deklaracje Desktop. Z menu płyty wybieramy przycisk e-Deklaracje Desktop 2011 3.0 i klikamy na INSTALUJ. W dwóch kolejnych oknach klikamy na Next. Następnie klikamy dwukrotnie na e-DeklaracjeDesktop, potem na Zainstaluj i na Kontynuuj.

6 Program e-Deklaracje Desktop uruchamia się automatycznie. Możemy go też uruchomić, klikając na skrót na pulpicie.

Pojawia się okno, w którym mamy podać swoje hasło. Wpisujemy dowolne i klikamy na OK. W kolejnym oknie wymagane jest wpisanie imienia i nazwiska. Podajemy te dane i klikamy na Zapisz profil i przejdź do aplikacji.

Uwaga! Jeżeli w zeszłym roku korzystaliśmy już z programu e-Deklaracje, to teraz nie musimy powtarzać procedury uwierzytelniającej. Tegoroczna wersja programu nas rozpoznaje, ma też w pamięci nasze zeszłoroczne formularze PIT.

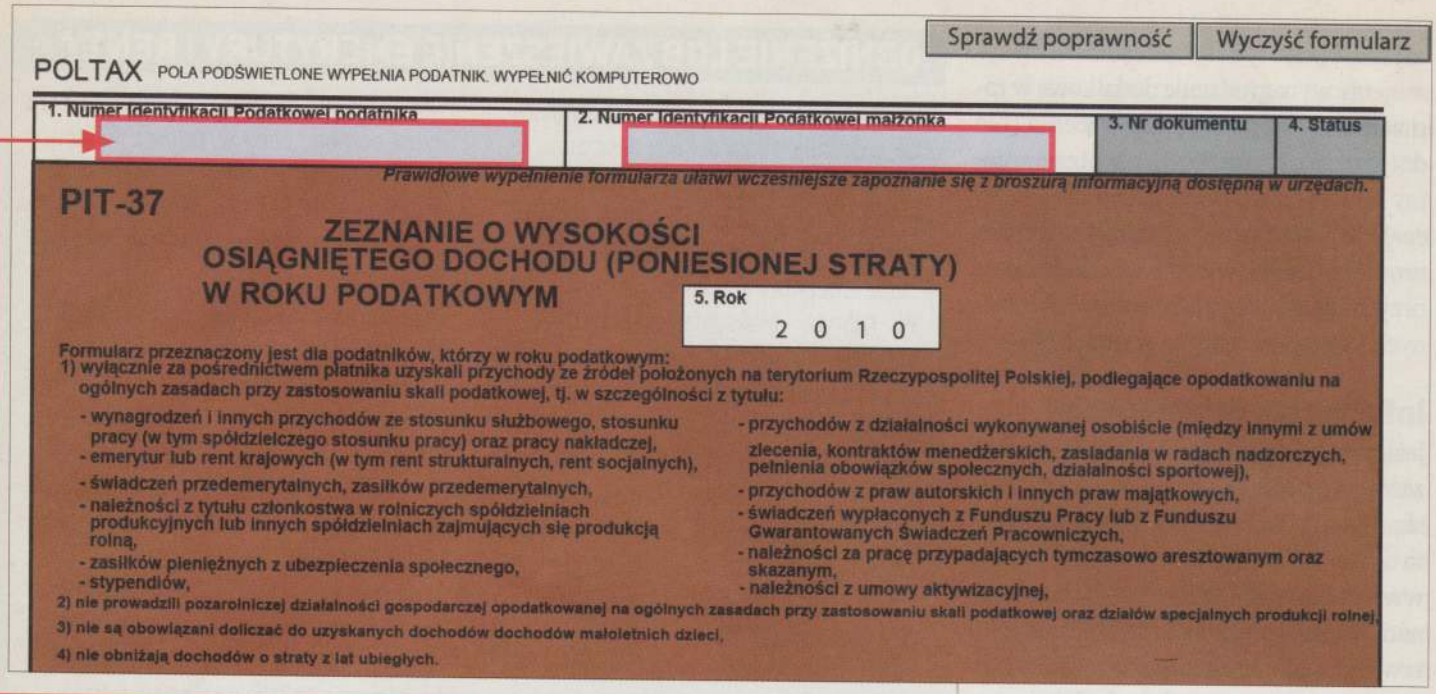

Sprawdź poprawność | Wyczyść formularz

POLTAX POLA PODŚWIETLONE WYPEŁNIA PODATNIK. WYPEŁNIĆ KOMPUTEROWO

1. Numer Identyfikacji Podatkowej podatnika | 2. Numer Identyfikacji Podatkowej małżonka | 3. Nr dokumentu | 4. Status

Prawidłowe wypełnienie formularza ułatwi wcześniejsze zapoznanie się z broszurą informacyjną dostępną w urzędach.

PIT-37

ZEZNANIE O WYSOKOŚCI OSIĄGNIĘTEGO DOCHODU (PONIESIONEJ STRATY) W ROKU PODATKOWYM

5. Rok 2010

Formularz przeznaczony jest dla podatników, którzy w roku podatkowym:
1) wyłącznie za pośrednictwem płatnika uzyskali przychody ze źródeł położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podlegające opodatkowaniu na ogólnych zasadach przy zastosowaniu skali podatkowej, tj. w szczególności z tytułu:
- wynagrodzeń i innych przychodów ze stosunku służbowego, stosunku pracy (w tym spółdzielczego stosunku pracy) oraz pracy nakładczej,
- emerytur lub rent krajowych (w tym rent strukturalnych, rent socjalnych),
- świadczeń przedemerytalnych, zasiłków przedemerytalnych,
- należności z tytułu członkostwa w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych lub innych spółdzielniach zajmujących się produkcją rolną,
- zasiłków pieniężnych z ubezpieczenia społecznego,
- stypendiów,
- przychodów z działalności wykonywanej osobiście (między innymi z umów zlecenia, kontraktów menedżerskich, zasiadania w radach nadzorczych, pełnienia obowiązków społecznych, działalności sportowej),
- przychodów z praw autorskich i innych praw majątkowych,
- świadczeń wypłaconych z Funduszu Pracy lub z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,
- należności za pracę przypadających tymczasowo aresztowanym oraz skazanym,
- należności z umowy aktywizacyjnej,

2) nie prowadzili pozarolniczej działalności gospodarczej opodatkowanej na ogólnych zasadach przy zastosowaniu skali podatkowej oraz działów specjalnych produkcji rolnej,
3) nie są obowiązani doliczać do uzyskanych dochodów dochodów małoletnich dzieci,
4) nie obniżają dochodów o straty z lat ubiegłych.

Wypełniamy deklarację PIT-37

1 Widzimy okno programu z czterema przyciskami. Jeśli chcemy rozpocząć wypełnianie, klikamy na ●.

2 W przykładzie KŚ SENIOR skorzysta z najczęściej wypełnianego PIT-u 37. Klikamy więc na przycisk PIT-37, a w następnym oknie na Otwórz.

3 Wreszcie widzimy przed sobą formularz i możemy rozpocząć wypełnianie. KŚ SENIOR wypełni przykładowy formularz indywidualnie. Oczywiście istnieje też możliwość rozliczenia się wspólnie z małżonkiem, ze zmarłym w trakcie roku podatkowego małżonkiem lub jako osoba samotnie wychowująca dzieci. Rozliczając się z małżonkiem, pamiętajmy o kilku zasadach. Przede wszystkim o tym, że musimy wypełnić zarówno rubryki zatytułowane „podatnik", jak i rubryki „małżonek". To my decydujemy, który z małżonków w zeznaniu występuje jako „podatnik", a który jako „małżonek". Ważne jest jednak, żebyśmy zachowali ten układ we wszystkich częściach zeznania oraz w załącznikach składanych z tym zeznaniem. Jeśli natomiast rozliczamy się jako osoba samotnie wychowująca dziecko, wypełniamy tylko rubryki zatytułowane „podatnik".

4 Jako że rozliczamy się indywidualnie, więc na górze zeznania wpisujemy tylko swój numer NIP ●. Następnie w punkcie 6 formularza wskazujemy sposób rozliczania, klikając na ●.

X 1. indywidualnie

5 W punkcie 10 formularza musimy wskazać urząd skarbowy, do którego składamy zeznanie. Ułatwieniem jest lista wszystkich krajowych urzędów dostępna po kliknięciu na przycisk ▼ znajdujący się po prawej stronie miejsca na wpis.

6 Następnie podajemy cel złożenia zeznania. Jeśli wysyłamy PIT po raz pierwszy, klikamy na kwadrat przy polu [X] 1. złożenie zeznania. Natomiast jeżeli we wcześniej złożonym zeznaniu zauważyliśmy błędy i wysyłamy poprawioną wersję, wtedy zaznaczamy kwadrat przy polu [ ] 2. korekta zeznania 1).

7 W pola znajdujące się w części ● wpisujemy swoje dane adresowe.

B.1. DANE PODATNIKA

8 Przechodzimy do głównej części zeznania, czyli do punktu ●.

C.1. DOCHODY I STRATY PODATNIKA

Do wypełnienia znajdujących się tutaj rubryk niezbędny jest nam PIT wypełniony przez naszego pracodawcę (PIT-11 – Informacja o dochodach oraz o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy). Jeżeli pobieramy emeryturę lub rentę, to otrzymujemy dwa PIT-y:

- PIT-11 od pracodawcy – dokumentujący naszą pracę na umowę zlecenie lub umowę o pracę
- PIT-40A lub PIT-11A z ZUS-u – jeżeli nie mamy dodatkowych dochodów lub w przypadku, gdy mamy dochody nienotowane przez ZUS, otrzymamy PIT 40A. Gdy ZUS wiedział o naszych dodatkowych zarobkach w 2010 roku – przyśle nam PIT-11A.

9 Mając przed sobą druk wypełniony przez pracodawcę i druk z ZUS-u, przepisujemy z nich do formularza wypełnianego w komputerze poszczególne sumy: przychodów, kosztów, dochodów i zaliczek. Nie bójmy się, że sobie z tym nie poradzimy – jeśli tylko najedziemy kursorem na pole, które zamierzamy wypełnić, to natychmiast wyświetli nam się podpowiedź ●.

10 Gdy wypełnimy już wszystkie pola w części C.1, zobaczymy, że rubryki w części ● zostały wypełnione.

D. ODLICZENIA OD DOCHODU

Poza tym automatycznie wypełnione są również pola w częściach ●.

E. OBLICZENIE PODATKU

F. ODLICZENIA OD PODATKU

G. OBLICZENIE ZOBOWIĄZANIA PODATKOWEGO

Dzięki temu nie musimy sami wyliczać tych kwot. Teraz już wszystko wiemy – czy w ciągu roku wpłaciliśmy za dużo pieniędzy i teraz mamy nadpłatę, którą urząd skarbowy musi nam zwrócić, czy też, niestety, to my jesteśmy dłużnikami i musimy wpłacić określoną sumę na rzecz fiskusa. **Uwaga!** Pamiętajmy o ulgach i odliczeniach. Z pewnością dzięki nim kwota naszego podatku ulegnie obniżeniu. Dokładne wskazówki znajdziemy w części Ulgi i odliczenia na tej stronie.

Przekazujemy 1 procent

W tym roku, tak jak w poprzednich latach, możemy przeznaczyć 1 procent naszych podatków na rzecz fundacji czy innej organizacji, której działalność chcemy wspomóc. Teraz przekazywanie tych kwot jest tak zorganizowane, że to urzędy skarbowe wysyłają określoną kwotę w naszym imieniu na konto wybranej przez nas oganizacji. Jeżeli decydujemy się na przekazanie części naszego podatku, wówczas postępujemy w następujący sposób.

1 Przechodzimy do części H.. Nie musimy wcześniej szukać danych podmiotu, którego konto chcemy zasilić – możemy skorzystać z zawartej w programie podpowiedzi. W formularzu podany jest bowiem link do internetowej strony Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, pod którym znajdziemy aktualny wykaz organizacji pożytku publicznego. W pola znajdujące się w części H. wpisujemy numer KRS organizacji, którą chcemy wspomóc, oraz wnioskowaną kwotę nie większą niż 1 procent naszego podatku.

2 W części I. możemy (ale nie musimy) podać nasze dane do wiadomości organizacji pożytku publicznego, której przekazaliśmy pieniądze, i zaproponować, na jaki cel chcielibyśmy, żeby została wykorzystana ta kwota.

Ulgi i odliczenia

Wśród ulg, które przysługują podatnikom, Czytelników KŚ SENIORA z pewnością najbardziej zainteresuje odpisanie od dochodu rachunków za internet i od podatku ulgi na dzieci (uczące się, które nie przekroczyły 25 roku życia). W programie e-Deklaracje jest to naprawdę łatwe.

INTERNET

Możemy odliczyć od dochodu wydatki na internet poniesione w miejscu naszego zamieszkania. Kwota ta jednak nie może przekroczyć 760 złotych. Pamiętajmy też, że na potwierdzenie tych wydatków musimy mieć wszystkie faktury i dowody wpłaty (jeżeli jakąś zgubiliśmy, nie możemy doliczyć sumy tam zapisanej do odliczenia). Możemy bowiem zostać wezwani do urzędu i poproszeni o przedstawienie tych dokumentów. Pamiętajmy też, że faktury muszą być wystawione na nasze nazwisko (a nie na przykład na nazwisko właściciela mieszkania).

DZIECI

Możemy odliczyć od podatku 1112,04 złotego rocznie na każde dziecko. Zobaczmy, jak odliczyć ulgi od podatku.

1 W naszym formularzu PIT przechodzimy do pola ●.

J. INFORMACJE O ZAŁĄCZNIKACH

2 Musimy teraz podać informację, jaki załącznik będziemy wypełniać – podpowiedzi znajdziemy po najechaniu kursorem na każdy typ PIT-u. Okazuje się, że jeśli chcemy skorzystać z ulgi na internet i prorodzinnej, musimy wypełnić formularz ●. Wobec tego w pole ● wpisujemy cyfrę 1.

PIT/O

130.

3 Przesuwamy obraz wyświetlony na ekranie w dół. Okazuje się, że PIT/O został dołączony i znajduje się pod wypełnianym przez nas PIT-em 37. Widzimy, że nasze dane zostały przeniesione do PIT/O, więc nie musimy ich przepisywać, tylko od razu możemy przejść do wyliczania ulgi.

B. ODLICZENIA OD DOCHODU (PRZYCHODU)

4 W części ●, w pole ● wpisujemy zsumowane faktury za internet – nie więcej niż 760 złotych (wpisujemy maksymalną kwotę, jeżeli nasz rachunek wynosił 63,33 złotego miesięcznie lub więcej).

21. 760

C. ODLICZENIA OD PODATKU

5 Przechodzimy teraz do odliczenia ulgi prorodzinnej. W części ●, w pole ● wpisujemy liczbę dzieci.

34. Liczba dzieci 2

6 Zgodnie z podpowiedzią zawartą w polu ulgi prorodzinnej, przechodzimy do części ●.

E. INFORMACJA O DZIECIACH WYKAZANYCH W POZ.34

7 Wpisujemy dane dzieci i wracamy do PIT-u 37, żeby zobaczyć, jak zmieniło się nasze obciążenie podatkowe.

DANE AUTORYZUJĄCE DO PODPISANIA ZEZNANIA

8 Musimy jeszcze autoryzować zeznanie. W ostatniej części PIT-u/O ● w pole ● wpisujemy kwotę przychodu z zeznania za poprzedni rok. Klikamy na Zapisz kopię roboczą i na Dalej.

Kwota przychodu

9 Jeśli w formularzu są błędy, zostaniemy o tym poinformowani. Poprawiamy zeznanie i klikamy na Dalej. PIT jest gotowy do wysłania, klikamy więc na Wyślij. Zachowajmy kopię wysłanego zeznania i otrzymane z elektronicznej skrzynki podawczej systemu teleinformatycznego administracji podatkowej Urzędowe Potwierdzenie Odbioru. **ek**

44. Należy wykazać sumę kwot z poz. 36 i 41 informacji PIT-11

Fot.: Nikolais/Dreamstime

DROGOWSKAZ

- Tworzymy bazę kontaktów w serwisie Google — strona 21
- Pożyteczne funkcje bazy kontaktów Google — strona 22

Wygodne kontakty

Jeśli adresy i numery telefonów znajomych zapisujemy w różnych miejscach, ich odnalezienie może sprawiać sporo problemów. Wpiszmy więc wszystkie nasze kontakty do jednej wygodnej aplikacji i nie traćmy czasu na szukanie tych danych

List do znajomego już napisany, pozostaje tylko zaadresować kopertę. Jednak nie możemy znaleźć adresu pocztowego – nie ma go ani w naszym kalendarzu, do którego zdarza się nam wpisywać ważne informacje, ani w notatniku, ani na żadnej karteczce na tablicy korkowej. Takie problemy zdarzają się każdemu. Na szczęście jest na nie doskonały sposób – stworzenie bazy danych teleadresowych i informacji o ważnych datach w komputerze. Takie rozwiązanie ma wiele cennych zalet. Warto więc dowiedzieć się, jak zrobić centralny rejestr kontaktów i wygodnie z niego korzystać na dowolnym komputerze, a nawet w komórce.

W jaki sposób zapisywać dane o kontaktach?

Można to robić na kilka sposobów. Najprostszym byłoby stworzenie prostego dokumentu (w Notatniku czy Wordzie) i wpisywanie do niego imion, nazwisk, adresów i innych ważnych informacji. Niestety, do takiego rejestru szybko wkradnie się chaos, a przeszukiwanie go będzie z każdym wpisem coraz bardziej kłopotliwe.

Znacznie lepszym rozwiązaniem byłoby skorzystanie ze specjalnej bazy danych – na przykład w postaci systemowej lub dodatkowej aplikacji do przechowywania kontaktów. To dobre rozwiązanie, jeśli korzystamy wyłącznie z jednego komputera i mamy dość prosty telefon komórkowy, z poziomu którego nie chcemy mieć dostępu do danych teleadresowych.

Najlepszym sposobem na kłopoty z wiecznie gubiącymi się adresami i datami urodzin jest zapisanie ich w specjalnym serwisie internetowym, na przykład Google. W ten sposób będziemy mieli do nich dostęp z każdego komputera podłączonego do internetu, a także z bardziej zaawansowanej komórki. Takie rozwiązanie ma jeszcze kilka innych zalet. Nawet jeśli nasz komputer się ze-

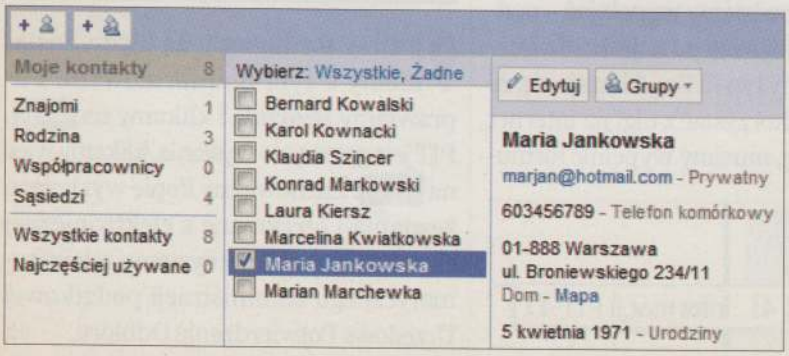

Łatwy dostęp do bazy kontaktów z dowolnego komputera i nowoczesnej komórki to niewątpliwie zalety przechowywania adresów w internecie

psuje, kontakty nie zostaną skasowane. Nie musimy się też martwić sytuacją, gdy awarii ulegnie łącze internetowe, bo dzięki specjalnej funkcji wyeksportujemy kontakty na dysk naszego komputera, możemy je też przenieść do komórki. Poza tym na wszelki wypadek bazę kontaktów możemy łatwo wydrukować. Dla wielu osób ważna może się też okazać funkcja przypominania (e-mailem czy SMS-em) na przykład o urodzinach wybranych przez nas osób. I ostatnie, ale nie najmniej ważne – korzystanie z serwisu Google jest całkowicie darmowe. O tym, jak stworzyć i korzystać z kontaktów zapisanych w internecie, przeczytamy w kolejnych wskazówkach.

Czy przechowywanie danych w Google jest bezpieczne?

Zapisywanie danych na serwerze gdzieś w internecie może rodzić w nas pewne wątpliwości – nie chcemy przecież, aby informacje o naszych kontaktach dostały się w niepowołane ręce. Jak temu zapobiec? Wystarczy, zakładając konto w serwisie Google, ustalić do niego jak najlepsze hasło (składające się co najmniej z ośmiu znaków, w tym dużych i małych liter, cyfr i znaków specjalnych). Kluczem do bezpieczeństwa jest też niezapisywanie hasła w przeglądarce lub pliku tekstowym na komputerze, nieujawnianie hasła osobom postronnym ani nieprzesyłanie go za pomocą e-maila czy komunikatora internetowego.

Wiele osób wątpi w uczciwość firmy Google, która niemal wszystkie swoje usługi udostępnia za darmo. W tym wypadku pozostaje nam wierzyć, że zgodnie z regulaminem konta w serwisie, Google nie będzie wykorzystywać żadnych treści użytkownika do celów innych niż zapewnienia użytkownikowi możliwości korzystania ze swoich usług.

Jeśli nadal mamy wątpliwości co do przechowywania danych w internecie, stwórzmy bazę kontaktów lokalnie, na naszym komputerze (na przykład w programie pocztowym czy jednej z aplikacji z płyty dołączonej do tego numeru). Jeśli w przyszłości zmienimy zdanie, łatwo zaimportujemy ją do serwisu Google. **pp**

Tworzymy bazę kontaktów w serwisie Google

Dzięki bazie kontaktów w serwisie Kontakty Google dostęp do niej będziemy mieli z każdego komputera podłączonego do sieci. Stworzenie konta i dodanie do bazy kontaktów jest bardzo proste. Zobaczmy, jak to zrobić.

1 W dowolnej przeglądarce internetowej (na przykład Internet Explorer) otwieramy stronę **www.google.com/contacts.** Jeśli mamy już konto w serwisie Google (na przykład korzystamy z poczty Gmail), przechodzimy od razu do punktu **5**. W przeciwnym wypadku zakładamy konto. Klikamy więc na link **Stwórz teraz konto**.

2 W pole wpisujemy nasz adres e-mail – stanie się on loginem do naszego konta w Google. W pola wpisujemy to samo dowolne hasło – będzie ono zabezpieczać nasze konto w Google. Pamiętajmy, że hasło musi się składać co najmniej z ośmiu znaków i powinno być na tyle złożone, aby wskaźnik pokazywał wartość **Silne**.

3 Następnie z listy **Lokalizacja:** wybieramy Polskę, a w polu z sekcji **Weryfikacja obrazkowa:** podajemy wyraz z obrazka. Na koniec zapoznajemy się z wyświetlonym poniżej regulaminem i klikamy na przycisk **Akceptuję. Stwórz moje konto**.

4 Teraz odbieramy wiadomość wysłaną na podany w punkcie **1** e-mail. Klikamy w niej na odnośnik rozpoczynający się od https://www.google.com/accounts/VE?service=contacts&. W ten sposób uaktywniliśmy nasze konto Google. Aby przejść do strony Kontaktów Google, na otwartej stronie klikamy na odnośnik **Kliknij tutaj, aby kontynuować.** – zostaniemy od razu zalogowani.

5 W przyszłości, aby otworzyć stronę Kontakty Google, w przeglądarce wpisujemy adres **www.google.com/contacts** i logujemy się, podając login i hasło ustalone w punkcie **2** i klikając na przycisk .

6 Strona Kontakty Google składa się z trzech części – grup kontaktów, listy kontaktów oraz szczegółów wybranego kontaktu. Ponieważ nie dodaliśmy jeszcze żadnego kontaktu, lista jest pusta. Utwórzmy więc pierwszy wpis w bazie. W tym celu klikamy na ikonę .

7 Pojawia się formularz, który musimy wypełnić (nie musimy podawać wszystkich danych). Wpisujemy imię i nazwisko, e-mail (z listy obok wybieramy rodzaj adresu pocztowego – prywatny czy służbowy) oraz telefon (z listy obok wybieramy jego typ). Następnie wpisujemy adres pocztowy, z listy obok wybierając jego rodzaj. Możemy jeszcze wpisać adres strony WWW naszego znajomego oraz za pomocą list ustalić jego datę urodzenia.

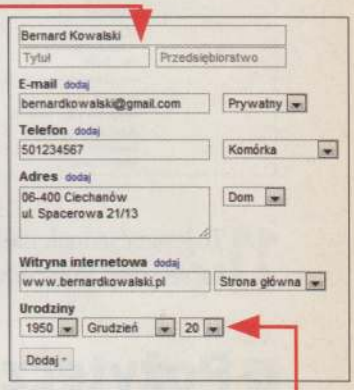

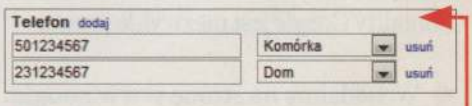

8 Aby dodać inny adres e-mail, numer telefonu czy alternatywny adres pocztowy, wystarczy kliknąć na link **dodaj** przy odpowiedniej pozycji i wypełnić pole, które się pojawi.

9 Oprócz standardowych danych możemy też podać inne informacje. W tym celu klikamy na przycisk ● i z listy, która się pojawia, wybieramy typ danych. Warto dodać na przykład datę rocznicy (datę) czy imiona małżonka i dzieci (osobę) ●, bo takie informacje często uciekają z głowy.

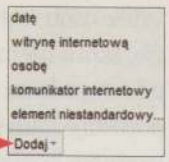

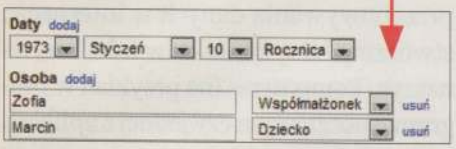

10 Na koniec klikamy na przycisk Zapisz powyżej formularza. W ten sposób stworzyliśmy pierwszy wpis do bazy ●.

11 To jeszcze jednak nie koniec możliwości serwisu Kontakty Google. Każdy kontakt możemy bowiem przypisać do jednej lub kilku grup kontaktów (porządkuje to bazę kontaktów), a także uzupełnić o zdjęcie. Aby dodać osobę do grupy, na liście zaznaczamy dodany kontakt, klikamy na przycisk ● i wybieramy grupę ●.

GRUPY KONTAKTÓW

Domyślnie mamy do dyspozycji trzy grupy kontaktów ●, łatwo możemy jednak dodać kolejną – wystarczy kliknąć na przycisk ●, w pole ● wpisać jej nazwę oraz kliknąć na OK.

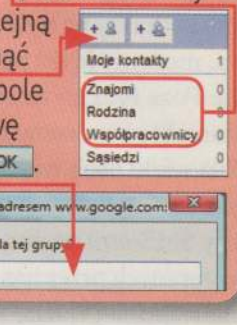

12 Aby do kontaktu dodać zdjęcie, po kliknięciu na kontakt klikamy na ●. Teraz mamy kilka możliwości. Najlepiej będzie zdjęcie wczytać z dysku twardego naszego komputera. W tym celu wybieramy ●, klikamy na ●, wskazujemy plik ze zdjęciem i klikamy na Otwórz. Następnie ustawiamy obszar ● na twarz i klikamy na przycisk ●.

13 Powtarzamy punkty 6–12, aby dodać do naszej bazy kolejne osoby. Po wykonaniu tej żmudnej, ale pożytecznej pracy nasza baza kontaktów jest już gotowa ●. Pamiętajmy, że w każdym momencie możemy zmienić każdy wpis (wystarczy kliknąć na kontakt i na przycisk Edytuj) lub go usunąć (przycisk Usuń kontakt).

Pożyteczne funkcje bazy kontaktów Google

Jeśli nasza baza kontaktów jest już gotowa, możemy zacząć z niej korzystać. Dowiedzmy się, jak to robić najwygodniej, oraz poznajmy ciekawe możliwości, które oferuje nam internetowa lista znajomych.

Odnajdywanie kontaktów

Odnajdywanie wybranych osób w serwisie Kontakty Google jest niezwykle proste.

1 Wchodzimy na stronę **www.google.com/contacts** i logujemy się tak, jak w punkcie 5 poprzedniej wskazówki.

2 Aby błyskawicznie odnaleźć kontakt, wpisujemy dowolną informację o nim w pole ● – może to być imię, nazwisko, nazwa miasta lub ulicy, przy której dana osoba mieszka. Już podczas wpisywania danych lista będzie się skracać do osób spełniających kryterium wyszukiwania.

3 Jeśli na liście widzimy imię i nazwisko szukanej osoby, klikamy na nie. Wszystkie dane teleadresowe wyświetlają się w prawym panelu.

Drukowanie kontaktów

Warto wydrukować listę wszystkich wpisanych przez nas kontaktów, aby mieć pod ręką najważniejsze dane teleadresowe.

1 Klikamy na ●. Import | Eksport | Drukuj Pozostawiamy wszystkie domyślnie zaznaczone opcje ● i klikamy na Drukuj.

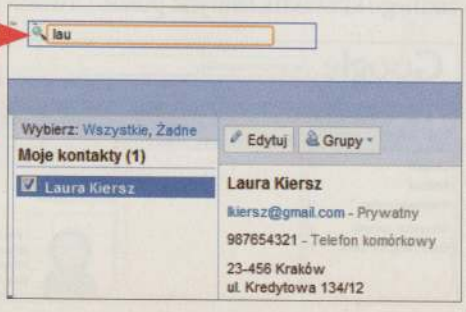

2 Wyświetlona zostaje strona z naszymi kontaktami ●. Aby ją wydrukować, używamy opcji dostępnej w naszej przeglądarce – zwykle z menu Plik wybieramy pozycję Drukuj... i postępujemy zgodnie z informacjami wyświetlanymi na ekranie.

Nazwa	Telefon	Adres
Bernard Kowalski	501234567	06-400 Ciechanów ul. Spacerowa 21/13
Karol Kownacki	809123456	10-100 Poznań ul. Kuponowa 23
Klaudia Szincer	123456789	01-887 Warszawa ul. Karolkowa 234
Konrad Markowski	234567890	06-400 Ciechanów ul. Makaronowa 1
Laura Kiersz	987654321	23-456 Kraków ul. Kredytowa 134/12

Kalendarz z urodzinami

Tworząc bazę kontaktów, przy niektórych osobach dodaliśmy daty urodzin. Warto umieścić je w Kalendarzu Google i ustawić przypomnienia o zbliżających się urodzinach najważniejszych dla nas osób.

1 Klikamy na link Kalendarz (znajduje się powyżej logotypu Google). W ten sposób przechodzimy do strony Kalendarz Google (możemy go też otworzyć, otwierając stronę **www.google.com/calendar**).

2 Klikamy teraz na przycisk i z menu, które się pojawi, wybieramy pozycję.

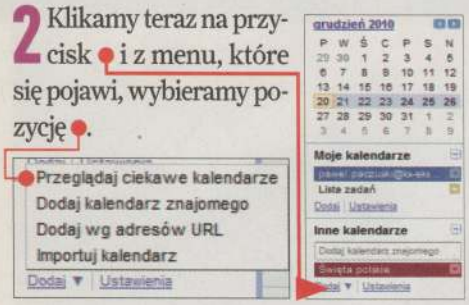

3 Przechodzimy na zakładkę i klikamy na przycisk Subskrybuj obok pozycji Urodziny osób z kontaktów i wydarzenia. Na koniec klikamy na « Powrót do kalendarza. Daty urodzin naszych znajomych i rodziny pojawiają się w kalendarzu (tak wyglądają w widoku miesiąca po kliknięciu na przycisk Miesiąc).

4 Warto podać w Google nasz numer telefonu komórkowego, aby SMS-ami dostawać powiadomienia o urodzinach. Aby to zrobić, klikamy na i na, a następnie na.

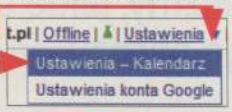

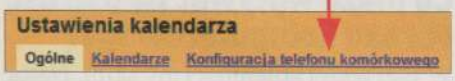

Teraz w pole Numer telefonu: wpisujemy numer naszej komórki i klikamy na przycisk Wyślij kod weryfikacyjny. Po chwili otrzymamy SMS z kodem. Wpisujemy go w pole Kod weryfikacyjny: i klikamy na Zakończ konfigurowanie oraz na Zapisz.

5 Aby ustawić przypomnienie o zbliżających się urodzinach wybranych osób, musimy związane z nimi wydarzenia przenieść do głównego kalendarza. Aby to zrobić, klikamy na, a następnie na.

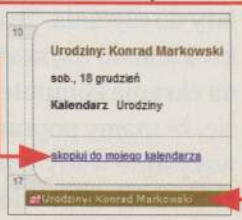

6 Najpierw sprawimy, aby wydarzenie związane z danymi urodzinami pojawiało się w kalendarzu co rok. W tym celu zaznaczamy opcję Powtarzaj... i w oknie, które się pojawia, wybieramy i klikamy na Gotowe.

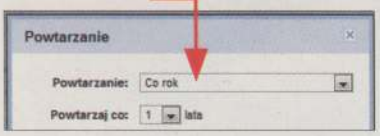

7 Teraz w sekcji możemy ustawić do pięciu przypomnień za pomocą SMS-a, e-maila lub okna wyskakującego po uruchomieniu kalendarza. Najlepszym rozwiązaniem wydaje się ustawienie przypomnienia e-mailem na kilka dni przed urodzinami (aby na przykład zdążyć kupić prezent) i SMS-owego przypomnienia w dniu urodzin (aby złożyć życzenia). Klikamy na przycisk Zapisz. Powtarzamy operację od punktu 5 do 7 dla każdej osoby, o urodzinach której chcemy być informowani. Od tej pory już nigdy nie zapomnimy o urodzinach bliskich nam osób.

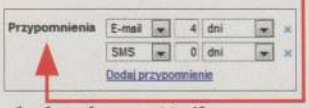

Import do Kontaktów systemu Windows

Kontakty zgromadzone w Google można łatwo wyeksportować do popularnego formatu vCard (lub innego), a później zaimportować na przykład w Kontaktach systemu Windows lub programie pocztowym. Zobaczmy, jak to zrobić.

1 Otwieramy stronę Kontakty Google (**www.google.com/contacts**), logujemy się i klikamy na odnośnik Eksport.

2 Wybieramy format eksportu – w większości wypadków najlepiej sprawdzi się format vCard.

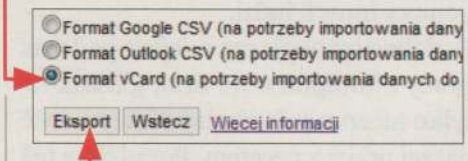

3 Klikamy na przycisk, wybieramy miejsce na dysku, w którym zostaną zapisane kontakty, i klikamy na przycisk Zapisz. Plik z kontaktami pojawi się we wskazanym przez nas folderze.

4 Teraz uruchamiamy Kontakty systemu Windows – z menu startowego wybieramy Wszystkie programy i klikamy na pozycję Kontakty systemu Windows.

5 Klikamy na przycisk Importuj (jeśli go nie widać, klikamy na »), wybieramy Wizytówka vCard (plik VCF) i klikamy na przycisk Importuj. Następnie wybieramy na dysku wyeksportowany w punkcie 3 plik i klikamy na Otwórz.

6 Teraz będą pojawiać się okna z informacjami o kolejnych kontaktach. Przeglądamy dane zapisane na wszystkich zakładkach i jeśli wszystko się zgadza, klikamy na OK. Operację powtarzamy dla wszystkich kontaktów. Jeśli pojawiły się jakiekolwiek błędy (na przykład związane z polskimi znakami), poprawiamy je.

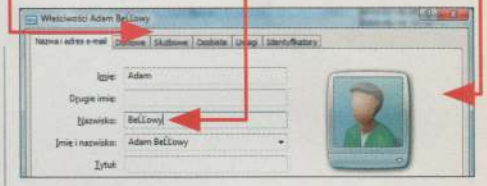

7 Po potwierdzeniu wszystkich wpisów Kontakty Windows będą zawierać wszystkie osoby wpisane przez nas w Google.

SYNCHRONIZACJA

Dodane przez nas do konta Google kontakty mogą automatycznie synchronizować się z książką adresową naszego programu pocztowego. Dzięki temu każda zmiana dokonana w Kontaktach Google będzie odnotowywana również w książce programu pocztowego (i odwrotnie). Niestety, nie ma dobrego darmowego programu do synchronizacji kontaktów Google. Kontakty wpisane w Google mogą też na bieżąco synchronizować się z książką adresową naszego telefonu komórkowego. W wypadku większości telefonów konieczna jest odpowiednia konfiguracja. Więcej na ten temat przeczytamy na stronie **www.google.com/mobile/sync**.

Funkcja	BlackBerry	iPhone	Nokia S60	SyncM
Synchronizacja Gmaila		✔	✔	
Synchronizacja kontaktów	✔	✔	✔	✔
Synchronizacja kalendarza	✔	✔	✔	
Obsługa trybu push		✔	✔	
Panel administracyjny	✔	✔	✔	

Fot.: Peter Kim /Dreamstime.com

DROGOWSKAZ

- Ergonomia stanowiska pracy strona 25
- Tajniki użytkowania monitorów LCD strona 26
- Czysty ekran – ostry obraz strona 27
- System Windows i ostry obraz strona 28

Gdy widać niewyraźnie

Ekran monitora, na którym świetnie widać wszystkie ikony i komunikaty, znacznie podnosi komfort pracy z pecetem. Zobaczmy, jakie czynniki mają wpływ na jakość komputerowego obrazu

Wzrok jest bez wątpienia najważniejszym z naszych zmysłów. Dość łatwo możemy wyobrazić sobie codzienne funkcjonowanie bez zmysłu węchu, smaku, a nawet słuchu. Udowadniają nam to z resztą na każdym kroku młodzi ludzie słuchający godzinami muzyki ze słuchawek. Mogą oni bez trudu poruszać się w tym stanie po ulicy, robić zakupy w sklepie, uprawiać sporty, a nawet prowadzić samochód, choć to ostatnie zachowanie trudno nazwać rozsądnym. Niestety, braku wzroku nie da się łatwo zrekompensować i osoby niewidzące bardzo często wymagają stałej pomocy innych ludzi.

Podobna sytuacja ma miejsce podczas pracy z komputerem. Brak głośników tylko nieznacznie obniży efektywność naszej pracy z pecetem. Poradzimy też sobie jakoś, mając do dyspozycji mało lub zbyt czułą mysz oraz niezbyt wygodną klawiaturę. Jednak nie obsłużymy komputera bez monitora i wyświetlanych na jego ekranie komunikatów. Tak więc, podobnie jak w życiu, tak i w komputerowym świecie zmysł wzroku i widziany obraz okazują się najważniejsze.

PAMIĘTAJ!

NIE MĘCZMY ZBYTNIO OCZU

Podczas pracy przy komputerze nasze oczy męczą się. Aby uniknąć uczucia suchości, osłabienia ostrości widzenia czy nawet łzawienia oczu, róbmy regularne przerwy w pracy. Zaleca się stosowanie 10–15-minutowych przerw po każdej pełnej godzinie patrzenia na ekran monitora.

Co może wpływać na ostrość obrazu komputerowego?

W pierwszej kolejności my sami. Nasze oczy pracują bowiem ciężko całe życie, i to przez wiele godzin dziennie. Zmęczenie oczu osłabia ostrość widzenia, która maleje też stopniowo z wiekiem. Jest to zjawisko normalne, ale może być także efektem przebytych chorób lub wpływu niekorzystnych czynników zewnętrznych. Na domiar złego, mniej więcej po czterdziestce wiele osób zauważa też pierwsze problemy z ostrym widzeniem z bliska i zaczyna nosić okulary do czytania. To dlatego pierwszym krokiem do uzyskania ostrego obrazu na ekranie komputera jest upewnienie się, że mamy poprawnie skorygowane wszystkie wady wzroku, na przykład za pomocą dobrze dobranych okularów.

Wzrok sprawdzony? Jeżeli tak, to teraz nadszedł czas, aby zająć się sprzętem.

Monitory i monitory...

Jak już wiemy, monitor to bardzo ważny element zestawu komputerowego. W obecnym stanie rozwoju technicznego jesteśmy całkowicie uzależnieni od komunikatów wyświetlanych na jego ekranie oraz od sterowania pracą systemu operacyjnego za pomocą kursora myszy. Być może w przyszłości będziemy porozumiewać się z maszynami w inny sposób, jednak obecnie każdy domowy komputer musi mieć monitor.

PAMIĘTAJ!

NOŚMY TYLKO DOBRE OKULARY

Pamiętajmy, że używanie bardzo tanich, źle dobranych i wykonanych okularów może bardzo męczyć nasz wzrok podczas pracy z komputerem, a wręcz pogarszać jakość widzenia. Unikajmy więc kupowania okularów na bazarze oraz z nieznanego źródła internetowego. Bardzo ważne są także dobrej jakości warstwy antyrefleksyjne, nakładane na szkła okularów używanych do pracy z pecetem.

Fot.: Monika Wisniewska/Tomasz Szymanski /Dreamstime.com

Monitor CRT (po lewej) jest duży, ciężki, niezbyt ustawny na biurku i bardziej szkodliwy dla wzroku niż nowoczesny monitor LCD (po prawej). Jeżeli możemy, to zainwestujmy w nowoczesny model ciekłokrystaliczny

Monitory komputerowe różnią się znacznie jakością. Dawniej używaliśmy urządzeń kineskopowych określanych także skrótem CRT, który oznacza lampę kineskopową. Tanie monitory CRT nierzadko od nowości nie potrafiły wyświetlić ostrego obrazu. Do częstych wad należały tak zwane kłopoty ze zbieżnością, które objawiały się tym, że w jakiejś części ekranu, zwykle w rogach, krawędzie detali i liter rozmywały się. Jeżeli do dziś używamy monitora CRT, to właśnie on może być podstawowym źródłem braku ostrości widzianego obrazu. Nawet jeżeli ów monitor CRT był kiedyś wysokim modelem, to przez lata pracy jego elementy elektroniczne uległy zużyciu, co skutkuje słabą jakością obrazu. Mamy XXI wiek, a to oznacza, że najwyższy czas zamienić wysłużoną technikę kineskopową na nowoczesną i pozbawioną szeregu wad technikę LCD. Wiele osób powie teraz zapewne, łatwo powiedzieć, ale przecież monitor LCD dużo kosztuje, a portfel seniora potrafi czasem świecić pustkami. Okazuje się jednak, że markowy 19-calowy monitor LCD kupimy już za 300, a panoramiczny model 22-calowy za 400–450 złotych. Jeżeli przed komputerem spędzamy sporo czasu, a nasz wzrok nie jest już sokoli, to zdecydowanie warto rozważyć taką inwestycję, choćby rozłożoną na raty. Różnicę na plus zauważymy od razu. Obraz na monitorze LCD nie migocze, jest pozbawiony wad geometrii, zbieżności i naprawdę ostry.

Ergonomia stanowiska pracy

Ergonomia stanowiska komputerowego to jeden z ważniejszych aspektów pracy z komputerem. Staje się on szczególnie istotny w dobie wszechobecnych notebooków, które nierzadko trzymamy podczas pracy na kolanach. Warto wiedzieć, że w opisie prawidłowego stanowiska pracy sporo wytycznych dotyczy ustawienia ekranu – jego odległości i wysokości względem naszych oczu oraz panującego w pomieszczeniu oświetlenia. Poznajmy te zalecenia, gdyż ich spełnienie wpłynie korzystnie na kondycję naszego wzroku, a więc także na to, czy podczas pracy będziemy widzieć obraz dobrze i ostro, czy też nie.

1 Ekran monitora powinien być oddalony od naszych oczu prawie o 70 centymetrów, przy czym odległość ta nie może być mniejsza niż 40–50 centymetrów. To dlatego monitory LCD są tak wygodne dla posiadaczy biurek z niewielkim blatem. Można je postawić blisko ściany, a nawet na niej zawiesić. Pamiętajmy też o ustawieniu odpowiedniego rozmiaru czcionki, która nie może być zbyt mała.

2 Na ekran powinniśmy spoglądać możliwie prostopadle i zaleca się, aby jego

ERGONOMICZNE USTAWIENIE MONITORA

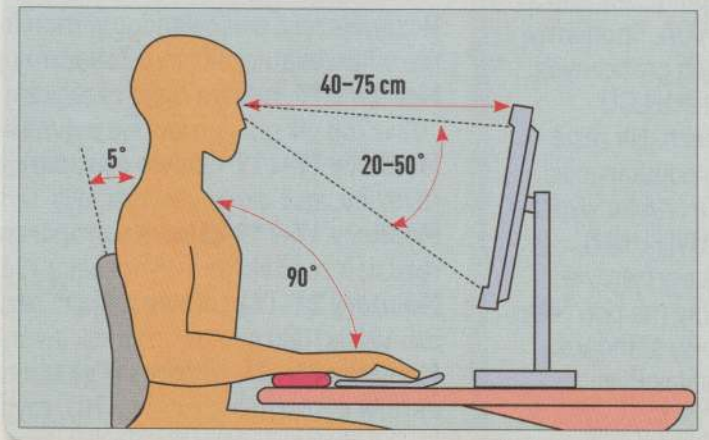

Wygodne krzesło i prawidłowa pozycja sprawiają, że podczas pracy nie męczą się mięśnie naszych rąk, karku czy pleców. Dobre ustawienie monitora chroni zaś nasze oczy przed zmęczeniem.

TYPY POŁĄCZEŃ WIDEO

D-Sub – standard przesyłu analogowych sygnałów wideo z komputera do monitora opracowany w latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku. Do połączenia wykorzystuje się przewód zakończony piętnastopinowymi wtykami DB-15. Jest on nadal popularny, ale już przestarzały technologicznie.

DVI – najpopularniejszy dziś, cyfrowy standard przesyłu obrazu z komputera do monitora. Umożliwia przesyłanie zarówno sygnałów cyfrowych, jak i analogowych (typ DVI-I), tylko cyfrowych (typ DVI-D) oraz tylko analogowych (typ DVI-A). W większości nowoczesnych monitorów spotkamy gniazda DVI-D.

HDMI – jest to cyfrowy typ połączenia spotykany głównie w urządzeniach audio-wideo. Przesyłane poprzez port HDMI sygnały wideo zgodne są ze standardem DVI-D (można stosować przejściówki). Zaletą HDMI jest jednak to, że pozwala także transmitować cyfrowy dźwięk wielokanałowy. Część monitorów LCD ma wejście HDMI.

Display Port – to najnowszy typ połączenia komputer–monitor, który opracowano w 2006 roku. W teorii najnowocześniejszy, Display Port wspiera wszystkie starsze standardy połączeń włącznie z analogowym VGA. Spotkamy go w nowych kartach graficznych, niektórych monitorach LCD i wybranych laptopach. Na razie nie zyskał on dużej popularności, choć planowano, że szybko wyprze starsze standardy DVI i HDMI. Jeżeli wykorzystujemy cyfrowe połączenie DVI, to nie ma potrzeby inwestowania w nowy standard połączeniowy – Display Port.

górna krawędź znajdowała się na wysokości lub nieco poniżej naszych oczu.

3 Monitor powinien być ustawiony tak, aby nie padało na ekran silne światło – ani naturalne, ani sztuczne. Wyraźnie osłabi ono kontrast widzianego obrazu i wierność wyświetlanych barw. Może także powodować powstawanie szkodliwych refleksów świetlnych odbijających się od powierzchni ekranu. Będą one męczyć nasze oczy. Jeżeli w naszym domu nie możemy ustawić monitora zgodnie z tymi zaleceniami, to przynajmniej, kupując go, zwróćmy uwagę, aby miał matowy, a nie błyszczący ekran oraz matową otaczającą wyświetlacz ramkę.

4 Nie ustawiajmy monitora przed silnym źródłem światła, na przykład pod oknem, na które będziemy mimowolnie patrzeć. Silne światło zza ekranu będzie nas raziło i męczyło wzrok. Z drugiej strony, gdy pracujemy w słabo oświetlonym pomieszczeniu, zamontujmy delikatne światło za monitorem. Świecący nocą ekran będzie wówczas mniej męczył nasze oczy.

Tajniki użytkowania monitorów LCD

Stary monitor CRT potrafił pracować w bardzo wielu rozdzielczościach, a wyświetlany obraz w każdej z nich był mniej więcej porównywalnej jakości. Dzięki temu osoby chcące mieć w systemie Windows nieco czytelniejsze paski menu, większe ikony oraz ich opisy wybierały mniejszą rozdzielczość i sprawa była załatwiona. Tymczasem urządzenia LCD nie pozwalają na takie postępowanie. Mogą one co prawda pracować z różną rozdzielczością obrazu, jednak tylko w tak zwanej rozdzielczości natywnej, czyli w pełnej rozdzielczości zamontowanego w monitorze panelu LCD, uzyskamy wysokiej jakości obraz. Wybranie mniejszej rozdzielczości sprawi, że obraz znacznie straci na swej ostrości, będzie ukazywał o wiele mniej detali i sprawiał wrażenie rozmytego. Dlatego pamiętajmy – dla monitora LCD zawsze ustawmy w Windows taką rozdzielczość pracy, jaką ma jego ekran. Informację o rozdzielczości naszego panelu znajdziemy w instrukcji obsługi oraz w danych umieszczonych na stronie WWW producenta.

Oto przykład, jak monitor LCD radzi sobie z pracą w natywnej (obraz po lewej) i mniejszej rozdzielczości (obraz po prawej). Łatwo zauważyć, że zmniejszenie rozdzielczości niekorzystnie wpłynęło na czytelność wyświetlanych liter i jakość prezentacji subtelnych detali

Nie bez znaczenia jest także typ połączenia, jakie zastosujemy, podłączając monitor do wyjścia karty graficznej w naszym

POPULARNE ROZDZIELCZOŚCI MONITORÓW LCD

Rozdzielczość stosowanego w monitorach panelu zależna jest w dużej mierze od przekątnej ekranu. Zobaczmy, jaką oferują najpopularniejsze modele:

Monitory 15-calowe mają zazwyczaj rozdzielczość ekranu wynoszącą 1024x768 pikseli i proporcje boków ekranu 4:3

Monitory 17- i 19-calowe o proporcjach boków ekranu 5:4 mają zwykle rozdzielczość ekranu wynoszącą 1280x1024 piksele

Monitory 17- i 19-calowe o proporcjach boków ekranu 16:9 mają zwykle rozdzielczość ekranu wynoszącą 1366x765 pikseli

Monitory 21- i 22 calowe mają rozdzielczość ekranu wynoszącą 1650x1050 lub 1920x1080 pikseli, czyli tak zwaną rozdzielczość Full HD

Monitory 23-, 24-calowe i większe to już prawie wyłącznie panoramiczne ekrany o rozdzielczości Full HD, czyli 1920x1080 pikseli

komputerze. Dawniej podstawowym typem łącza komputer–monitor był analogowy standard VGA. Wykorzystywaliśmy do tego połączenia przewód określany popularnie jako D-Sub, choć właściwa nazwa gniazda i wtyku monitorowego to DB-15. Połączenie analogowe jest jednak nieco sprzeczne z logiką działania komputera. Dlaczego? Komputer myśli cyfrowo. Podobnie działa zamontowana w nim karta graficzna. Elektronika monitora LCD także zawiera układy cyfrowe. Zastosowanie w tym wypadku analogowego łącza VGA zmusza kartę graficzną do zamiany cyfrowego obrazu na analogowy, który z kolei monitor ponownie zamienia na cyfrowy. Ta dwukrotna zamiana nie odbywa się bez szkody dla jakości obrazu.

Jeżeli pracujemy z połączeniem analogowym, to nie zapominajmy o bardzo użytecznym przycisku autokalibracji obrazu znajdującym się zwykle na obudowie monitora. Jego wciśnięcie, czasem przytrzymanie (zależnie od modelu monitora), sprawi, że elektronika urządzenia spróbuje dopasować optymalnie wszystkie parametry obrazu, w tym także jego ostrość, wielkość i położenie na ekranie. Większość monitorów wykonuje tę funkcję bardzo poprawnie, a więc warto spróbować.

Uwaga! Jeżeli na obudowie nie znajdziemy przycisku autokalibracji, to z pewnością nasz monitor ma taką funkcję umieszczoną w menu. Poszukajmy jej w instrukcji obsługi urządzenia.

Parę lat temu wprowadzono cyfrowy typ połączenia pomiędzy monitorem i kartą graficzną. Nosi on nazwę DVI. Dziś większość monitorów LCD i wszystkie karty graficzne mają gniazdo DVI. Jeżeli oba posiadane przez nas urządzenia dysponują gniazdami cyfrowymi, a my ciągle używamy przewodu analogowego VGA, to warto pomyśleć o jego zmianie na nowocześniejszy przewód cyfrowy DVI. Wydatek nie będzie wielki, ich ceny zaczynają się już od 10 złotych.

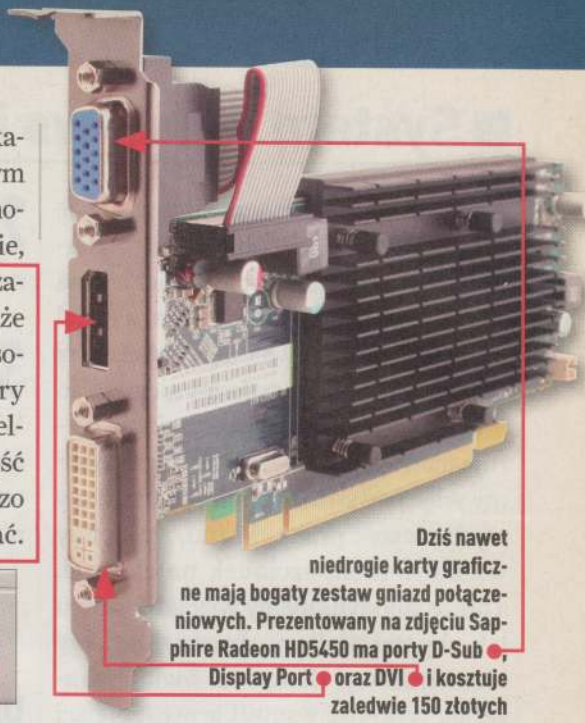

Dziś nawet niedrogie karty graficzne mają bogaty zestaw gniazd połączeniowych. Prezentowany na zdjęciu Sapphire Radeon HD5450 ma porty D-Sub, Display Port oraz DVI i kosztuje zaledwie 150 złotych

Czysty ekran – ostry obraz

Monitory, a w szczególności modele CRT, mają tendencję do przyciągania kurzu i innych zanieczyszczeń unoszących się w powietrzu. Podobny efekt widzimy na ekranie oraz obudowie telewizorów. Na domiar złego, ekrany łatwo łapią odciski palców i inne zabrudzenia, o które nietrudno podczas rodzinnego pokazu zdjęć czy emocjonujących rozmów na Skype. Bardzo często osoby niekorzystające na co dzień z komputera mają tendencję do pokazywania czegoś na ekranie palcem. Kończy się to zwykle dotknięciem powierzchni monitora i pięknym odciskiem. Z czasem kurzu i odcisków przybywa, co może sprawić, że miejscami obraz stanie się mniej ostry. Dlatego, raz na jakiś czas warto oczyścić powierzchnię ekranu. Przy niewielkich zabrudzeniach, na przykład pojedynczych odciskach palców, wystarczy nam zwykła, sucha irchowa ściereczka do czyszczenia okularów. Jeżeli jednak zabrudzenia są silniejsze, wówczas warto wykorzystać jeden z szeroko dostępnych środków czyszczących do ekranu monitora. Mogą mieć one postać nawilżonej ściereczki jednorazowej, płynu w atomizerze, a nawet pianki. Wybierając środek, zwracajmy uwagę na jego przeznaczenie. Ważne, aby w zastosowaniach wymieniony był typ naszego monitora – LCD lub CRT. Dlaczego jest to ważne? Ekrany monitorów pokrywane są specjalnymi warstwami antyodblaskowymi. Zastosowanie zbyt silnego lub przeznaczonego do czyszczenia obudowy detergentu może doprowadzić do ich uszkodzenia, a to znacznie pogorszy komfort pracy z monitorem. Zagrożeniem może być także sama ściereczka czy gąbka. Jeżeli na jej powierzchni znajdzie się jakiś twardy pył lub ziarenko piasku, to możemy nią zarysować ekran.

Na rynku dostępnych jest wiele różnych środków do czyszczenia ekranu monitorów. Na zdjęciu po lewej widzimy zestaw czyszczący firmy Canyon, a po prawej wilgotne, bakteriobójcze ściereczki czyszczące firmy Fellowes

System Windows i ostry obraz

Skoro już skorygowaliśmy nasze wady wzroku, poprawnie podłączyliśmy monitor i powierzchnia ekranu jest krystalicznie czysta, a nadal nie jesteśmy zadowoleni z czytelności obrazu, to znak, że musimy sięgnąć do możliwości kontroli obrazu, jakie oferuje nam system operacyjny. Sprawdzimy więc i ewentualnie zmodyfikujemy rozdzielczość pracy ekranu, zmienimy wielkość ikon, czcionek na ekranie, a także zmodyfikujemy wygląd systemu tak, aby stał się dla nas bardziej czytelny i kontrastowy. Komputer Świat pokaże, jak wykonać wszystkie te czynności w starszym, lecz nadal najbardziej popularnym systemie Windows XP. Powstał on w roku 2001, ale już wówczas Microsoft myślał także o osobach, które mają problemy ze wzrokiem. Wprowadził więc kilka ustawień ułatwiających im życie. Wszystkie opisywane ustawienia dostępne są oczywiście także w nowszych wersjach Windows – Vista i 7.

Sprawdzamy rozdzielczość obrazu

1 Klikamy na pulpit **prawym** przyciskiem myszy i z menu podręcznego wybieramy opcję Właściwości.

2 Następnie w nowo otwartym oknie Właściwości: Ekran wybieramy zakładkę Ustawienia.

3 Sprawdzamy ustawienie aktualnej rozdzielczości ekranu i porównujemy ją z natywną rozdzielczością naszego monitora. Jeżeli jest taka sama, zamykamy okno, jeżeli nie – ustawiamy suwakiem poprawną rozdzielczość.

4 Wybór potwierdzamy, klikając kolejno na Zastosuj oraz na OK.

Ustawiamy większe ikony

1 Większy rozmiar ikon może ułatwić nam ich rozróżnianie. Zmieniamy go, klikając na pulpit **prawym** przyciskiem myszy i z menu podręcznego wybierając opcję Właściwości.

2 Następnie w oknie Właściwości: Ekran wybieramy zakładkę Wygląd i klikamy na Efekty...

3 Teraz zaznaczamy pole przy opcji ☑ Użyj dużych ikon i klikamy na OK. Wracamy w ten sposób do poprzedniego okna, w którym wybieramy Zastosuj oraz OK. Ikony staną się teraz większe niż standardowo.

Ustawiamy większą czcionkę

1 Może się jednak także okazać, że mamy kłopoty z odczytaniem opisów pod ikonami i w oknach systemu Windows. Możemy więc zwiększyć wielkość wyświetlanej czcionki. W tym celu klikamy na pulpit **prawym** przyciskiem myszy i z menu podręcznego wybieramy opcję Właściwości.

2 Następnie w oknie Właściwości: Ekran wybieramy zakładkę Wygląd i z rozwijanej listy wybieramy stosowny rozmiar czcionki. **Uwaga!** Wybór opcji Bardzo duży sprawi jednak, że opisy będą duże, ale opisy ikon lub niektórych opcji w menu programów mogą nie mieścić się w całości.

3 Zmiany zatwierdzamy, klikając na Zastosuj oraz OK. Oto efekty zmiany wielkości czcionki na przykładzie ikony Kosza. Od lewej: czcionka normalna, duża i bardzo duża.

4 Warto także wypróbować mechanizm wygładzania czcionek o nazwie Clear Type. Jego zadaniem jest poprawa wyświetlania tekstu na ekranach LCD. Wygładzanie Clear Type włączamy, klikając na pulpit **prawym** przyciskiem myszy i z menu podręcznego wybierając opcję Właściwości.

5 Następnie w oknie Właściwości: Ekran wybieramy zakładkę Wygląd i klikamy na Efekty...

6 Zaznaczamy pole przy pozycji, wybieramy opcję ClearType i klikamy na OK.

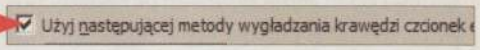

7 Zmiany zatwierdzamy, klikając na Zastosuj oraz OK. A oto, jak wyglądają czcionki z wygładzaniem i bez?

Ustawiamy schemat kolorów

1 Standardowa kompozycja Windows XP jest całkiem ładna, ale ikony i ich opisy wyświetlane na tapecie z łąką nie zawsze są dostatecznie czytelne. Możemy jednak uprościć kompozycję i zastosować bardziej kontrastowy zestaw barw. W tym celu klikamy na pulpit **prawym** przyciskiem myszy i z menu podręcznego wybieramy opcję Właściwości.

2 Następnie w oknie Właściwości: Ekran wybieramy zakładkę Wygląd i w pozycji wybieramy opcję Styl klasyczny Windows.

3 W pozycji z rozwijanej listy schematów kolorów wybieramy ten, który będzie dla nas najbardziej czytelny. Do dyspozycji mamy wiele schematów, w tym kilka o wysokim kontraście.

4 Zmiany zatwierdzamy, klikając na Zastosuj oraz na OK.

pk

10 WSKAZÓWEK JAK WYBRAĆ MONITOR LCD

Na półkach w elektronicznych marketach stoją dziesiątki monitorów ciekłokrystalicznych w bardzo różnych rozmiarach i cenach. Komputer Świat pokaże, na jakie cechy należy zwrócić uwagę, wybierając się do sklepu po nowy monitor. Dzięki tym wskazówkom kupimy model idealny do naszych potrzeb

Fot.: Darren Green /AbsolutVision.com

❶ WIELKOŚĆ I PROPORCJE EKRANU

W sklepach dostępne są monitory o przekątnej od 15 do ponad 30 cali. Czy zawsze najlepszy jest największy monitor? Nie. Ekrany monitorów mają różne rozdzielczości i różne proporcje boków. Do codziennej pracy biurowej oraz przeglądania stron WWW lepiej nada się monitor o bardziej kwadratowym ekranie, na przykład model 17 lub 19 cali. Jednak, gdy jesteśmy miłośnikami oglądania filmów, wówczas postawmy na model z ekranem panoramicznym 16:9. Ten typ ekranu będzie także lepszy dla osób zajmujących się edycją wideo i obróbką zdjęć.

❷ ROZDZIELCZOŚĆ EKRANU

Teoretycznie, im większa, tym lepsza. Pamiętajmy jednak, że monitor LCD musi pracować w rozdzielczości natywnej, a więc nawet 1920x1200 pikseli. W wypadku pracy biurowej nie ma problemu, ale jeżeli sami lub ktoś z naszych bliskich lubi czasem zagrać w gry, to starszy, mniej wydajny system komputerowy może nie utrzymać wysokiej płynność animacji przy rozdzielczości Full HD.

❸ WEJŚCIA WIDEO

Nowoczesny monitor powinien mieć cyfrowe wejście DVI-D i ewentualnie analogowe gniazdo VGA. Jeżeli planujemy używać monitora jako ekranu dla dodatkowego odtwarzacza filmów, do podłączenia tunera dekodera telewizji kablowej lub satelitarnej, wówczas przydatnym dodatkiem okaże się port HDMI lub najnowszy Display Port.

❹ REGULOWANA WYSOKOŚĆ EKRANU

Ważnym elementem monitora jest jego podstawa z ramieniem mocującym. Od jej funkcjonalności często zależy możliwość poprawnego ustawienia ekranu względem naszych oczu. Dobrze, gdy podstawa umożliwia łatwą regulację wysokości ekranu. Nie zawsze bowiem mamy specjalistyczne biurko z podstawą dla monitora, a mało elegancko wygląda monitor stojący na kilku grubych książkach.

❺ FUNKCJA PIVOT

Niektóre monitory mają możliwość pionowego obrotu ekranu (pivot). Taki monitor jest doskonałym wyborem dla osób pracujących z dokumentami. Przekręcenie ekranu o 90 stopni pozwala edytować dokument w naturalnym ustawieniu kartki.

❻ WBUDOWANE GŁOŚNIKI

Co prawda można obsługiwać komputer bez głośników, ale te wbudowane w monitor praktycznie nic nas nie kosztują. Ich jakość jest słaba, ale osobom niebędącym audiofilami powinny wystarczyć. Nadadzą się do odtwarzania dźwięków systemowych, ścieżki dźwiękowej filmu z serwisu YouTube czy przeprowadzenia rozmowy z bliskimi za pomocą komunikatora.

❼ WBUDOWANY KONCENTRATOR USB

Coraz częściej sięgamy po różnorodne urządzenia USB. Mogą to być: pamięć przenośna, dysk zewnętrzny, mysz, klawiatura, czytnik kart pamięci czy kamera internetowa. Ich podłączanie do gniazd USB znajdujących się z tyłu komputera nie jest wygodne. Znacznie łatwiej sięgniemy do gniazd umieszczonych w podstawie lub w nodze monitora.

❽ CERTYFIKAT TCO

To popularny certyfikat, który informuje nas o tym, że monitor przeszedł szereg testów sprawdzających jakość wykonania, wyświetlanego obrazu oraz wpływ pracującego monitora na inne urządzenia. Obecna wersja certyfikatu to TCO Certified Displays 5, ale wystarczy także zgodność ze starszym TCO 06.

❾ BŁYSZCZĄCY EKRAN

Obraz na błyszczącym ekranie wydaje się mieć intensywniejsze barwy i większy kontrast. Taki ekran sprzyja jednak także powstawaniu szkodliwych refleksów.

❿ WBUDOWANY TUNER TV

Monitor z wbudowanym tunerem może pełnić rolę dodatkowego telewizora. Warto jednak pamiętać, że w Polsce postępuje właśnie proces cyfryzacji telewizji naziemnej, a więc wbudowany tuner TV powinien także obsługiwać telewizję DVB-T w standardzie MPEG4.

pk

Fot.: Bowie15 (2), Paha/(/Dreamstime.com

DROGOWSKAZ

- Facebook strona 31
- NK – miejsce spotkań strona 32

Wśród przyjaciół

W internecie można spotkać mnóstwo ludzi, a serwisy społecznościowe to sposób, by znaleźć wśród nich przyjaciół. Poznajmy dwa najpopularniejsze portale tego typu – Facebook i NK

Świat oszalał na punkcie serwisów społecznościowych, a dokładniej – na punkcie Facebooka. W Polsce szaleństwo dotyczy rodzimego portalu NK, wciąż chyba lepiej znanego pod starą nazwą Nasza Klasa (chociaż Facebook i u nas ma coraz liczniejszych zwolenników).

SERWIS SPOŁECZNOŚCIOWY

Miejsce w internecie, gdzie każdy użytkownik może stworzyć własny profil, nawiązać kontakt i przyjaźnie z innymi użytkownikami, prowadzić z nimi rozmowy, wymieniać się informacjami i publikować zdjęcia, pliki muzyczne, krótkie filmy.

Największą zaletą tych serwisów jest łatwość, z jaką możemy dzięki nim utrzymywać kontakt z dalszymi i bliższymi znajomymi. Witryny te to właściwie interaktywne i non stop dostępne książki adresowe funkcjonujące w sieci. Każdy, kto chce, może mieć w nich własną stronę i zamieszczać na niej wszystko, co tylko uzna za interesujące dla swoich znajomych.

Siedząc przy komputerze, możemy więc łatwo sprawdzić, jakie nowe zdjęcia pojawiły się na profilu kuzynki mieszkającej w Anglii czy też, co słychać u starego kolegi ze szkolnej ławy, z którym twarzą w twarz widzieliśmy się 15 lat temu...

I pewnie to właśnie sprawia, że ludzie tak chętnie korzystają z serwisów społecznościowych. Przekonajmy się, czy i nam się to spodoba. KŚ SENIOR podpowie, jak postawić pierwsze kroki na Facebooku i w NK.

aa

Facebook

Najpopularniejszy serwis społecznościowy na świecie. Został stworzony w 2004 roku przez studenta Harvardu, Marka Zuckerberga, i początkowo był dostępny tylko na tej uczelni. Dziś Facebook liczy ponad 550 milionów użytkowników, a jego twórca jest najmłodszym miliarderem (urodził się w roku 1984) wymienianym na liście najbogatszych ludzi miesięcznika Forbes. W 2010 roku został wybrany człowiekiem roku Time'a za połączenie ponad pół miliarda ludzi w jednej sieci i stworzenie nowego systemu wymiany informacji. Poprzedni laureaci tego wyróżnienia to między innymi Barack Obama, Władimir Putin czy Bill Gates.

Film oparty na biografii Zuckerberga i historii powstania Facebooka – The Social Network – jest wymieniany wśród kandydatów do Oscara.

Polska wersja Facebooka powstała w roku 2008. Dziś korzysta z niego w Polsce prawie 5 milionów użytkowników. Może zechcemy powiększyć ich grono?

STRONA GŁÓWNA UŻYTKOWNIKA FACEBOOKA

1. Powiadomienia o liczbie zaproszeń, wiadomości od znajomych i o ich aktywności na naszym koncie
2. Wyszukiwarka osób, firm i grup
3. Stąd, klikając, szybko trafimy do aktualności, czyli najnowszych publikacji naszych znajomych i do wiadomości od nich
4. Odnośniki do dodatkowych funkcji, takich jak gry czy aplikacje
5. Znajomi, którzy w danym momencie są dostępni na Facebooku
6. Najnowsze publikacje naszych znajomych
7. Po kliknięciu na Profil pokaże się Tablica zawierająca tylko nasze wpisy
8. Sugestie osób – użytkowników Facebooka – które możemy znać
9. Wyszukiwarka znajomych
10. Lista zaproszeń od znajomych do gier czy grup
11. Odnośniki ułatwiające szukanie i zapraszanie znajomych oraz mobilny dostęp do witryny
12. Okienko czatu przypominające komunikator

Zakładamy konto na Facebooku

Krok 1 Szukaj znajomych | Krok 2 Informacje w profilu | Krok 3 Zdjęcie profilowe

1 Aby założyć konto na Facebooku, uruchamiamy przeglądarkę WWW, w pole adresu wpisujemy **www.facebook.com** i wciskamy enter.

2 Wypełniamy formularz rejestracyjny, wpisując w odpowiednie pola nasze imię, nazwisko, e-mail, wymyślone przez nas hasło, określamy naszą płeć i podajemy datę urodzenia. Klikamy na Zarejestruj się.

SKĄD WZIĄĆ ZNAJOMYCH

O znajomych na Facebooku nie jest trudno. Już podczas zakładania profilu w Kroku 1 są importowane kontakty z naszego programu pocztowego. W Kroku 2 jesteśmy proszeni o podanie nazw szkół, w których się uczyliśmy, oraz miejsca pracy. Wykorzystując wszystkie te dane, Facebook zaproponuje nam znajomych. Poza tym możemy skorzystać z poznanych na poprzedniej stronie wyszukiwarek 2 i 9.

WIĘCEJ O FACEBOOKU

Dużo informacji o korzystaniu z Facebooka podanych w bardzo przystępny sposob znajdziemy w książce z serii Biblioteczka Komputer Świata pod tytułem Facebook. Poradnik krok po kroku.

3 W kolejnym oknie przepisujemy znaki w pole poniżej i znowu klikamy na Zarejestruj się.

4 W programie pocztowym odbieramy wiadomość z serwisu Facebook zawierającą link – klikamy na niego, by potwierdzić poprawność adresu e-mail.

5 W oknie przeglądarki wyświetla się kreator, który przeprowadzi nas przez kolejne kroki tworzenia konta.

6 Po utworzeniu konta na Facebooku, gdy zechcemy się w nim zalogować po raz kolejny, powtarzamy punkt 1 tej porady, a potem w prawym górnym rogu

okna wpisujemy nasz e-mail i hasło podane podczas rejestracji. Klikamy na Zaloguj się.

7 Pozostaje nam już tylko poszukać znajomych i ustawić prywatność.

PAMIĘTAJ!

UWAGA NA PRYWATNOŚĆ

Zakładając profil, koniecznie wprowadźmy odpowiadające nam ustawienia prywatności, tak by do zamieszczanych przez nas na Facebooku zdjęć i wypowiedzi nie miały dostępu przypadkowe osoby. Ustawienia te znajdziemy, klikając na Konto i na Ustawienia prywatności.

NK – miejsce spotkań

NK, dawniej Nasza Klasa, to najpopularniejszy serwis społecznościowy w Polsce. Liczy 13 milionów użytkowników! Powstał w 2006 roku i podobnie jak Facebook jest dziełem studentów. Na pomysł, by stworzyć portal, dzięki któremu będzie można odnaleźć starych znajomych ze szkoły, wpadł student informatyki Uniwersytetu Wrocławskiego Maciej Popowicz i wziął się do dzieła wraz z przyjaciółmi Pawłem Olchawą, Michałem Bartoszkiewiczem i Łukaszem Adzińskim. Stworzyli serwis, w którym

Fot.: nk.pl

każda szkoła w Polsce otrzymała własną podstronę, gdzie internauci mogą reaktywować swoje klasy i szukać dawnych uczniów i nauczycieli. Serwis pozwala zresztą nie tylko odszukać kolegów sprzed lat, ale też poznawać nowe osoby – znajomych swoich znajomych.

Zakładamy konto na NK

1 Aby założyć konto na NK, uruchamiamy przeglądarkę WWW, w pole adresu przeglądarki wpisujemy **nk.pl** i wciskamy klawisz enter.

2 Klikamy na DOŁĄCZ DO NAS. Pokazuje się formularz rejestracyjny – wypełniamy wszystkie pola, podając nasze dane. Deklarujemy, czy zakładamy konto

Fot.: Luislouro /Dreamstime

rzeczywiste z prawdziwymi danymi czy fikcyjne – z wymyślonymi. Tak jak w 3 punkcie na stronie obok przepisujemy w specjalne pole wyświetlane znaki. Musimy jeszcze zaakceptować, klikając, wszystkie punkty regulaminu, po czym klikamy na **Załóż konto**.

3 Otrzymujemy e-mail, w którym klikamy na odnośnik. Gotowe – mamy już konto w NK, możemy się zalogować ●.

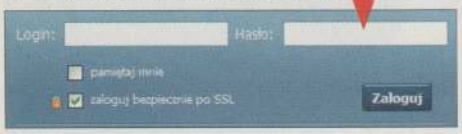

4 Klikając na pole A, dodamy zdjęcie profilowe, na przykład nasz portret, a na B – opublikujemy na naszym profilu wybrane zdjęcia. W polu C możemy napisać o czymś, co w danej chwili jest dla nas ważne.

5 Znajomych możemy szukać za pomocą wyszukiwarki D, wpisując w nią imię, nazwisko bądź pseudonim znajomego albo klikając na E i wybierając ● lub ●, by zaimportować kontakty z komunikatora Gadu-Gadu lub Skype.

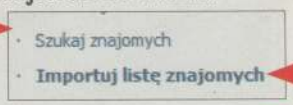

6 Najbardziej charakterystyczną funkcją NK jest F. Klikając na nią i wybierając Znajdź szkołę, otworzymy wyszukiwarkę szkół ●. Wpisujemy w nią numer szkoły lub nazwę ulicy i miasto i klikamy na **Szukaj**, potem na nazwę szkoły, wybieramy nasz rocznik i widzimy listę obecności ●. Klikając na ●, wyślemy wiadomość do wybranego kolegi. Gdy już będziemy mieć znajomych, w głównej części naszej strony G będziemy widzieć zamieszczone przez nich zdjęcia.

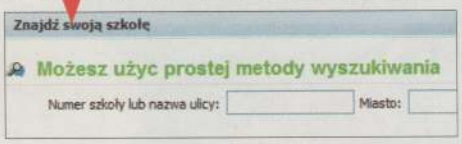

7 Pamiętajmy o ustawieniach prywatności – znajdziemy je, klikając na **Edytuj profil** i **Prywatność**.

STRONA GŁÓWNA UŻYTKOWNIKA NK

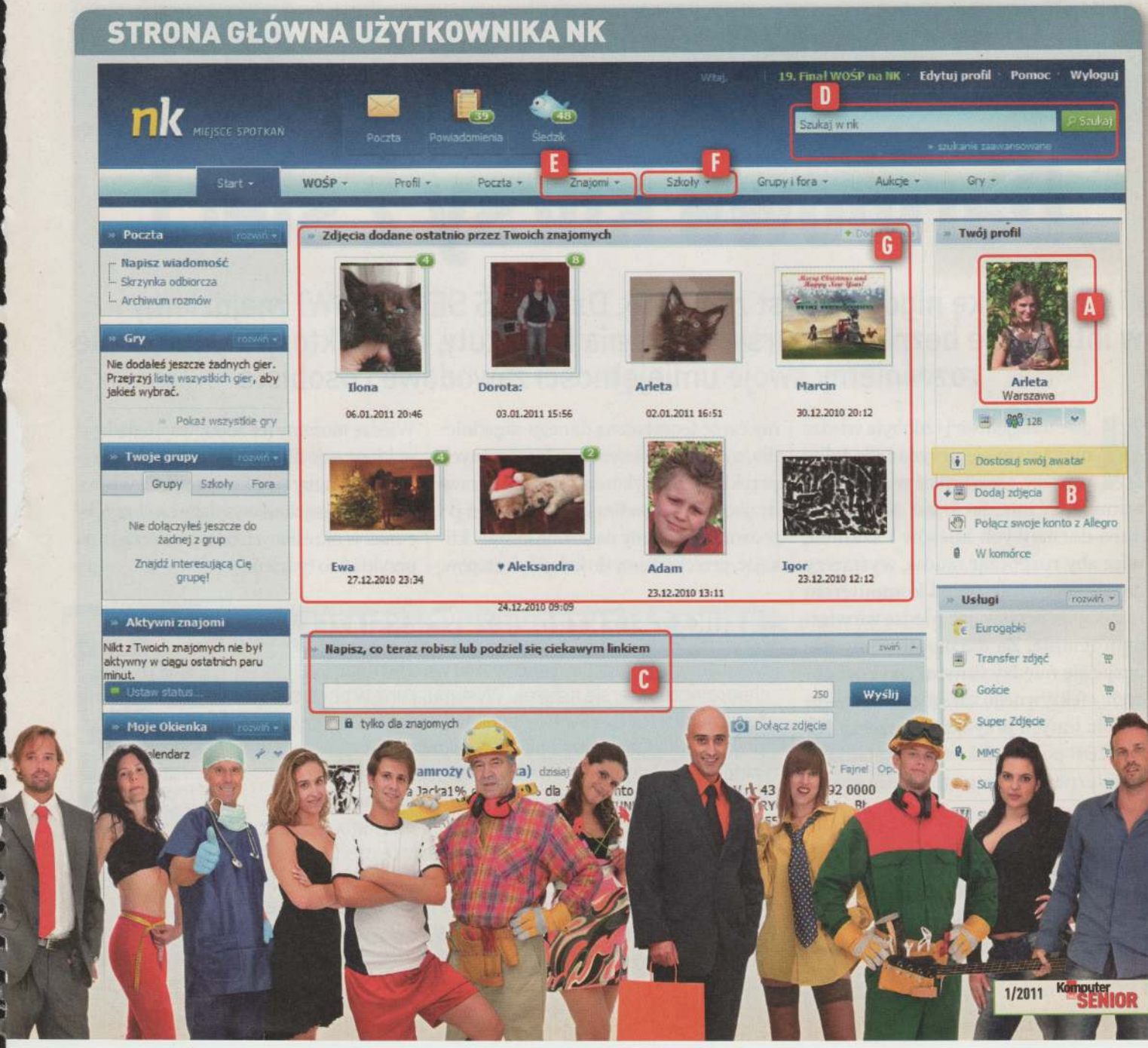

DROGOWSKAZ

- Nauka języków obcych za darmo w internecie strona **35**
- Darmowe kursy z różnych dziedzin na Ekademia.pl strona **36**

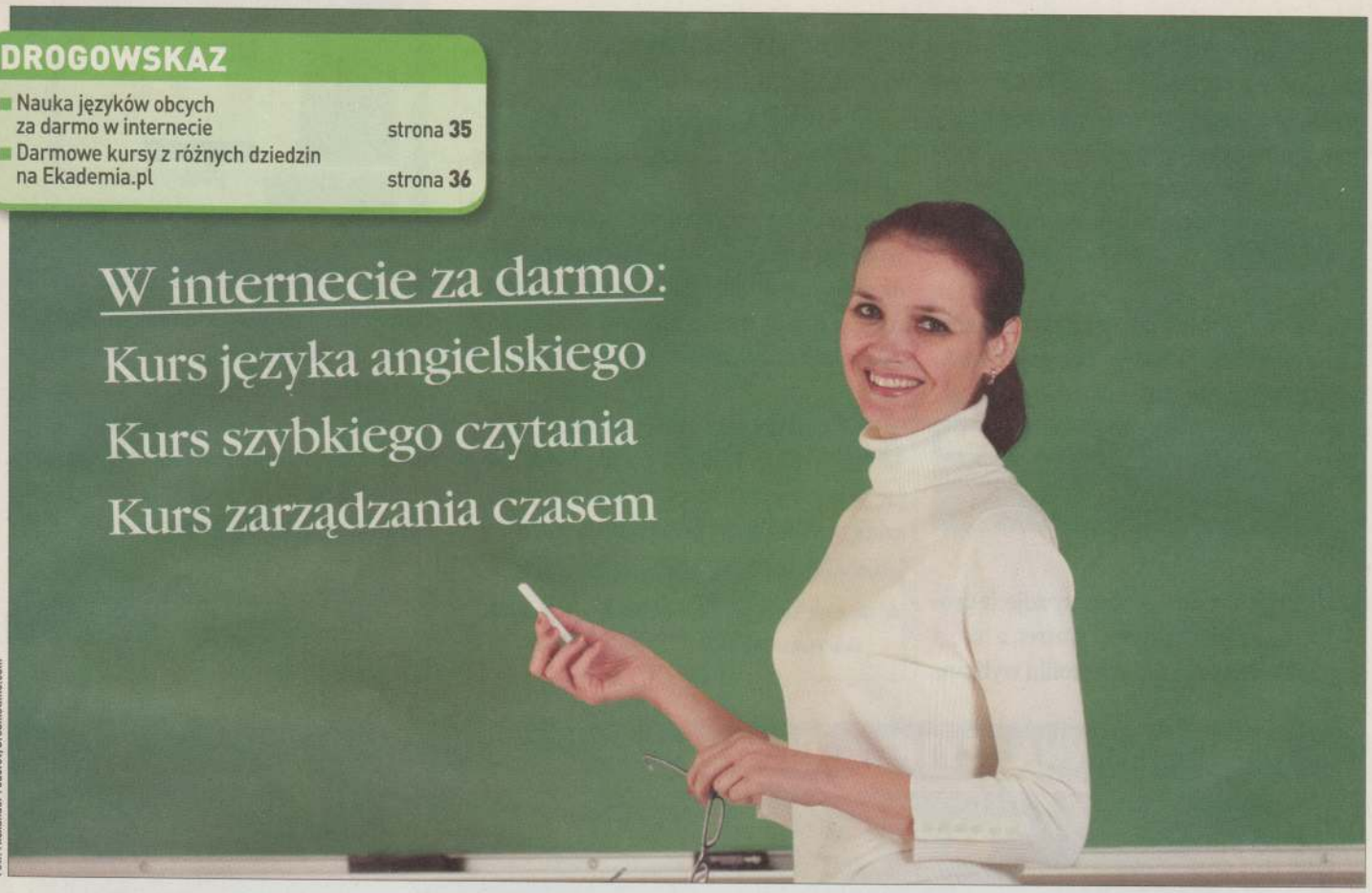

Fot.: Alexander Fedorov/Dreamstime.com

Darmowe kursy z sieci

Na naukę nigdy nie jest za późno. Dzięki KŚ SENIOROWI znajdziemy w internecie bezpłatne kursy, szkolenia i artykuły, dzięki którym skutecznie rozwiniemy swoje umiejętności zawodowe i osobiste

Nowe umiejętności i zdobyta wiedza mogą nam się przydać nie tylko w pracy, ale również w życiu prywatnym. W internecie jest dostępnych dużo darmowych kursów i szkoleń, więc aby rozpocząć naukę, wystarczy usiąść wygodnie przed komputerem i spokojnie przyswajać wiedzę we własnym tempie. Za darmo możemy nauczyć się między innymi języków obcych, efektywnego zarządzania czasem i wielu innych przydatnych rzeczy. KŚ SENIOR pokaże, jak wykorzystać kursy internetowe do pogłębiania swojej wiedzy.

Jak uczestniczyć w internetowych kursach?

W wielu kursach, podobnie jak w typowym podręczniku, najpierw przyswajamy część teoretyczną danego zagadnienia, a potem ćwiczymy na konkretnych przykładach i wykonujemy testy sprawdzające. W wypadku takich szkoleń po prostu wchodzimy na stronę kursu i klikając, przechodzimy do kolejnych etapów. Wiedzę możemy też zdobywać, oglądając w internecie filmy szkoleniowe, ale częściej spotkamy się z kursami, których kolejne części są nam wysyłane na skrzynkę e-mail w określonych odstępach czasu, na przykład co tydzień. **pg**

NAUKA Z ELEKTRONICZNYCH KSIĄŻEK

Nieocenioną pomocą w zdobywaniu wiedzy mogą być elektroniczne wersje książek. Występują one w postaci dokumentów tekstowych (e-booków), które trzeba czytać, lub jako audiobooki, czyli pliki dźwiękowe, w których to lektor czyta treść publikacji. E-booki i audiobooki są przeważnie tańsze niż tradycyjne wydania książek, a możemy je kupić w sklepach internetowych bez wychodzenia z domu, na przykład na stronie merlin.pl lub nexto.pl. W numerze KŚ SENIOR 3/2010 znajdziemy poradnik o kupowaniu elektronicznych książek. Niektóre e-booki możemy też ściągać z internetu za darmo, na przykład ze strony **www.darmowe-ebooki.pl**.

Nauka języków obcych za darmo w internecie

Kiedyś, w większości szkół, jedynym nauczanym językiem obcym był rosyjski. Jednak w obecnych czasach język naszych wschodnich sąsiadów jest w Polsce rzadko używany, a bardziej ceniona i przydatna jest znajomość angielskiego, którego podstawy wymagane są przez wielu pracodawców. Znajomość podstawowych angielskich słów pozwoli nam również swobodniej korzystać z internetu i używać anglojęzycznych programów, które stanowią największą część oprogramowania komputerowego.

Nauka podstawowych słów

Naukę języka angielskiego rozpocznijmy od poznania podstawowych słów oraz zasad wymowy. Umożliwi nam to kurs zamieszczony na stronie **www.helloangielski.pl**. KŚ SENIOR pokaże, jak uczyć się angielskiego za pomocą materiałów zgromadzonych na tej stronie.

1 Łączymy się w internetem i uruchamiamy naszą przeglądarkę internetową, na przykład program Internet Explorer. W tym celu w menu Start (w Windows Vista i 7 w menu) klikamy na Wszystkie programy i następnie na Internet Explorer.

2 W oknie przeglądarki w pole adresu wpisujemy www.helloangielski.pl i wciskamy klawisz enter.

3 Kiedy strona się otworzy, na górze zobaczymy jej główne menu z kolejnymi częściami kursu. Aby rozpocząć naukę angielskich słów, klikamy na ●.

4 Otworzy się podstrona umożliwiająca wybór tematyki słówek, których chcemy się nauczyć. Najlepiej zacząć od pierwszej kategorii, czyli ●.

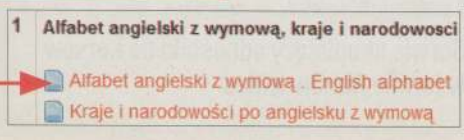

5 Wymowa słówek może być przedstawiona w różny sposób, na przykład jako zapis fonetyczny ●.

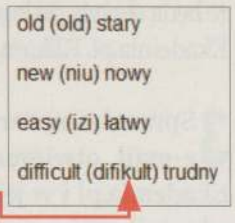

6 Wymowę większości słówek w kursie podstawowym możemy jednak usłyszeć. Zapis dźwiękowy słowa jest przeważnie odtwarzany po kliknięciu na wyraz odznaczający się pomarańczowym kolorem czcionki, na przykład ●. Kiedy klikniemy na takie słowo, przejdziemy do nowej strony, na której widoczne jest tylko małe okno odtwarzacza odgrywające wymowę danego słowa. Aby powtórnie odsłuchać nagranie, klikamy w tym oknie na ●. Aby powrócić do kursu, klikamy na przycisk na pasku narzędzi przeglądarki.

7 W celu powrócenia do spisu kategorii słówek klikamy na przycisk i kliknięciem na inną nazwę grupy rozpoczynamy naukę nowych słów.

8 Zdobytą wiedzę możemy sprawdzić za pomocą testów dostępnych na stronie. Na przykład, aby sprawdzić znajomość podstawowych angielskich słów, klikamy na ● i następnie na kategorię, w której chcemy się sprawdzić, na przykład Dni tygodnia 1. Następnie wykonujemy przydzielone w ćwiczeniu zadanie, na przykład przeciągamy myszą polskie słowa z kolumny ● tak, aby znalazły się obok ich angielskich odpowiedników. W celu sprawdzenia poprawności wykonania zadania klikamy na Sprawdź.

Gramatyka na www.ang.pl

Gdy oswoimy się z wymową angielskich słówek, zapoznajmy się z podstawowymi zasadami gramatyki angielskiej na stronie **www.ang.pl**.

1 W pole adresu przeglądarki wpisujemy www.ang.pl i wciskamy klawisz enter. Następnie w głównym menu strony klikamy na odnośnik Nauka.

2 Pojawi się nowe boczne menu ● umożliwiające wybór kategorii i podkategorii kursu. Na przykład, aby przejść do części traktującej o angielskich rzeczownikach, w bocznym menu klikamy kolejno na Gramatyka, Części mowy i na Rzeczowniki (Nouns). Po wybraniu kategorii wyświetli się artykuł dokładnie opisujący wybrane zagadnienie.

3 W ramach danej kategorii czasem dostępnych jest kilka działów. W głównym obszarze strony pojawiają się wtedy zakładki ●, na które klikamy, aby przejść do wybranej części materiału.

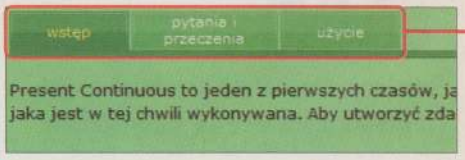

Darmowe kursy z różnych dziedzin na Ekademia.pl

Wśród płatnych szkoleń i kursów na stronie **www.ekademia.pl** znajdziemy wiele bezpłatnych materiałów w różnych formach. W zasobach serwisu dostępne są materiały w postaci artykułów w formacie PDF, plików dźwiękowych i filmów. Z darmowych materiałów dowiemy się między innymi, jak zarządzać swoim czasem, oszczędnie przeprowadzić remont, skutecznie inwestować pieniądze i dobrze wypaść na rozmowie o pracę.

Rejestracja w Ekademia.pl

1 W pole adresu naszej przeglądarki internetowej wpisujemy www.ekademia.pl i wciskamy klawisz enter.

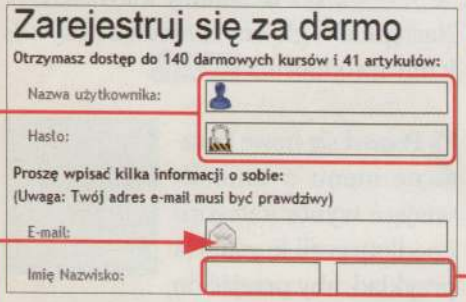

2 Następnie w pole wpisujemy nasz adres e-mail, a w pola imię i nazwisko (ostatnie dwie dane nie muszą być prawdziwe). W pola wpisujemy natomiast dowolną nazwę użytkownika oraz hasło, które będą służyły do logowania się na stronie Ekademia.pl. Klikamy na Utwórz konto.

3 Sprawdzamy teraz naszą skrzynkę e-mail, otwieramy wiadomość od Ekademia.pl i w jej treści klikamy na odnośnik.

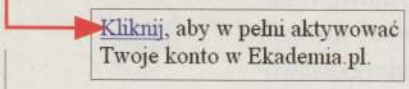

4 Aby zalogować się na Ekademia.pl, klikamy na odnośnik Zaloguj się i w pola wpisujemy kolejno naszą nazwę użytkownika oraz hasło podane podczas rejestracji na stronie (patrz punkt 2 tej wskazówki). Klikamy na przycisk.

Korzystamy ze szkoleń

Zobaczmy, jak odnajdywać darmowe kursy i artykuły spośród wszystkich materiałów na stronie Ekademia.pl.

1 Po zalogowaniu się na Ekademia.pl w górnym menu strony klikamy na Wszystkie kursy. Następnie, w zależności od tego, czy chcemy wziąć udział w internetowym szkoleniu, czy przeczytać artykuł, klikamy na E-Learning albo na Artykuły.

2 Po wybraniu głównej kategorii z lewej strony wyświetlą się podkategorie kursów lub artykułów. Po kliknięciu na nazwę podkategorii, wyświetli się lista dostępnych materiałów.

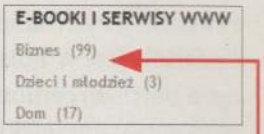

3 Darmowy kurs rozpoznamy po wpisie darmowy obok jego nazwy. Po kliknięciu na nazwę kursu lub artykułu zobaczymy jego dokładny opis. Aby uzyskać dostęp do materiałów, klikamy na Tak, zapisz mnie.

4 Niektóre artykuły możemy wyświetlić od razu, klikając na odnośnik do pliku zawierającego treść, na przykład. Jest też wiele kursów, które zostaną wysłane na naszą skrzynkę e-mail, po wpisaniu jej adresu w pole.

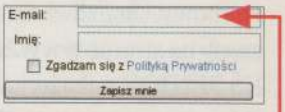

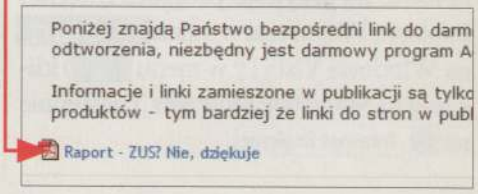

STRONY INTERNETOWE Z DARMOWYMI KURSAMI I SZKOLENIAMI

www.akademiaparp.gov.pl

Szkolenia dla małych przedsiębiorców i nie tylko, kończące się certyfikatem

zawodowcy.org.pl

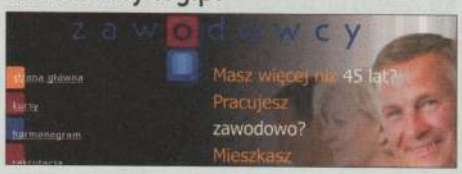

Szkolenia dla pracujących osób w wieku 45–65 lat z województwa mazowieckiego

www.nbportal.pl

Przygotowane przez NBP kursy o tematyce ekonomicznej i finansowej

www.szybkie-czytanie.com

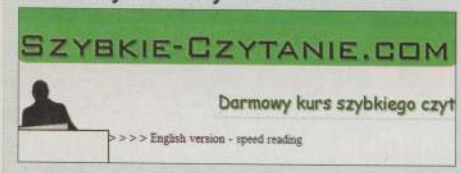

Darmowy kurs szybkiego czytania składający się z pięciu lekcji z ćwiczeniami

www.kursolandia.pl

Strona z odnośnikami do kursów (również darmowych) z różnych dziedzin

darmowekursy.socjum.pl

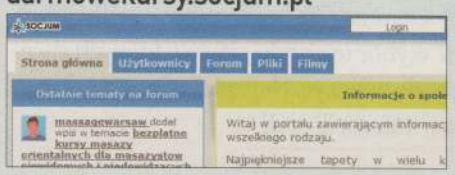

Serwis skupiający odnośniki do kursów w formie filmów wideo

10 PORAD
UMYSŁ W DOBREJ KONDYCJI

Nietrenowana pamięć staje się coraz słabsza. Aby utrzymać mózg w dobrej kondycji, musimy ciągle go stymulować i stawiać mu nowe wyzwania. Pamięć możemy ćwiczyć, wykorzystując komputer i internet, ale aby długie korzystanie z peceta nie było męczące, musimy pamiętać o kilku ważnych sprawach.

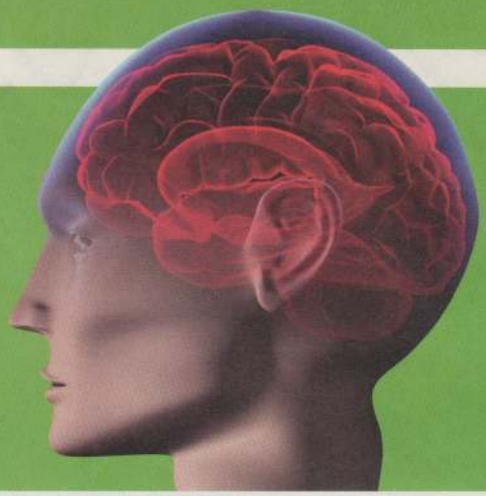

Fot.: Yakobchuk\Dreamstime.com

❶ KOMPUTEROWA ROZGRZEWKA

Kiedy zamierzamy spędzić więcej czasu przed monitorem komputera, warto rozgrzać partie ciała, które najbardziej męczą się podczas pracy przy komputerze, czyli mięśnie nadgarstków ramion i kręgosłupa. Ważna jest również rozgrzewka oczu. Aby narząd wzroku mniej się męczył podczas czytania, zamykamy oczy i raz lewym, raz prawym okiem zakreślamy po siedem razy kolejne kształty: trójkąty, koła, kwadraty i znaki „X".

❷ DOBRE USTAWIENIA MONITORA

W każdym monitorze możemy wyregulować jasność i kontrast obrazu. Dostosujmy te ustawienia tak, aby teksty w programach były dobrze widoczne, a jasne kolory, na przykład białe tło tekstu, nie raziło w oczy. Więcej informacji na ten temat znajdziemy w artykule Gdy widać niewyraźnie na stronach 28-32.

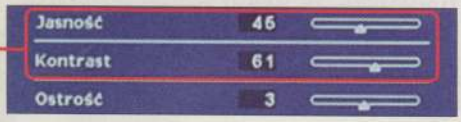

❸ JAK NIE MĘCZYĆ SIĘ PRZY KOMPUTERZE

Klawisze na klawiaturze naciskamy delikatnie, nie uderzamy w nie. Mysz również trzymamy delikatnie, nie ściskamy jej. Dzięki temu mięśnie rąk dłużej będą pracować bez zmęczenia.

Co jakiś czas, na przykład co pół godziny, odwracajmy wzrok od komputera na dwie, trzy minuty i wyostrzajmy go na przedmiotach znajdujących się w dużej odległości od nas, na przykład za oknem. Wstańmy w tym czasie z krzesła i przy okazji rozluźnijmy nadgarstki, ramiona, kręgosłup i mięśnie karku.

❹ LEPSZA PAMIĘĆ DZIĘKI GROM

W ćwiczeniu pamięci pomagają tak zwane gry pamięciowe. Polegają one na przykład na zapamiętywaniu sekwencji obrazków i późniejszym odtwarzaniu ich w tej samej kolejności. Tego typu gry znajdziemy na stronie **www.novelgames.com/flashgames** (kategoria Memory Games).

❺ INTERNETOWE SPOSOBY NA LEPSZĄ PAMIĘĆ

Na stronie **fitnessmozgu.pl** znajdziemy filmy prezentujące różne techniki polepszania pamięci, zwiększające szybkość zapamiętywania i inne wskazówki pomagające utrzymać umysł w dobrej kondycji.

❻ ŻEBY NIE ZAPOMNIEĆ

Terminy spotkań, ważne daty, zadania do wykonania warto sobie zapisywać na przykład w terminarzu programu pocztowego lub telefonu komórkowego. Już sam fakt, że coś zapiszemy, pozwoli nam lepiej to zapamiętać, a dzięki notatkom w terminarzu nie umknie nam nic ważnego.

❼ KRZYŻÓWKI Z INTERNETU

Dobrym sposobem na utrzymanie umysłu w kondycji jest rozwiązywanie krzyżówek. Wystarczy wejść na stronę **szarada.net**, na której dostępnych jest setki różnego rodzaju krzyżówek. Po otworzeniu strony od razu możemy wybrać krzyżówkę i rozpocząć wpisywanie rozwiązań.

❽ SPOSÓB NA TRUDNE SŁOWA

Nieznane nam wyrazy zapamiętujmy motodą skojarzeń. Na przykład, aby zapamiętać słowo pendrive (czyt. pendrajw), wyobrażamy sobie, z czym to słowo nam się kojarzy i wizualizujemy w myślach to skojarzenie. Wyraz pendrive może kojarzyć się z pędrakiem. Wyobrażamy więc sobie kolorowego pędraka próbującego dotrzeć po obudowie komputera do gniazda USB i powtarzamy słowo pendrive. Potem, gdy będziemy chcieli przypomnieć sobie to słowo, na myśl przyjdzie nam od razu skojarzenie z pędrakiem.

❾ TRENING PISANIA

Napisane teksty łatwiej się zapamiętuje, kiedy nie skupiamy się za bardzo na tym, który klawisz na klawiaturze wcisnąć. Do treningu możemy wykorzystać specjalne programy do nauki szybkiego pisania lub strony internetowe, które podnoszą umiejętności wpisywania tekstu. Taką stroną jest na przykład **www.pisaniebezwzrokowe.pl**, gdzie nie tylko uczymy się szybkiego pisania, ale też sprawdzamy postępy w szybkości wprowadzania znaków.

❿ LEPSZE OPANOWANIE MYSZY i TOUCHPADA

Jeżeli niezbyt precyzyjnie posługujemy się myszą lub w wypadku komputera przenośnego – touchpadem, znowu pomogą nam proste gry zręcznościowe uruchamiane bezpośrednio w przeglądarce internetowej. Wiele takich gier znajdziemy na stronie **gry.fm/gry-zrecznosciowe** pg

DROGOWSKAZ

- Polskie muzea w sieci — strona 39
- Światowe muzea online — strona 40
- Muzea tylko wirtualne — strona 41

Fot.: AbsolutVision.com

Wirtualne muzea

Zamiast żałować, że nie udało nam się zobaczyć wszystkich słynnych muzeów świata, zwiedźmy je w internecie. Zobaczymy więcej niż na żywo

W słynnym paryskim Luwrze zwiedzanie jest męczarnią. Przejście kilometrów sal i obejrzenie tysięcy eksponatów wymaga olbrzymiego wysiłku. Dlatego niejednokrotnie widzi się turystów siedzących nawet na podłogach czy przysypiających na ławkach. Zbierają siły i dopiero idą dalej. A co się dzieje, gdy dotrą na przykład do jednego z najbardziej znanych obrazów: Mona Lisy Leonarda da Vinci 1. Zobaczą niewiele – dzieło nie jest duże, w dodatku umieszczono je za szkłem kuloodpornym i nie można do niego podejść, a przed gablotą kłębi się tłum osób, chcących choćby tylko rzucić okiem na genialny oryginał. Na szczęście zwiedzanie nie musi tak wyglądać. Muzea umieszczają bowiem swoje eksponaty także w internecie. Możemy więc godzinami przypatrywać się tajemniczemu uśmiechowi La Giocondy, a w chwili znużenia zaparzyć kawę, odpocząć i później wrócić do wirtualnych sal.

Muzea w sieci

W internecie znajdziemy zarówno polskie, jak i zagraniczne muzea. W niektórych możemy chodzić po wirtualnych salach i oglądać wybrane rzeczy – gdy na nie klikniemy, przeczytamy informację o nich lub obejrzymy film. Tak jest na przykład w Muzeum Powstania Warszawskiego, gdzie dużo jest multimedialnych atrakcji. Nie wszędzie jest tak ciekawie, czasami na stronie WWW są tylko pokazane eksponaty i podane informacje o nich.

W internecie możemy też obejrzeć przedmioty, które od lat nie są pokazywane publicznie, tylko leżą zabezpieczone przed zniszczeniem i, niestety także, ludzkim wzrokiem. Nie mamy szansy do nich dotrzeć inaczej niż w sieci. Tak jest na przykład w kanadyjskim muzeum sztuki egipskiej.

W sieci znajdziemy też muzea, których nie ma w rzeczywistości – mają tylko postać wirtualną. Tworzone przez pasjonatów są zazwyczaj poświęcone wąskiej tematyce, ale opracowanej tak dokładnie, że aż budzi to podziw.

Przejdźmy więc już do wirtualnych sal najciekawszych światowych kolekcji! **ek**

Fot.: AbsolutVision.com

Polskie muzea w sieci

W Polsce muzea jeszcze często nie nadążają za szybko zmieniającym się światem. Wirtualnych ekspozycji jest niewiele, natomiast te, które już powstały, robią świetne wrażenie.

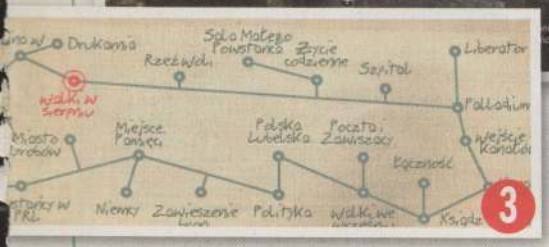

1944.wp.pl

Muzeum Powstania Warszawskiego 2 to najbardziej multimedialne wirtualne muzeum. Chodzimy po salach, oglądając dokładnie opisane lub pokazane rzeczy. Są filmy, dokumenty, przewodnik opowiadający przebieg powstania. Możemy przyjrzeć się pracy drukarzy przygotowujących podziemną prasę czy zejść do słynnych warszawskich kanałów. Wrażenia niesamowite! W nawigacji pomoże nam plan muzeum 3 – wystarczy, że klikniemy na kolejną salę, żeby się w niej znaleźć.

www.i-mnk.pl

Muzeum Narodowe w Krakowie jest świetnie przygotowane do zwiedzania. Spacerujemy po wirtualnych salach i oglądamy obrazy, rzeźby i instalacje 4. Na każdym obiekcie jest ikona, na którą wystarczy kliknąć, żeby poznać szczegóły – autora, tytuł, opis twórcy i dzieła. Możliwe jest wyświetlenie zdjęcia w dużej rozdzielczości i powiększenie fragmentu obrazu, żeby przyjrzeć się dokładnie na przykład twarzy z autoportretu Jacka Malczewskiego 5. Rzeźby i zbroje możemy obracać i oglądać ze wszystkich stron. Możemy też przeczytać o najnowszych odkryciach i pracach badawczych.

natach. To jest tylko wirtualny spacer. Ale może zachęcić do zwiedzania.

zamek-pszczyna.pl

Strona internetowa zamku w Pszczynie. Gdy klikniemy na link Wirtualne zwiedzanie, przejdziemy do zamkowego westybulu. Możemy zwiedzać wszystkie pomieszczenia, łącznie z pracowniami konserwatorskimi 7. Gdy w prawym górnym rogu klikniemy na link Pszczyna, odkryjemy, że możemy spacerować po rynku 8 i zaglądać do ciekawszych budowli. Możemy też zobaczyć skansen i zagrodę żubrów. Świetna promocja miasta.

zamek-krolewski.pl

Do wirtualnego zamku przechodzimy ze strony głównej Zamku Królewskiego w Warszawie. Gdy klikniemy na link Zapraszamy do wspólnego WIRTUALNEGO SPACERU, znajdziemy się na warszawskiej Starówce, przed wejściem do zamku. Klikamy na strzałkę, żeby przenieść się do wnętrza i móc podziwiać dziedzińce, podziemia i sale 6. Minusem jest brak opisów i informacji o mijanych eksponatach.

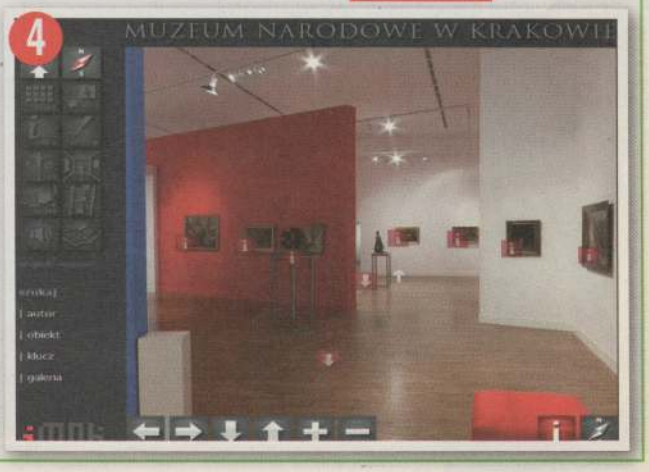

Światowe muzea online

Najbardziej znane muzea na świecie pokazują swoje eksponaty w internecie. Ekspozycje nie są zazwyczaj zbyt efektowne, ale za to wartość artystyczna dzieł – niepowtarzalna. Dzięki temu możemy obcować z Wielką Sztuką.

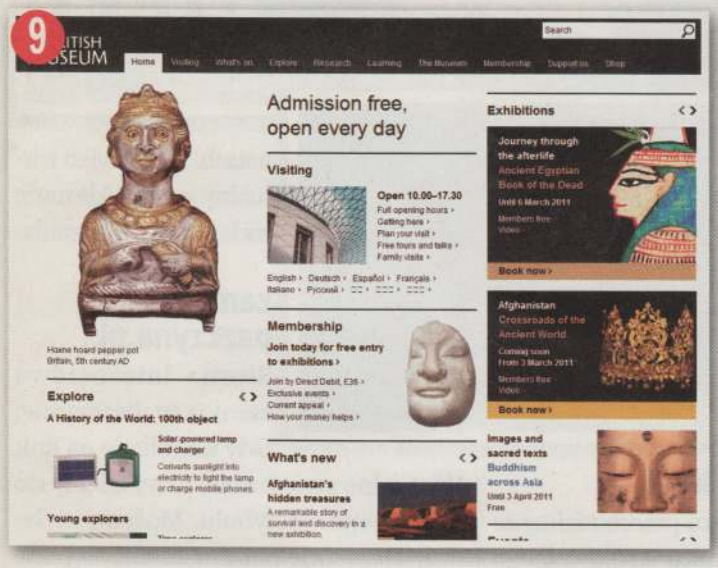

www.britishmuseum.org 9

Słynne Muzeum Brytyjskie oferuje wycieczki online. Żeby do nich trafić, na stronie głównej w górnym pasku klikamy na przycisk Explore i z dostępnych opcji wybieramy Online tours. Widzimy wówczas dostępne wycieczki: dwa miliony lat afrykańskiej historii i sztuki, Azja od czasów najdawniejszych do współczesności, starożytny Egipt, Grecja, historia Bliskiego Wschodu, tradycja kulturowa Pacyfiku, dzieje narodów obu Ameryk i wiele innych. W kategoriach są jeszcze podkategorie, na przykład w Grecji jest wycieczka pokazująca eksponaty, na których są sceny z wojny trojańskiej. Strona i opisy są po angielsku, więc jeśli nie znamy języka, to koniecznie skorzystajmy z narzędzi tłumaczących Google (więcej na ten temat KŚ SENIOR pisał w numerze 2/2010).

mv.vatican.va

Na stronie Muzeów Watykańskich klikamy na przycisk ●. Widzimy wówczas, co możemy zwiedzić online. Jest też specjalna prezentacja 10, 20 lub 30 najciekawszych dzieł. Wrażenia są wspaniałe, a podziwianie malowideł na suficie Kaplicy Sykstyńskiej 10 łatwiejsze jest na ekranie niż z zadartą głową.

www.louvre.fr

Żeby przejrzeć zbiory Luwru 11, klikamy na stronie głównej na przycisk Œuvres i wybieramy Collections & Départements. Widzimy listę tematów: malarstwo, rzeźba, zbiory starożytne i inne. Gdy natomiast klikniemy na opcję Kaléidoscope, zobaczymy tematyczne prezentacje na przykład portretów, scen z życia codziennego albo postaci z mitologii. Jest też wirtualny przewodnik ●, który opowiada o muzeum, jednak tylko po francusku, angielsku lub japońsku. Przy niektórych pracach, na przykład słynnym obrazie Delacroix Wolność wiodąca lud na barykady 12, uruchamia się prezentacja pokazująca, jak powstawały.

INNE CIEKAWE MUZEA

www.hermitagemuseum.org – muzeum Ermitażu w Sankt Petersburgu.
www.tretyakovgallery.ru – słynna Galeria Trietiakowska w Moskwie.
www.museodelprado.es – madryckie muzeum Prado
www.parliament.uk/visiting/online-tours – Pałac Westminster w Londynie

Fot.: AbsolutVision.com

Muzea tylko wirtualne

Wiele muzeów istnieje tylko w internecie. Najczęściej są w nich prezentowane prywatne kolekcje lub eksponaty należące do różnych osób, ale dotyczące jednego zagadnienia. Są wspaniałe! Widać, że robione były z wielką pasją i prawdziwym zaangażowaniem.

www.donquijote.org/vmuseum

Chcąc podzielić się z całym światem swoją pasją, Rene de Jong, dyrektor i założyciel szkoły językowej uczącej hiszpańskiego, stworzył wirtualne muzeum don Kichota 13. Rozpoczął w 1991 roku, umieszczając w internecie niewielki zbiór przedmiotów ozdobionych sylwetką bohatera z La Manchy. Obecnie w muzeum jest ponad 350 różnego rodzaju obiektów: od rzeźby i malarstwa do menu, koszulki i innych rzeczy codziennego użytku.

web-japan.org/museum

Wirtualne Muzeum Tradycyjnej Sztuki Japońskiej 14 jest projektem japońskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych. W ramach promocji kraju pokazywana jest w tej wirtualnej placówce tradycyjna sztuka – obrazy, rzeźby, ceramika, przedmioty z metalu, laki czy stroje męskie i kobiece. Nie jest to multimedialne muzeum z prawdziwego zdarzenia, raczej prezentacja. Ale ciekawa i warta obejrzenia.

www.virtual-egyptian-museum.org

Wirtualne Muzeum Sztuki Starożytnego Egiptu 15 zostało utworzone przez fundację z Santa Barbara w Kalifornii. Przedmioty pochodzą ze starych europejskich kolekcji prywatnych. Zostały kupione w latach 1965–1975. Trudno teraz odtworzyć, skąd dokładnie pochodzą i jaka jest ich historia. W większości zostały przywiezione do Europy w XIX wieku jako prezenty dyplomatyczne, trofea pseudoodkrywców i turystów. Długo były ozdobą salonów lub pozostawały zamknięte w skarbcach bankowych. Wreszcie miały być pokazane szerokiej publiczności. Niestety, plany fundacji się nie powiodły. Muzeum otwarte w 1970 roku, zostało zamknięte z powodu niezadowalających warunków ochrony. Kolekcja miała być pokazywana potem na uniwersytecie w Kalifornii, ale cięcia budżetowe wstrzymały ten projekt. Eksponatów tych nie można obejrzeć na żywo już od 25 lat! Więc stworzono wirtualną prezentację. Są tu naczynia, biżuteria, amulety, maski, rzeźby i wiele innych niezwykłych rzeczy.

www.aviastar.org

Wirtualne Muzeum Samolotów 16 założył Maksim z Estonii. Lotnictwo i jego historia to jego hobby. Muzeum powstało w 1997 roku. Było to tylko kilka zdjęć samolotów, bez opisów. Teraz jest to zbiór samolotów produkowanych na całym świecie ze świetnymi zdjęciami i pełnymi opisami. Niezwykłe!

INNE CIEKAWE MUZEA

http://zabawkiprl.pl 17 – muzeum zabawek z PRL-u. Świetne!
www.starymalbork.pl – jak wyglądał stary Malbork? Zobaczmy!
meble.swarzedz.pl – historia mebli, sposoby wytwarzania, style i wzory

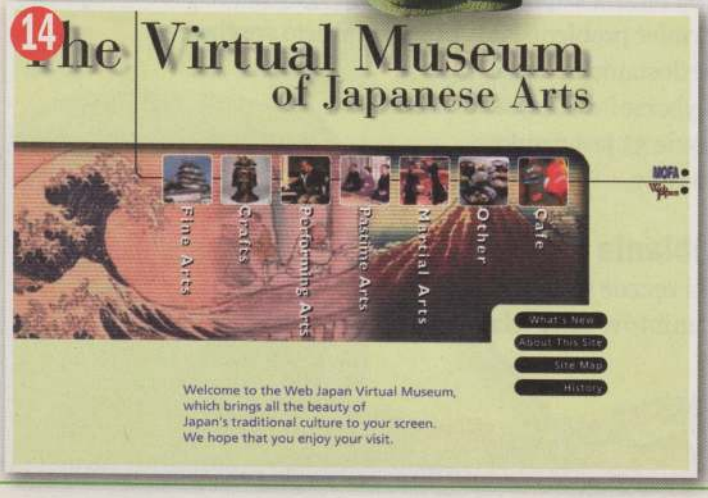

Fot.: Eladora /Dreamstime.com

DROGOWSKAZ

- Serwisy różnotematyczne strona 43
- Strony WWW poświęcone robótkom ręcznym strona 44

Ręczne robótki z pecetem

Rękodzieło jest coraz bardziej w cenie, a produkty z napisem hand made* są bardzo drogie. Wykorzystajmy więc wolny czas oraz nasze zdolności i zróbmy sobie lub bliskim coś pięknego. W internecie jest dużo wzorów i podpowiedzi

Nie mamy pomysłu na imieninowy prezent dla koleżanki lub wnuczki? Zamiast tracić czas na bieganie po sklepach i pieniądze na nie zawsze udane drobiazgi, weźmy się do pracy. Kupmy piękną włóczkę lub kolorowe kordonki albo postarajmy się o dowolny materiał, który będziemy mogli przerobić na dzieło sztuki użytkowej. I spróbujmy! Do wyboru mamy najróżniejsze techniki. Możemy robić na drutach lub szydełku, haftować, z gotowych elementów przygotować piękną biżuterię, z kawałków materiału – patchwork**, z wycinanek – decoupage***. Pomysłów jest mnóstwo. Aż szkoda z nich nie skorzystać.

Pomoc z sieci

W internecie znajdziemy dużo porad i gotowych wzorów. Jest nawet kilka serwisów mających działy poświęcone tylko i wyłącznie tym zagadnieniom. Opisane są w nich poszczególne techniki tworzenia, można też znaleźć praktyczne rady, które pomogą nam opanować nowe umiejętności.

W sieci są także sklepy z przydatnymi akcesoriami. Jest to niezwykle cenne, ponieważ w wielu miastach na próżno już dziś szukać pasmanterii. Wiele takich sklepików zamknięto i teraz z kupnem choćby guzika można mieć problem. Na szczęście w internecie dostaniemy wiele rzeczy i to w dużym wyborze i w korzystnych cenach. Na stronie 53 jest ramka z adresami takich punktów.

Pomysł na dorabianie

Jeśli wszelkie robótki ręczne i tworzenie pięknych przedmiotów sprawia nam przyjemność, to z pewnością ucieszy nas fakt, że nie musi to być jedyny profit naszych działań. Są bowiem w internecie serwisy, w których można sprzedawać swoje prace. Jeśli więc będziemy robić rzeczy, które spodobają się innym, uda nam się także trochę dorobić. A jaką będziemy mieć dodatkową satysfakcję, gdy nasze prace znajdą nabywców. Warto spróbować!

*ang. wykonany ręcznie [wymowa: hend mejd],
ang. szywanka [wym. pacztork], * franc. wycinanka [wym. dekupaż]

Blogi o robótkach

Wiele kobiet nie dość, że zajmuje się robótkami ręcznymi, to w dodatku opisuje swoje dokonania na blogu. Te wirtualne pamiętniki zawierają zdjęcia, opisy zrobionych rzeczy i oczywiście prywatne przygody i przemyślenia autorek. Każdy blog ma grupę czytelników, czyli najczęściej kobiet (choć zdarzają się też mężczyźni) podzielających to zainteresowanie. Gdy przegląda się blogi, zdarza się znaleźć niezwykłe historie, na przykład taką, że blogerki wspólnie pracują nad różnymi projektami. Ponieważ każda z nich ma inną specjalizację, to sobie pomagają – jedna szyje ubranko, a inna haftuje na nim wzór.

Widać, że nie musimy być z naszą pasją samotne. Wyjdźmy do ludzi, a zobaczymy, jak wiele osób podziela nasze zainteresowania.

Zacznijmy od przejrzenia już istniejących blogów, na przykład:

alicja11.blogspot.com
cafe-szydelko.blog.onet.pl
dziergambolubie.blogspot.com
fascinata.blox.pl

Na tych stronach znajdziemy też adresy innych blogów. Gdy założymy swój, zaprośmy blogerki na nasze strony. **ek**

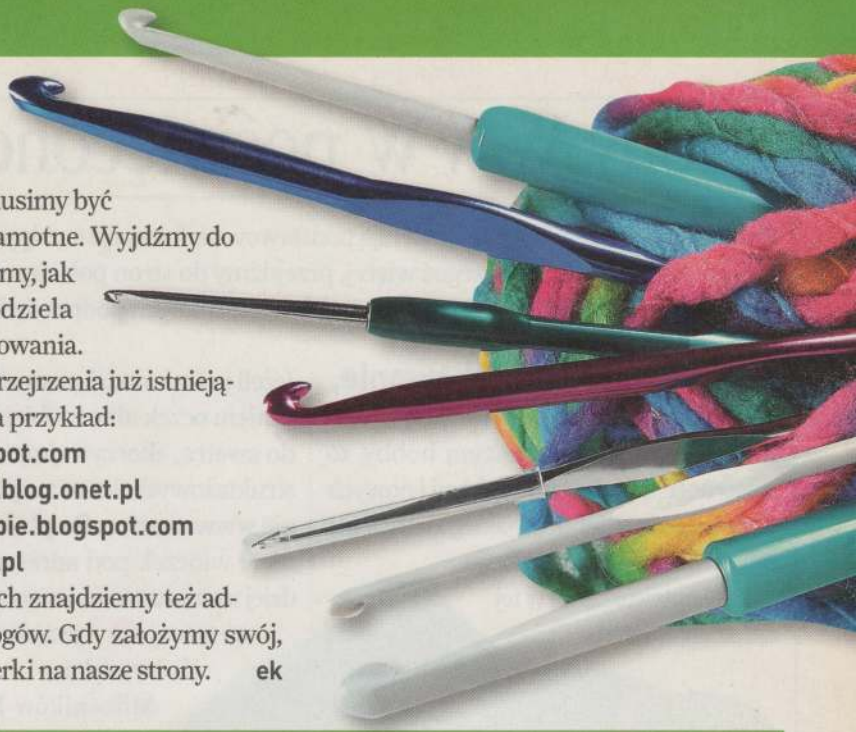

Serwisy różnotematyczne

Wiele serwisów dla kobiet ma działy poświęcone robótkom ręcznym. Przejrzyjmy przykładowe i zobaczmy, jakie techniki są w nich pokazane. Warto też zwrócić uwagę na internetowe galerie, w których można sprzedawać swoje dzieła.

www.kuradomowa.com 1

Serwis dla kobiet. Jeśli chcemy przejść do działu z robótkami, klikamy na przycisk Zrób to sama. Widzimy wówczas listę dostępnych kategorii. Jest ich bardzo dużo. W każdym dziale znajdziemy kilka artykułów tłumaczących, na czym polega dana technika i jak jej używać. Do opisów dołączone są ilustracje, dzięki czemu całość jest ciekawsza i bardziej zrozumiała. Jest tu na przykład kurs robienia frywolitek (czyli haftowania czółenkowego, które jak pisze jedna z użytkowniczek serwisu, wyglądają na wyjątkowo trudne, tymczasem szybciutko można się ich nauczyć). W serwisie są też wzory różnych haftów, porady, co robić z masy solnej, podpowiedzi, jak zrobić makramę, ozdobić zniszczony stół mozaiką, wykonać guziki z modeliny, a niepotrzebne kapsle przerobić na magnesy na lodówkę ze zdjęciami bliskich.

www.abcgospodyni.pl 2

Kolejny serwis o różnych czynnościach uznawanych za typowo kobiece – gotowaniu i prowadzeniu domu. Jest tu też dział ZRÓB TO SAMA, w którym jeśli wybierzemy kategorię .:: rękodzieło, zobaczymy poradniki dotyczące mniej lub bardziej typowych artystycznych aktywności. Jest tu kurs malowania na szkle oraz wykonywania lampionów z butelek lub puszek. Są śliczne!

Są również wskazówki, jak robić wprasowanki lub podpowiedzi dotyczące scrapbookingu****, czyli tworzenia albumów fotograficznych nie tylko ze zdjęć, ale też z różnych pamiątek. Wszystko jest dokładnie opisane i wytłumaczone. Nic, tylko próbować.

www.pakamera.pl 3

Internetowa galeria, w której twórcy mogą wystawiać swoje rękodzieła na sprzedaż. Przy każdym jest dokładny opis i kilka zdjęć pokazujących towar ze wszystkich stron. Dzięki temu osoby odwiedzające serwis mogą dokładnie przeglądać i oczywiście kupować proponowane prace. Można tu znaleźć przeróżne ciekawe rzeczy, jest więc spora szansa, że jeśli sami zrobimy coś ładnego, to nam również uda się to wystawić i sprzedać.

Inne internetowe galerie to:

www.galeriafiufiu.pl
www.decobazaar.com

**** ang. książka z fragmentów, kawałków [wym. skrepbuking]

Strony WWW poświęcone robótkom ręcznym

Serwisy różnotematyczne zawierają podstawowe informacje o różnych technikach. Jeśli jednak szukamy czegoś więcej, przejdźmy do stron poświęconych poszczególnym zagadnieniom. Znajdziemy na nich wiele cennych podpowiedzi

Haftowanie, szydełkowanie, robótki na drutach

Jeśli dzierganie jest naszym hobby, to z pewnością szukamy inspiracji i nowych wzorów. Jednak jeżeli od jakiegoś czasu nie zajmowaliśmy się tym albo jesteśmy nowicjuszami w tej dziedzinie, wtedy

Fot.: Robynmac/Dreamstime.com

docenimy znajdujące się w internecie kursy i rady. Świetne kursy robienia na drutach i szydełkowania są na stronie **www.makatka.pl**. Dokładne opisy i zdjęcia obrazujące kolejne gesty bardzo ułatwiają naukę.

Jeżeli jednak nadal mamy kłopot z nabieraniem oczek albo zrobieniem ściągacza do swetra, skorzystajmy z filmików instruktażowych, które znajdziemy na stronie **www.coatscrafts.pl** 4 – producenta nici i włóczek pod adresem. Osoby bardziej zaawansowane ucieszą zamieszczone tu wzory 5 – jest obrazek, schemat i kolorystyka.

Miłośników haftu ucieszy na pewno możliwość przekładania zdjęć na wzory. Umożliwia to darmowy program zamieszczony na stronie firmy **coricamo.com** 6. Wystarczy, że wskażemy zdjęcie (musimy je oczywiście mieć w wersji elektronicznej na dysku komputera), żeby program zrobił z niego schemat, podał kolorystykę, sposób wykonania i wszystkie potrzebne informacje 7. Sporo wzorów haftów jest na stronie **www.wzory-haftu.pl** 8. Serwis ten jest nieciekawy graficznie, jednak niech nas to nie odrzuca, jest tu bowiem wyjątkowo dużo dokładnie rozpisanych wzorów.

Dużo trudniej znaleźć w internecie wzory szydełkowania. Na szczęście internautki pomagają sobie wzajemnie i autorka blogu **wzory-szydelkowanie.blogspot.com** zamieściła linki (czyli adresy stron WWW, na które wystarczy kliknąć, żeby zostać przeniesionym na właściwą stronę internetową, do której prowadzą) do stron polskich i zagranicznych, na których są wzory szydełkowania. W tym blogu jest też cenna pomoc – podpowiedzi, jak takie wzory czytać.

Niełatwo jest też znaleźć wzory do wykonania na drutach. Bardzo ciekawe i dokładnie opisane znajdziemy na stronie **druciarnia.wordpress.com**, jednak internautki mają do nich zastrzeżenia (piszą, że autorka strony sama ich nie wykonuje, więc zdarzają się w nich błędy). Zaawansowane osoby sobie jednak poradzą, a prezentowane dzianiny są bardzo ładne. Sporo wzorów jest też na blogach – ich autorki pokazują, co ostatnio wydziergały i na pewno w razie pytań pomogą i podpowiedzą, jak dany wzór wykonać. Zaglądajmy więc na strony **robotkowalnia.blox.pl** czy **tojazdzid.blog.onet.pl** – znajdziemy tu inspirację i pomoc.

Inne techniki

W internecie znajdziemy podpowiedzi nie tylko dla dziergających. Jest dużo więcej możliwości, a gdy przegląda się galerie, to aż trudno uwierzyć, że można tworzyć takie dzieła sztuki. Przejrzyjmy więc najpopularniejsze techniki:

Patchwork – metoda szycia, w której zszywa się małe kawałki materiału w większą całość, tworząc nowy wzór, który najczęściej wymyślamy, widząc, jakie mamy fragmenty materiałów. Bardzo bogatą galerię znajdziemy pod adresami **www.patchworki.art.pl** 9 oraz **www.patchworkgallery.com.pl**

Decoupage – technika ozdabiania przedmiotów polegająca na przyklejaniu na drewno, metal, szkło, plastik, ceramikę wzoru wyciętego z papieru i pokrywaniu go warstwami lakieru tak, aby wtopił się i nie był wyczuwalny przy dotknięciu. Powstają dzięki temu niepowtarzalne przedmioty. Kurs decoupage znajdziemy na blogach **agnieszkababulewicz.blogspot.com**, **retrodrobiazgi-inspiracje.blogspot.com** oraz **asket.blox.pl** 10.

Fot.: Piotr290/Dreamstime.com

Biżuteria – nie musimy wydawać wielkich pieniędzy, by zachwycać naszyjnikiem czy nowymi kolczykami. Można je wykonać samodzielnie. Elementy (koraliki, zapinki, kamienie, kryształy Svarovskiego i inne) są do kupienia w sieci. Świetne kursy uczące, jak zrobić naszyjnik, bransoletę, kolczyki czy zawieszki znajdziemy na stronie **kurs-bizuterii.pl**. Niezwykle ciekawy jest też blog, którego autorka robi biżuterię frywolitkową – czyli elementy biżuterii łączy z haftem, zajrzyjmy więc na stronę **wwolnymczasie.blox.pl**.

Fot.: Fotoaloja/Dreamstime.com

Szycie – kursów szycia nie znajdziemy w internecie, trudno też znaleźć wykroje. Na szczęście internet to przede wszystkim ludzie i na nich możemy liczyć. Warto zaglądać więc na forum **ekrawiectwo.net** – znajdziemy tu informacje o nowościach, a w razie problemów – pomoc. Wśród blogerek nie brakuje również pasjonatek szycia, poczytajmy więc blogi **szyciesilanny.blogspot.com** czy **annedesign.blox.pl**. Ich autorki szyją nie tyko ubrania, ale też zabawki i domowe ozdoby.

PRZYDATNE ADRESY

Sklepy internetowe prowadzące sprzedaż artykułów niezbędnych do ręcznych robótek:

http://niteczka.com.pl – sklep z najszerszą ofertą. Są tu guziki, zamki, taśmy, frędzle, koronki, rzepy, materiały i przybory do haftu, szydełkowania i robienia na drutach.

www.e-pasmanteria.pl – typowy sklep tego typu ze wszystkim do szycia i haftowania.

www.ozdabianie.pl – wszystko do ozdabiania: naklejki, cekiny, stempelki i wiele innych

www.wloczka.pl – sklep z różnymi rodzajami włóczek: bouclé, moher, wełna, bawełna i inne

www.zamotane.pl – kolejny sklep z materiałami do robótek ręcznych, są tu na przykład serwetki do obrabiania szydełkiem i duży wybór włóczek i kordonków

www.decoupage.net.pl – wszystko do decoupage

***** franc. kręcony, pętelkowy, rodzaj ozdobnie skręconej przędzy z pętelkami [wym. bukle]

Pamiętamy o ogrodach

Zapaleni działkowcy i ogrodnicy pasjonaci już nie mogą doczekać się wiosny! Póki jeszcze nie nadeszła, poszukajmy jej w internecie...

DROGOWSKAZ

- Porady dla ogrodników strona 47
- Blogi o ogrodach strona 48
- Galerie zdjęć roślin strona 48
- Ogrody botaniczne w sieci strona 49
- E-sklepy ogrodnicze strona 49

Zanim będziemy mogli rozpocząć wiosenne porządki w ogrodach, minie jeszcze trochę czasu. Wykorzystajmy go na przygotowanie się do wiosny. Pomoc znajdziemy w internecie. KŚ SENIOR wyszukał witryny, które powinny zainteresować wszystkich działkowców.

Poradzą i zaprojektują

Są to strony poradnikowe, na których znajdziemy wskazówki dotyczące rozplanowania prac ogrodniczych, pielęgnacji roślin czy projektowania ogrodów. Wśród polecanych stron jest nawet taka, która pozwoli nam zabawić się w projektantów i tworzyć własne wirtualne ogrody!

Miłośników ogrodnictwa jest wielu, dlatego też odwiedzają licznie ogrodnicze portale – na działających na nich forach dyskusyjnych zawsze możemy liczyć na pomoc, choćby w rozpoznaniu nieznanego nam okazu botanicznego.

Blogi i galerie

Warto też poczytać pisane z pasją blogi, czyli internetowe pamiętniki poświęcone ogrodnictwu, i pooglądać piękne zdjęcia w internetowych galeriach i na stronach ogrodów botanicznych.

Witryn dla ogrodników jest mnóstwo – te zaprezentowane na kolejnych stronach pomogą nam trafić do następnych – i tak dalej... Tak, surfowanie wciąga. Żebyśmy tylko nie przegapili wiosny! :)

aa

Fot.: Dole (20, Ivonne Wierink, Lakhesis, Youths, Juliengrondin, Tobkatrina, Sandralise/Dreamstime.com

Porady dla ogrodników

Na kalendarzową wiosnę musimy jeszcze poczekać, ale warto się do niej przygotować. Na przedstawionych poniżej stronach znajdziemy bardzo dużo porad i opisów roślin, a nawet... narzędzie, które pomoże nam rozplanować ogród.

1 www.zielonyogrodek.pl

Żywy, często aktualizowany serwis. Są tu **praktyczne wskazówki**, jakie prace należy wykonać w bieżącym tygodniu w ogrodzie (nawet w zimie wymaga on uwagi – trzeba **usuwać nadmiar śniegu z iglaków, zeszłoroczne owoce z gałęzi, można już zaczynać formować drzewa**...). Jest tu też bardzo dużo do poczytania – są omówienia ciekawych ogrodowych rozwiązań, takich jak **suchy strumień** czy **oczka wodne**, i porady dotyczące **pielęgnacji roślin**. Interesujące są przykładowe projekty ogrodów odpowiadające różnym założeniom, na przykład **ogród przy sosnowym lesie, tarasy, ogród w bieli**.

2 www.wymarzonyogrod.pl

Rozbudowany serwis dla miłośników ogrodnictwa. Na uwagę zasługuje **wyszukiwarka produktów** – wystarczy wpisać w nią hasło, na przykład cebulki czy donice, by zobaczyć **zdjęcia i ceny** interesujących nas przedmiotów w różnych sklepach internetowych. W Wymarzonym ogrodzie znajdziemy także **portrety roślin** i **pomysły na urządzenie ogrodu, balkonu czy tarasu**. Jest także dział **Zrób to sam**, a w nim podpowiedzi, na przykład jak urządzić **skalniak w donicy** czy ułożyć efektowny **bukiet z narcyzów**.

3 www.swiatkwiatow.pl

Największą atrakcją tej witryny jest **encyklopedia kwiatów** ogrodowych i doniczkowych oraz **chorób i szkodników**. W dziale **Rozpoznawanie roślin** można publikować zdjęcia kwiatów, których nie umiemy nazwać – internauci na pewno nam pomogą.

4 gardenpuzzle.pl

Bardzo oryginalna witryna – pomoże nam skrócić czas oczekiwania na wiosnę. Zawiera narzędzie **pozwalające projektować ogrody w oknie przeglądarki internetowej**. To bardzo proste! Wystarczy przeciągać dostępne na stronie rysunki kwiatów, krzewów, drzew i altanek w odpowiednie miejsca projektu. Korzystanie z podstawowej wersji narzędzia jest darmowe. Jeżeli natomiast chcemy mieć możliwość użycia w projekcie zdjęcia własnego ogrodu oraz uzyskać dostęp do większej liczby roślin i elementów wyposażenia, możemy wykupić na sześć miesięcy kon-

Blogi o ogrodach

Najciekawiej o roślinach opowiadają ludzie pasjonujący się ogrodnictwem. Przekonamy się o tym, przeglądając blogi wybrane przez KŚ SENIOR. Ich autorzy opisują zmiany zachodzące w przyrodzie i perypetie związane z pracami w ogrodach. Możemy poczuć się tak, jakbyśmy sami w nich uczestniczyli. Przyjemnej lektury!

5

5 www.mojogrod.pl

Rozpisana na miesiące **opowieść o życiu niewielkiego przydomowego ogrodu** w mieście. Jego właścicielka pisze o nim regularnie od 2006 roku, zamieszczając piękne zdjęcia drzew, kwiatów i owadów. Użycza też miejsca w swojej galerii ogrodom przyjaciół.

6 barwyogrodu.blogspot.com

Urokliwe, ilustrowane barwnymi zdjęciami **opowiadania o roślinach**. Autorka jest **biologiem** z wykształcenia i zamiłowania – co widać...

6

7 www.nastrojowyogrod.pl

Autorka porusza aktualne tematy, choćby **Jak ekologicznie pozbyć się choinki**. Piętnuje **altanki-potworki** czy **bezsensowne mostki.** Nie ukryje się przed nią żaden ogródkowy absurd.

7

Galerie zdjęć roślin

Póki nie możemy podziwiać żywych kwiatów w naszych ogrodach, pooglądajmy ich zdjęcia w internecie. A może zamieścimy w jednej z galerii fotki zrobione przez nas?

8

8 fotoflorystyka.pl

Przepiękne **zdjęcia kwiatów** – w ogrodzie, w bukietach, w lesie, makro... Aby dodać własne – wystarczy się zarejestrować.

9 www.ogrodniczka.pl

Witryna przeznaczona na **galerie zdjęć działek i ogródków** odwiedzających ją internautów. Wystarczy darmowa rejestracja, by móc publikować i komentować fotografie. Oglądać i czytać możemy bez logowania.

9

Ogrody botaniczne w sieci

Skąd czerpać pomysły, jakie nowe rośliny wprowadzić do naszego ogródka? Najlepiej z najbardziej profesjonalnego źródła, czyli – z ogrodów botanicznych. Nie musimy do nich jeździć – możemy pozwiedzać je wirtualnie, nawet w lutym!

10 www.idpan.poznan.pl
Witryna Instytutu Dendrologii PAN w Poznaniu. Znajdziemy tu przepiękne zdjęcia drzew z arboretum w Kórniku.

11 www.ogrod.uj.edu.pl
Ogród Botaniczny UJ w Krakowie. Warto zwrócić uwagę na ilustrowane opisy roślin, między innymi – storczyków występujących w Polsce.

12 www.biol.uni.wroc.pl
Ogród Botaniczny Uniwersytetu Wrocławskiego. Uwagę zwraca Archiwum Fotografii Przyrodniczej.

Ogród Botaniczny w XIX wieku, widok od strony Łazienek Królewskich

13 www.ogrod.uw.edu.pl
Ogród Botaniczny Uniwersytetu Warszawskiego. W dziale Linki znajdziemy odnośniki do stron innych ogrodów w Polsce.

E-sklepy ogrodnicze

Przygotowując się do wiosny, możemy przejrzeć ofertę sklepów internetowych – to o wiele wygodniejsze niż wędrówki po markecie ogrodniczym! I w e-sklepach możemy znaleźć naprawdę ciekawe rośliny...

14 www.sklep.swiatkwiatow.pl
Bardzo kolorowa, przyjemna dla oka strona. Można na nią zajrzeć, nawet jeśli jeszcze nie zamierzamy robić zakupów, ale dopiero zastanawiamy się, jakie zmiany wprowadzimy na wiosnę w ogrodzie. Opisy roślin są wyczerpujące, a dodatkowo zawierają odnośniki do witryny z poradami i encyklopedią roślin ŚwiatKwiatów.pl

15 www.oleander.pl
Bardzo ciekawy sklep. Możemy w nim zamówić nasiona i sadzonki między innymi tak egzotycznych roślin, jak baobab, drzewo bawełniane czy cynamonowiec.

Rozkosze łamania głowy

Planszowe gry logiczne pomogą nie tylko zabić nudę w zimowe popołudnie. Pozwolą też ćwiczyć spostrzegawczość, refleks i intelekt, utrzymując je w formie jak u nastolatka

Fot.: Badboo/Dreamstime.com

Wielu Czytelników KŚ SENIORA z pewnością pamięta z dzieciństwa gry planszowe z legendarnym już chińczykiem na czele, a z czasów młodości szachy i warcaby. Dzisiaj niejeden z nas na propozycję rozgrywki na planszy wzruszy ramionami i powie: to zajęcie dla dzieci! Nic bardziej mylnego. Istnieją bowiem gry, które nie znają ograniczeń wiekowych, a od uczestników wymagają niezmiennie intelektualnej gimnastyki na najwyższym poziomie. Tryktrak, reversi, go czy mah-jong to nazwy znane od wieków i przyciągające niezmiennie rzesze entuzjastów – zarówno w świecie realnym, jak i w sieci. Chodzi bowiem o to, że dzisiaj nie musimy kupować specjalnego zestawu do gier planszowych. Wystarczy nam komputer podłączony do internetu po to, by toczyć intelektualne boje w tryktraka czy go z przeciwnikami nie tylko w całej Polsce, ale i na świecie. Za zabawę w tego typu sieciowe gry nie zapłacimy ani grosza. Jeżeli zasmakujemy w podobnej rozrywce, to możemy kupić także tradycyjne komplety wspomnianych tytułów. Zobaczmy, jakie podstawowe reguły obowiązują w każdej z wybranych gier. **psz**

Tryktrak (backgammon)

Ta popularna gra planszowa ma swój długi rodowód – już w czasach starożytnego Egiptu, Mezopotamii i Grecji była źródłem intelektualnej rozrywki. Tryktrak zwany jest też z angielska backgammonem, i właśnie to ostatnie określenie używane jest obecnie najczęściej.

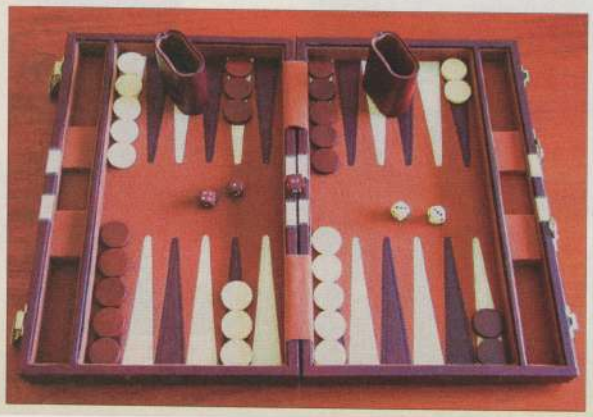

Tryktrak przeznaczony jest dla dwóch osób, które prowadzą rozgrywkę na planszy podzielonej na połowy i zawierającej podłużne pola w kształcie trójkąta zwane liniami. Każdy z uczestników pojedynku ma do dyspozycji 15 jednokolorowych pionków. W pierwszym etapie zadaniem gracza jest przeniesienie wszystkich pionów do własnego tak zwanego domu (to znaczy na pola oznaczone odpowiednimi numerami). O liczbie ruchów, które mogą wykonać pionki, decydują rzuty dwiema kostkami. Druga część rozgrywki polega na przeniesieniu wszystkich pionów do połowy planszy zwanej dworem. Pojedynek wygrywa ten z uczestników, który dokona tego jako pierwszy.

Uwaga! W internecie można spotkać serwisy, które kuszą nas możliwością gry w backgammona na pieniądze. Starannie rozważmy udział w tego typu zabawie.

Przydatne strony:

- **www.backgammon.net.pl**
- **www.kurnik.pl/tryktrak**
- **http://gryonline.onet.pl**

Reversi (othello)

Zaskocz przeciwnika i spraw, by jego pionki stały się twoimi – tak w skrócie można streścić istotę gry reversi, znanej także pod nazwą othello. W zabawie startuje para graczy, z których każdy na początku rozgrywki dysponuje dwoma pionami. Następnie uczestnicy dokładają na planszy kolejne piony swojego koloru. Figiel polega jednak na tym, by pomiędzy naszymi pionami w jednej linii znalazły się piony przeciwnika. Jeżeli się to uda, to otoczone pionki rywala zmieniają barwy i przechodzą na naszą stronę (jak na obrazku obok). Pojedynek wygrywa ten z graczy, który będzie miał więcej pionów swojego koloru po całkowitym zapełnieniu planszy lub w sytuacji, w której żaden z uczestników nie może wykonać żadnego poprawnego ruchu.

Warto dodać, że reversi jest traktowana na świecie bardzo poważnie – od 1977 roku rozgrywane są w tej grze mistrzostwa świata, a do tej pory tytuły zdobywali w niej głównie Japończycy i Amerykanie.

Przydatne strony:
- **www.othellomania.pl**
- **www.kurnik.pl/reversi**

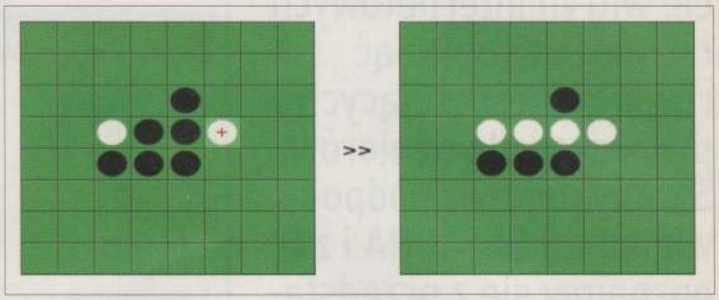

Go

To starochińska gra planszowa, która w Państwie Środka traktowana jest nie tylko jak zwykła rozrywka, ale rodzaj sztuki. W go dwaj gracze używają czarnych i białych kamieni, stawiając je na przecięciu linii zaznaczonych na planszy. Kluczowym słowem w grze jest otaczanie. Chodzi bowiem o to, by za pomocą własnych pionów otoczyć jak największy obszar planszy (im większy, tym więcej punktów na naszym koncie) lub okrążyć kamienie przeciwnika, które zostają wówczas uwięzione. Zwycięzcą rozgrywki zostaje ten z uczestników, który zgromadzi więcej punktów. Zasady wydają się proste, jednak zwycięstwo może nam zapewnić jedynie starannie opracowana strategia. Na świecie funkcjonuje wielomilionowa społeczność graczy w go, cyklicznie są rozgrywane rozmaite turnieje i mistrzostwa. Trzeba od razu zaznaczyć, że osiągnięcie dobrych wyników w go będzie wymagało od nas nieco cierpliwości i nauki.

Przydatne strony:
- **http://akademia.go.art.pl**
- **http://go.art.pl**
- **www.gokgs.com**
- **www.kurnik.pl/go**

Mah-jong (madżong)

Aby przywołać korzenie mah-jonga, musimy znowu sięgnąć do zamierzchłej historii Chin – specjaliści oceniają, że tam właśnie stworzono tę grę. Obecnie istnieje na świecie kilka różnych odmian mah-jonga, w Europie najczęściej spotykana jest jego angielska odmiana.

W zabawie biorą udział cztery osoby, dla których przeznaczonych jest komplet 144 kamieni opatrzonych rozmaitymi symbolami. Zadaniem graczy jest zgromadzenie czterech układów identycznych lub podobnych kostek oraz jednej pary kamieni. Wspomniane elementy pobieramy z muru ustawionego pośrodku stołu do gry, w pewnych warunkach możemy też sięgnąć po kamienie odrzucone przez przeciwników. Zwycięzcą rozgrywki zostaje ten z uczestników, który jako pierwszy zdoła zebrać wspomniany zestaw oraz parę.

Opisane powyżej reguły mah-jonga to jedynie wierzchołek góry lodowej. Podobnie jak w wypadku opisanego powyżej go mamy bowiem do czynienia z całą masą niuansów i wyjątków, które warto poznać. Jednak zdobywanie tej wiedzy samo w sobie może być fajną przygodą.

Przydatne strony:
- **http://mahjong.info.pl**
- **http://gryonline.wp.pl**

Najciekawsze mie

W niewyczerpanej ofercie witryn internetowych nie może zabraknąć również interesujących propozycji dla seniorów. Skorzystajmy z podpowiedzi KŚ SENIORA i zapoznajmy się z przedstawionymi przykładowymi stronami, które mogą się nam przydać w życiu codziennym

SPOŁECZNOŚĆ: bycseniorem.pl

To nowy, rozwijający się portal stworzony z myślą o pokoleniu osób dojrzałych. Znajdziemy tu najświeższe informacje dotyczące zarówno zdrowia i urody, jak i ubezpieczeń i finansów. Z tej dziedziny polecamy między innymi artykuł dotyczący przewidywanych zmian w zasobności portfeli emerytów i rencistów, czyli wszystko o tegorocznej waloryzacji świadczeń emerytalnych.

FINANSE: odwroconahipoteka.net

Hipoteka odwrócona, czyli inaczej odwrotny kredyt hipoteczny. To oferta skierowana do emerytów – zarówno osób samotnych, jak i małżonków posiadających mieszkanie własnościowe lub dom. Warunki umowy zakładają, że właściciel nieruchomości zrzeka się praw do swojej własności po śmierci, w zamian zaś otrzymuje comiesięczną lub jednorazową wypłatę.

URODA: senior.pl

Zimą nasza skóra narażona jest w szczególnym stopniu na niekorzystny wpływ czynników zewnętrznych, takich jak mróz i wiatr oraz na wysuszające działanie powietrza w ogrzewanych pomieszczeniach. Na rynku dostępnych jest wiele preparatów, które skutecznie pomogą zabezpieczyć się przed skutkami zimowej aury. Decydując się na wybór, warto jednak skorzystać z propozycji zamieszczonych na stronie, opatrzonych wyczerpującymi informacjami dotyczącymi składu i zastosowania kosmetyków.

SPORT: seniorzy.pl

Na naukę jazdy na nartach nigdy nie jest za późno. Nie trzeba przecież od razu zjeżdżać z najwyższych stoków, można zacząć od przygody na miejskich sztucznie dośnieżanych wzniesieniach dla początkujących lub na górskich stokach, ale tych przeznaczonych dla nowicjuszy. Warto skorzystać z porad profesjonalnego instruktora, pod którego okiem nauczymy się podstawowych zasad jazdy na nartach i kontrolowania upadków.

jsca w internecie

RABATY: czas-seniora.pl

Sklep internetowy, który powstał z myślą o potrzebach osób starszych. Dla nich wyselekcjonowano grupę specjalnych produktów ułatwiających wykonywanie prostych codziennych czynności. Część towarów dedykowana jest szczególnie osobom niepełnosprawnym. W ofercie znajdziemy na przykład Czytak NPN – odtwarzacz nagrań zapisanych cyfrowo, na przykład książek, przystosowany do obsługi przez osoby niewidome lub słabowidzące.

SZKOLENIA: neuronova.pl

Kurs skierowany jest dla osób po 60 roku życia. Autorzy mają na celu rozwijanie kluczowych umiejętności prowadzących do długotrwałego zachowania sprawności intelektualnej. Szkolenie dopasowane jest do możliwości początkowych każdego z uczestników. Kurs jest odpłatny.

EDUKACJA: apz.org.pl

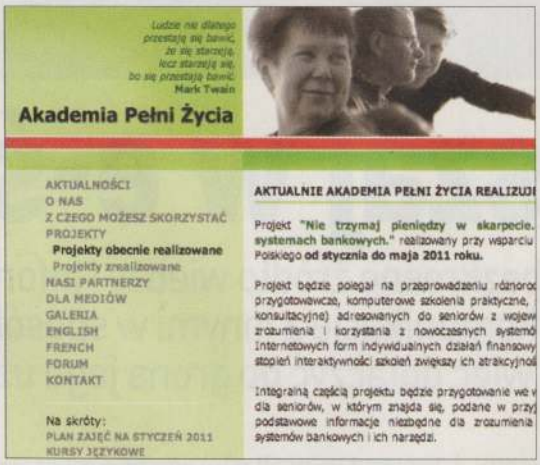

Akademia Pełni Życia to niezależna organizacja pozarządowa, działająca na rzecz poprawy jakości życia osób starszych. Podstawę działalności stanowią zajęcia edukacyjne dla seniorów. W bieżącym roku przy wsparciu finansowym Narodowego Banku Polskiego realizowany jest projekt „Nie trzymaj pieniędzy w skarpecie. Seniorzy w nowoczesnych systemach bankowych".

AKTYWNOŚĆ: mfit.com.pl

W dużym stopniu stan zdrowia i samopoczucie zależą od trybu życia i aktywności. Moda na aktywny styl życia wśród seniorów zapanowała już pod koniec XX wieku. Wówczas postawiono na aktywizowanie ludzi starszych, a termin „terapia" kojarzony z leczeniem osób chorych rozszerzył swoje znaczenie. Obecnie terapia oznacza także troskę i ulepszanie obszarów funkcjonowania społecznego, fizycznego i psychicznego także seniorów. Dla seniora terapia tańcem ma bardzo istotne znaczenie. Kursy tańca dla seniorów widnieją niemal w każdej szkole tańca, a treningi ułożone są dla dedykowanych grup wiekowych z uwzględnieniem ograniczeń fizycznych osób starszych, jak również upodobań dotyczących typu nauczanego tańca. Jak wiemy, taniec to trening ducha i ciała i dlatego warto ruszyć w tany. **gs**

DROGOWSKAZ

- Linia telefoniczna (modem i ADSL) strona **55**
- Telewizja kablowa strona **56**
- Sieć osiedlowa strona **56**
- Łącze satelitarne strona **57**
- Mobilne łącze strona **57**

Ruszaj w e-świat

Internet to nie tylko bezkresne źródło wiedzy i informacji. Dostęp do globalnej sieci pozwala też na komunikację z innymi w sposób prosty, szybki i darmowy. Warto więc dołączyć do grona jego użytkowników

Trudno przecenić zalety internetu, a komputer dzisiaj bez dostępu do globalnej sieci nie jest w pełni funkcjonalnym urządzeniem. Jeśli więc nie mamy jeszcze w domu stałego łącza internetowego, najwyższy czas się o nie postarać. Wprawdzie za łącze będziemy musieli zapłacić miesięcznie kilkadziesiąt złotych (niekiedy nawet więcej), to mając dostęp do sieci, naprawdę sporo zyskamy, a w wielu wypadkach poniesione koszty będą nam się zwracać i to z nawiązką. Dzięki dostępowi do globalnej sieci będziemy mogli robić zakupy w tanich sklepach internetowych, a konto w banku internetowym pozwoli nam płacić za rachunki z domu bez potrzeby stania w długich kolejkach w tradycyjnej placówce. Internet pozwoli nam również zaoszczędzić na połączeniach telefonicznych, a podczas rozmowy z rodziną będziemy mogli nie tylko usłyszeć swoich najbliższych, ale także ich zobaczyć (wykorzystując komunikator Skype). Pamiętajmy jednak, że nie należy podpisywać umowy na łącze internetowe z pierwszym lepszym dostawcą. Warto sprawdzić wszystkie możliwości, aby wybrać ofertę nie tylko najtańszą, ale również zapewniającą nam najwygodniejszy i możliwie najszybszy dostęp do globalnej sieci. Najszerszą ofertą łączy internetowych z pewnością mają mieszkańcy większych miast. Jednak także osoby mieszkające w mniejszych miejscowościach oraz na wsi często mają zwykle możliwość wyboru. Dowiedzmy się zatem, jakie typy łączy internetowych dostępne są

PORÓWNANIE ŁĄCZY INTERNETOWYCH

Typ łącza	modem telefoniczny	łącze ADSL	telewizja kablowa	sieć osiedlowa	łącze satelitarne	mobilne łącze
Szybkość	bardzo niska	od niskiej do bardzo wysokiej	od niskiej do bardzo wysokiej	od niskiej do wysokiej	od niskiej do dość wysokiej	od bardzo niskiej do bardzo wysokiej
Cena	bardzo wysoka	dość wysoka	dość wysoka	dość niska	bardzo wysoka	wysoka
Dostępność	duża	duża	mała	mała	bardzo duża	dość duża
Wygoda	bardzo mała	dość duża	dość duża	dość duża	dość duża	bardzo duża

obecnie oraz poznajmy wady i zalety poszczególnych rozwiązań. W tabeli znajdziemy krótkie porównanie wszystkich typów łączy internetowych.

Jak wybrać łącze

Na początku warto sprawdzić wszystkie możliwości instalacji łącza w naszym domu. Następnie musimy przyjrzeć się ofercie operatorów dostępnych w naszej okolicy. Decyzja o podpisaniu umowy na usługę dostępu do internetu powinna być przemyślana, a wysokość miesięcznej opłaty dopasowana do naszych możliwości finansowych, gdyż zwykle z dostawcą związujemy się na dłuższy okres. Jaką jednak prędkość wybrać, aby zapewnić sobie komfort korzystania z sieci? Do przeglądania stron i korzystania z poczty wystarczy nam łącze o przepustowości 1–2 Mb/s. Jeśli jednak zamierzamy pobierać duże pliki z sieci oraz chcemy oglądać filmy online, warto wybrać szybsze łącze. **tpa**

Linia telefoniczna (modem i ADSL)

Jeśli w domu mamy linię sieci telefonicznej, możemy zainstalować stałe łącze internetowe w technologii ADSL. Najpopularnieszą tego typu usługą jest neostrada świadczona przez Telekomunikację Polską (TP). Nie oznacza to jednak, że mając linię TP, nie możemy skorzystać z usług dostępu do internetu w tej technologii innych operatorów, na przykład Netii lub Dialogu, których oferta jest często bardzo atrakcyjna. Musimy wiedzieć, że łącze ADSL nie blokuje nam linii – działa zupełnie niezależnie i w trakcie surfowania po stronach WWW możemy normalnie korzystać z telefonu stacjonarnego.

W zależności od jakości infrastruktury i odległości od centrali możemy zainstalować łącze o szybkości od 512 kb/s do nawet 20 Mb/s. Przed wyborem wariantu prędkości warto jednak najpierw sprawdzić możliwości naszej linii (szczególnie gdy mieszkamy w mniejszej miejscowości lub na przedmieściach większych aglomeracji), aby nie płacić za usługę, która nie zapewni nam żądanej szybkości transmisji. W tym celu wystarczy zadzwonić na infolinię operatora i poprosić o przeprowadzenie ewentualnych testów.

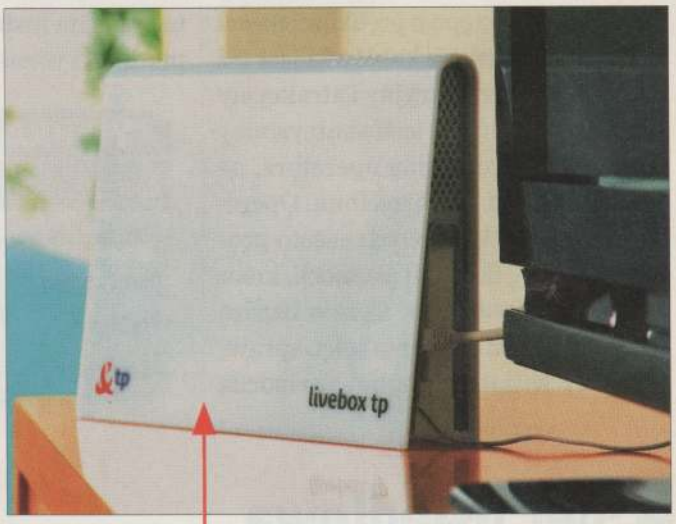

Do łączenia się z internetem poprzez ADSL niezbędny jest specjalny modem, który otrzymamy od operatora wraz z usługą. TP oprócz podstawowego modelu urządzenia, który pozwala na podłączenie zaledwie jednego komputera, oferuje livebox – wielofunkcyjne urządzenie z punktem dostępowym sieci bezprzewodowej. Dzięki niemu będziemy mogli w domu podłączyć do internetu więcej urządzeń za pośrednictwem Wi-Fi. Livebox jest również niezbędny, gdy oprócz internetu zdecydujemy się na inne usługi, na przykład telewizję cyfrową oferowaną obecnie w atrakcyjnych pakietach.

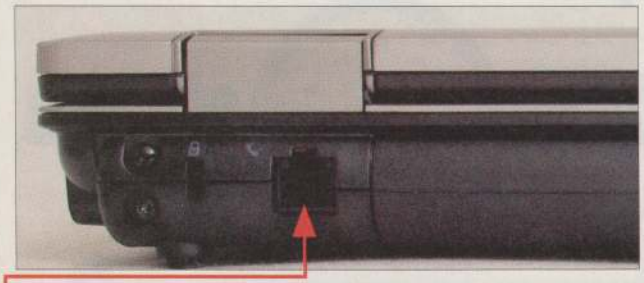

Starsze modele laptopów oraz notebooki biznesowe wyposażone są wewbudowany modem analogowy, który pozwala na łączenie się z siecią, na przykład przez numer dostępowy TP

Modem telefoniczny

Połączenie z internetem przez modem telefoniczny jest dość archaiczną metodą dostępu do globalnej sieci. Jest bowiem nie tylko drogi (płaci się jak za połączenie lokalne), ale także bardzo powolny. Nawet przy maksymalnej prędkości połączenia (56 kb/s) witryny będą otwierać się ślamazarnie, a o swobodnym pobieraniu plików czy też oglądaniu filmów w serwisach internetowych możemy zapomnieć. Musimy także wiedzieć, że ten sposób dostępu do globalnej sieci jest także bardzo niewygodny. Za każdym razem, gdy zechcemy skorzystać z internetu, musimy nawiązywać połączenie z numerem 0202122, blokując w ten sposób linię telefoniczną. Dlatego

modem telefoniczny najlepiej wykorzystywać tylko w sytuacjach awaryjnych, gdy nasze stałe łącze nie działa lub jeśli faktycznie potrzebujemy tylko bardzo sporadycznie sprawdzić e-mail albo otworzyć stronę WWW.

TP SA oferuje także usługę Numer internetowy na okrągło. W ramach zryczałtowanej miesięcznej opłaty w wysokości 49 złotych można korzystać z numeru dostępowego bez ograniczeń.

WYBRANA OFERTA ŁĄCZY ADSL

Operator	TP	Netia	Dialog
Plan taryfowy	neostrada tp	Internet Optymalny	DialNet Global 6
Okres umowy	12 miesięcy	24 miesiące	24 miesiące
Prędkość	6 Mb/s	8 Mb/s	6 Mb/s
Abonament	64,53 zł	59,90 zł	82 zł

Pamiętajmy jednak, że za tak wysoki abonament możemy znaleźć usługodawcę, który zaoferuje nam znacznie lepsze parametry połączenia z internetem.

Telewizja kablowa

Stałe łącze internetowe oferują także sieci telewizji kablowej, które zasięgiem swoich usług obejmują zwykle duże i mniejsze miasta. Internet z kablówki należy do najszybszych łączy, na przykład w sieci UPC możemy skorzystać z dostępu o prędkości nawet 120 Mb/s. Internet z kablówki jest też stosunkowo bezawaryjny i atrakcyjny cenowo, szczególnie jeśli skorzystamy również z innych usług operatora, na przykład telewizji lub telefonu. Operatorzy telewizji kablowych często proponują szereg licznych promocji, które pozwalają zainstalować łącze w bardzo atrakcyjnej cenie. Warto więc sprawdzić, czy w naszej okolicy świadczą usługi operatorzy sieci kablowej. Następnie, dzwoniąc na infolinię lub korzystając ze specjalnego formularza na stronie WWW danej kablówki (w którym podajemy swój dokładny adres), dowiemy się, czy istnieje możliwość techniczna instalacji łącza o wybranej prędkości w naszym domu.

Internet do domu dostarczany jest po tej samej linii kablowej co telewizja. Sygnał trafia jednak do specjalnego modemu, który dostaniemy wraz z usługą. W zależności od urządzenia podłączamy go do komputera przez port USB, kablem z kartą sieciową peceta lub bezprzewodowo poprzez Wi-Fi.

WYBRANA OFERTA ŁĄCZY SIECI KABLOWYCH

Operator	UPC	Multimedia Polska	Aster
Plan taryfowy	Fiber Power 10 Mb/s	Internet dopasowany do Ciebie!	TwójŚwiat
Okres umowy	czas nieokreślony	12 miesięcy	14 miesięcy
Prędkość	10 Mb/s	12 Mb/s	10 Mb/s
Abonament	66,00 zł	79 zł	89 zł

Sieć osiedlowa

Jeśli mieszkamy w bloku lub na osiedlu domów jednorodzinnych, warto sprawdzić, czy w naszej okolicy nie działają lokalni dostawcy internetu. Tego typu firmy zapewniają dostęp do sieci za pomocą kabla Ethernet lub Wi-Fi. Choć często podłączenie do osiedlowej sieci może być dość drogie (od kilkudziesięciu do kilkuset złotych jednorazowej opłaty) oraz kłopotliwe, bo niezbędne jest doprowadzenie do naszego mieszkania lub domu kabla albo zainstalowania anteny kierunkowej do połączenia bezprzewodowego, to jednak wysoki koszt instalacji zrekompensuje nam później niski abonament. Przy tego typu rozwiązaniu warto spytać sąsiadów korzystających z usług danej firmy o jakość połączenia. Zdarza się bowiem, że lokalny usługodawca z chęci zysku nie konserwuje zbyt często swojej sieci lub łącze o słabych parametrach udostępnia zbyt wielu odbiorcom. Jeśli istnieje taka możliwość, weźmy tego typu łącze na próbę i sprawdźmy, jak zachowują się parametry sieci o różnych porach dni tygodnia. Do tego celu możemy wykorzystać tester łącza, który znajdziemy na stronie Komputer Świata - uzyskane w nim prędkości nie powinny zbytnio odbiegać od tych zapisanych w umowie.

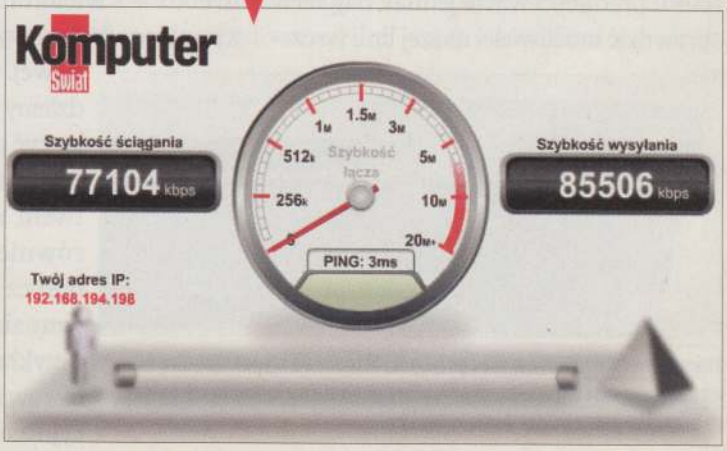

Łącze satelitarne

Jeśli mieszkamy na obszarach, gdzie trudno o stałe, szybkie łącze internetowe (na przykład w miejscach bardzo słabo zaludnionych), powinniśmy przyjrzeć się usłudze łącza satelitarnego, którą oferuje między innymi TP.

Starsze technologie dostępu do internetu przez satelitę umożliwiały tylko jednokierunkową łączność. Aby można było korzystać z tego typu rozwiązania, niezbędny był dodatkowy kanał zwrotny umożliwiający wysyłanie danych, który najczęściej realizowany był za pomocą linii telefonicznej lub sieci komórkowej. Wiązało się to z dodatkową opłatą oraz ograniczało możliwość wykorzystania technologii osobom bez dostępu do infrastruktury telekomunikacyjnej.

Oferowana usługa działa na platformie ASTRA2Connect, która umożliwia dwukierunkową łączność. Dzięki temu zarówno pobieranie danych, jak i ich wysyłanie realizowane jest za pomocą jednej anteny satelitarnej. Sprawia to, że usługa jest całkowicie niezależna od naziemnej infrastruktury i może z niej skorzystać praktycznie każdy w dowolnym miejscu. Wymagana jest tylko możliwość ustawienia anteny w kierunku południowym w bezpośrednim polu widzenia z satelitą (na drodze między anteną i satelitą nie może być żadnych przeszkód, jak budynki, wzniesienia czy nawet drzewa).

W zestawie oprócz anteny satelitarnej znajdziemy konwerter, modem, niezbędne kable połączeniowe oraz specjalne urządzenie wspomagające odpowiednie ustawienie anteny

W ofercie internetu satelitarnego TP nie ma limitów transferów, jak to jest na przykład w wypadku usług abonamentowych świadczonych przez operatorów sieci komórkowych.

KOSZT INSTALACJI

Pamiętajmy, że otrzymany zestaw łącza satelitarnego przeznaczony jest do samodzielnego montażu (załączona jest szczegółowa instrukacja). Jeśli jednak nie czujemy się na siłach, aby sprzęt zainstalować w domu, możemy to zlecić niezależnej firmie – kontakt do niej otrzymamy od TP.

Jeśli jednak zaczniemy zbyt intensywnie pobierać dane, na przykład kilka godzin przez sieć p2p, trzeba liczyć się z ograniczeniem prędkości łącza.

Oprócz miesięcznego abonamentu, który zależy od wybranej opcji usługi, dodatkowo musimy pokryć jednorazowe koszty aktywacji (122 złote) oraz kupić zestaw, który niestety nie jest tani (1599 złotych). Jeśli jednak zdecydujemy się na podpisanie 24-miesięcznej umowy w promocji Megainternet Satelitarny, otrzymamy zestaw za 99 złotych.

WYBRANA OFERTA TPSA

Operator	Telekomunikacja Polska		
Usługa	internet satelitarny		
Opcja prędkości	512 kb/s	1 Mb/s	2 Mb/s
Abonament	163,30 zł	200,63 zł	301,45 zł

Mobilne łącze

Oferta mobilnego internetu jest coraz bardziej atrakcyjna i pod względem szybkości oraz ceny może konkurować z łączami stacjonarnymi. Usługa dostępu do globalnej sieci w sposób bezprzewodowy najczęściej realizowana jest poprzez sieć komórkową. Ponadto z internetu mobilnego możemy korzystać nie tylko w domu, jak to jest w przypadku łączy stacjonarnych, ale w dowolnym miejscu w zasięgu sieci danego operatora. Dlatego jest to doskonałe rozwiązanie dla osób używających laptopa, które chcą mieć dostęp do sieci w różnych miejscach – na przykład w domu i na działce.

Którzy operatorzy oferują mobilny internet

Oprócz tradycyjnych operatorów komórkowych (Era, Orange, Plus i Play) dostęp do internetu świadczą także niektórzy operatorzy wirtualni. Ciekawą propozycję ma także Cyfrowy Polsat, który dostęp do usługi realizuje w ramach nowej ogólnopolskiej sieci w technologii HSPA+, która swoim zasięgiem obejmuje mniejsze miejscowości oraz wsie. Teoretyczna maksymalna prędkość pobierania danych w mobilnej sieci Cyfrowego Polsatu wynosi obecnie 21 Mb/s. Operator ten jednak już wkrótce zamierza uruchomić dostęp do sieci w najnowocześniejszej technologii LTE, która będzie umożliwiała łączenie się z internetem w zawrotnej prędkości 100 Mb/s. Podobne plany ma także Plus.

Jak korzystać z mobilnego internetu

Do korzystania z mobilnego internetu niezbędny jest specjalny modem, do którego wkładamy otrzymaną od operatora kartę SIM. Modem w zależności od typu i obsługiwanej technologii kosztuje od 200 do 800 złotych. Możemy go kupić w niezależnym sklepie, bezpośrednio u operatora lub na aukcji internetowej. Pamiętajmy jednak, że podobnie jak komórka, również modem kupiony u wybranego operatora może mieć blokadę SIM-lock, która uniemożliwia zastosowanie go z kartą SIM innego operatora.

Większość modemów podłącza się przez port USB, więc z mobilnego internetu możemy korzystać zarówno na laptopie, jak i komputerze stacjonarnym.

Abonament lub pre-paid

Operatorzy oferują mobilny dostęp do internetu zarówno w systemie pre-paid, jak i abonamentowym. Jeśli zamierzamy dużo korzystać z sieci, znacznie korzystniejsza będzie dla nas zryczałtowana oferta abonamentowa. Po podpisaniu długoterminowej umowy z operatorem dodatkowo możemy kupić u niego modem w promocyjnej cenie. Z kolei pre-paid nie zobowiązuje nas do płacenia comiesięcznego abonamentu, bo opłata naliczana jest za ilość pobranych i wysłanych danych. Dlatego doskonale sprawdzi się, gdy z mobilnego internetu będziemy korzystać sporadycznie i to głównie do sprawdzania poczty internetowej, surfowania po stronach i rozmów tekstowych przez komunikator.

Decyzja o wyborze łącza mobilnego nie może być podyktowana wyłącznie najniższą miesięczną opłatą, ale przede wszystkim zasięgiem działania na obszarze, na którym będziemy z takiego dostępu korzystać najczęściej. Warto więc przejrzeć mapę zasięgu wszystkich operatorów i dopiero wówczas wybrać ofertę spośród tych dostawców, których świadczona usługa działa na sprawdzanym terytorium

Prędkość mobilnego łącza

Prędkość mobilnego internetu w przeciwieństwie do łączy stacjonarnych nie jest stała i zależy przede wszystkim od stosowanej technologii transmisji przez operatora na obszarze, w którym się znajdujemy, oraz wybranej opcji abonamentowej. Największą szybkość obecnie uzyskamy w sieciach wykorzystujących technologię HSPA+ – teoretycznie nawet do 21 Mb/s (w praktyce około 12 Mb/s). Tę technologię stosują w swoich sieciach operatorzy Plus i Era (prędkość maksymalna dostępna tylko w najwyższych abonamentach) oraz wspomniany Cyfrowy Polsat. Ponadto, w wypadku Plusa i Ery taką prędkością możemy cieszyć się jak na razie tylko w większych miastach i to też na ograniczonym obszarze. Nieco wolniej, bo z teoretyczną maksymalną szybkością pobierania 7,2 Mb/s, połączymy się w sieciach HSPA i HSDPA. Z tych technologii możemy korzystać nie tylko w dużych aglomeracjach, ale także w średnich oraz niektórych mniejszych miastach. Na pozostałym terenie, czyli w małych miejscowościach oraz na obszarach wiejskich, w wypadku Plusa, Ery i Orange pozostaje nam wolniejsze łącze w technologii UMTS (do 384 kb/s) oraz GPRS/EDGE, która pozwala na pobieranie danych z niską prędkością (do 236,8 kb/s).

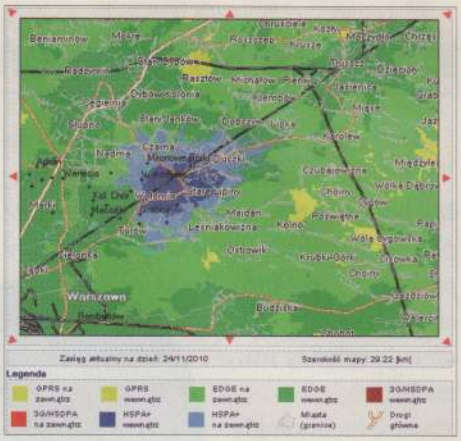

W Orange, na obszarach nieobjętych zasięgiem technologii UMTS/HSPA, możemy korzystać z mobilnego internetu w technologii CDMA (prędkość do 1 Mb/s) – wymaga to jednak wyboru odpowiedniego modemu, który będzie obsługiwał tę technologię.

W wypadku operatora Play i usługi Play Online maksymalna prędkość pobierania danych wynosi 1 Mb/s w całym zasięgu sieci obejmującej obecnie większość dużych i średnich miast oraz niektóre mniejsze miejscowości.

Limity transmisji danych

W ofercie abonamentowej mobilnego internetu każdy z operatorów stosuje miesięczny limit transmisji danych. Po jego przekroczeniu operator zwykle znacznie ogranicza szybkość pobierania danych – nawet do 16 kb/s. W praktyce uniemożliwia to komfortowe korzystanie z usługi do końca okresu rozliczeniowego. U niektórych operatorów, na przykład w Play, możemy dodatkowo wykupić jednorazowy pakiet danych, gdy limit w abonamencie okaże się zbyt mały.

WYBRANA OFERTA MOBILNYCH ŁĄCZY INTERNETOWYCH NA ABONAMENT

Operator	Nazwa usługi	Okres umowy	Limit transmisji danych	Miesięczny abonament	Maksymalna prędkość
Plus	iPlus prywatnie 3 GB	24 miesiące	3 GB	71 zł	2 Mb/s
Plus	iPlus prywatnie 4 GB	24 miesiące	4 GB	75 zł	3 Mb/s
Era	blueconnect	24 miesiące	2 GB	39 zł	7,2 Mb/s
Era	blueconnect	24 miesiące	4 GB	59 zł	7,2 Mb/s
Orange	Orange Free 59	24 miesiące	4 GB	59 zł	7,2 Mb/s
Orange	Orange Free 99	24 miesiące	6 GB	99 zł	7,2 Mb/s
Play	Play Online 2 GB	18 miesięcy	2 GB	29 zł	512 kb/s
Play	Play Online	12 miesięcy	5 GB	45 zł	1 Mb/s
Cyfrowy Polsat	Pakiet 12 GB	15 lub 29 miesięcy	12 GB (3 GB w dzień)	50 zł	21 Mb/s
Cyfrowy Polsat	Pakiet 30 GB	15 lub 29 miesięcy	30 GB (5 GB w dzień)	70 zł	21 Mb/s

10 WSKAZÓWEK JAK WYBRAĆ NAJLEPSZE ŁĄCZE

Wybór najlepszego operatora łącza internetowego nie jest łatwy, ponieważ oferty dostawców tego typu usług zmieniają się nawet kilkanaście razy w roku. Komputer Świat pokaże uniwersalne wskazówki, na co zwrócić uwagę, wybierając usługę dostępu do internetu.

❶ WYBIERAMY ODPOWIEDNIĄ PRĘDKOŚĆ ŁĄCZA

W wypadku stacjonarnego dostępu do internetu wysokość abonamentu ściśle zależy od wybranej prędkości łącza. Choć do przeglądania stron czy też obsługi skrzynki poczty e-mail nie potrzebujemy zbyt szybkiego dostępu, to warto przyjrzeć się dokładnie ofercie operatora i wybrać optymalną prędkość. Pamiętajmy, że czasami, niewiele dopłacając, możemy mieć nawet kilka razy szybsze łącze.

❷ DŁUŻSZA UMOWA NIE ZAWSZE OZNACZA TANIEJ

Im dłuższa umowa, tym zwykle tańszy miesięczny abonament. W tym wypadku jednak oszczędności mogą być złudne. W rzeczywistości jesteśmy dłużej związani ze swoim operatorem, a co za tym idzie w tym czasie nie będziemy mogli skorzystać z lepszej oferty. Musimy wiedzieć, że z roku na rok dostęp do globalnej sieci jest coraz tańszy. Więc bardziej opłacalnym krokiem jest podpisanie umowy na krótszy okres – przez ten czas będziemy płacić nieco większy abonament, ale natomiast szybciej skorzystamy z nowej, tańszej i bardziej atrakcyjnej oferty.

❸ WYBIERAMY NOWĄ OFERTĘ

Gdy skończy nam się umowa z operatorem na łącze internetowe, nie warto przedłużać jej na tych samych warunkach. Lepiej skorzystać z najnowszej oferty operatora – zwykle będzie znacznie taniej. Nie zaszkodzi również ponownie przyjrzeć się ofercie kunkurencyjnych firm oraz poszukać nowych dostawców.

❹ WEŹ NA PRÓBĘ

Zanim zdecydujemy się na stałe łącze, warto sprawdzić, czy wybrany operator umożliwia przetestowanie usługi. Dotyczy to szczególnie mobilnego internetu, którego jakość działania trudno oszacować w miejscu, w którym zamierzamy z niego korzystać. Jeśli dostawca nie oferuje takiej możliwości, zawsze możemy pożyczyć modem od swojego znajomego, który korzysta z internetu mobilnego u danego operatora.

❺ W PAKIECIE TANIEJ

Nie tylko sieci kablowe oprócz dostępu do internetu oferują inne usługi. Większość operatorów proponuje promocje pakietowe, które mogą znacznie obniżyć koszty łącza. Warto więc rozważyć wykupienie wszystkich innych usług (na przykład telewizji i telefonii stacjonarnej) u jednego operatora – wyjdzie znacznie taniej!

❻ ROZDZIELAMY ŁĄCZE

Jeśli w domu korzystamy z więcej niż jednego komputera, warto sprawdzić, czy operator, u którego zamierzamy wykupić stałe łącze, nie oferuje w promocyjnej cenie rutera. Pozwoli on nam rozdzielić jedno łącze na wszystkie urządzenia bez potrzeby ponoszenia dodatkowych kosztów.

❻ POPRAWIAMY ZASIĘG

Na prędkość działania internetu w łączu mobilnym zasadniczy wpływ ma zasięg sieci. Jeśli więc korzystamy z tego typu dostępu, powinniśmy zadbać o jak największą czułość modemu. W tym celu możemy skorzystać z dodatkowej anteny, podłączanej do modemu, którą w zależności od modelu ustawiamy na parapecie okna lub wystawiamy ją na zewnątrz budynku.

❽ UDOSTĘPNIAMY ŁĄCZE SĄSIADOM

Podzielenie się łączem z innymi mieszkańcami budynku pozwoli nam obniżyć koszty korzystania z internetu. Pamiętajmy jednak, że u niektórych operatorów udostępnianie łącza poza swój lokal jest niezgodne z umową i może wiązać się z wysokimi karami. Przed takim krokiem warto sprawdzić, czy w umowie z naszym operatorem nie ma zapisanej tego typu klauzuli.

❾ ZABEZPIECZAMY SIEĆ WI-FI

Jeśli korzystamy z rutera i z siecią łączymy się bezprzewodowo poprzez Wi-Fi, zadbajmy o odpowiednie jej zabezpieczenie. Dzięki temu nie będą mogły z niej korzystać osoby postronne, które w najlepszym wypadku mogłyby obniżyć szybkość działania łącza.

❿ PROGRAM ANTYWIRUSOWY

Komputer podłączony do sieci narażony jest na różnego rodzaju zagrażenia z internetu. Warto zadbać o odpowiednie aplikacje, które zabezpieczą nasz komputer przed atakami z zewnątrz i złośliwym oprogramowaniem.

tpa

Muzyka z dawnych lat

Czasy płyt winylowych i kaset już minęły. Nie znaczy to jednak, że musimy zrezygnować ze słuchania zapisanych na nich utworów. Przenieśmy je do komputera!

Mało kto używa już dziś gramofonu czy magnetofonu. Nawet jeśli mamy w domu taki sprzęt, o wiele wygodniej jest słuchać muzyki zapisanej w komputerze czy na krążkach CD. Tak, płytę winylową trzeba przekładać na drugą stronę, gdy nagranie dobiegnie końca, podobnie jest z kasetami, które zresztą sprawiają dodatkowy kłopot – zdarza się, że taśma z nagraniem wkręca się w odtwarzacz. Trudno w takich warunkach mówić o komforcie słuchania muzyki!

Stare urządzenia do odtwarzania nie spełniają już naszych wymagań. Inaczej jest jednak z muzyką! Ona nie starzeje się tak jak technologia. Przeciwnie! Każdy z nas ma ulubione utwory sprzed lat, do których chętnie wracałby jak najczęściej, gdyby... właśnie – gdyby nie było to tak niewygodne.

KŚ SENIOR ma radę dla wszystkich melomanów tradycjonalistów: naprawdę warto przegrać muzykę z kaset i starych płyt do komputera! Zapisane na dysku twardym pliki muzyczne możemy wygodnie odtwarzać za pomocą programu takiego jak choćby Windows Media Player. Możemy też poprawić ich jakość, korzystając na przykład z opisanej na kolejnych stronach aplikacji Audacity.

Fot.: Benis Arapović/ AbsolutVision.com / Muza

Co będzie nam potrzebne?

Oprócz płyt winylowych lub kaset i gramofonu albo magnetofonu i oczywiście komputera będziemy potrzebować tylko kabla, który pozwoli nam połączyć oba urządzenia. Niezbędny program znajdziemy na płycie dołączonej do czasopisma, a wskazówki krok po kroku, jak przegrać muzykę – przeczytamy na kolejnych stronach.

Kopiujemy muzykę z płyt winylowych

Aby przekopiować muzykę z kaset czy starych płyt, nie potrzebujemy na szczęście dodatkowego sprzętu. Wystarczy, że zainstalujemy z płyty dołączonej do KŚ SENIORA program Audacity oraz dodatek do niego o nazwie Lame i zaopatrzymy się w specjalny kabel, który pozwoli podłączyć magnetofon stereo czy gramofon do wejścia audio komputera.

Podłączamy magnetofon do komputera

Najpierw trzeba upewnić się, sprawdzając w instrukcji obsługi, czy nasz magnetofon lub gramofon ma wyjście umożliwiające przesłanie sygnału na zewnątrz. Jeżeli nie – przegranie muzyki nie będzie możliwe. Większość współczesnych urządzeń do odtwarzania audio ma jednak odpowiednie wyjście – najczęściej w postaci gniazd cinch. Tymczasem komputer ma wejście sygnału audio w postaci gniazda mini-jack. Dlatego będziemy potrzebować kabla z wtyczkami **mini-jack** oraz **cinch**.

Wtyczki cinch podłączamy do gniazda w naszym magnetofonie (na ogół jest ono opisane jako **Line Out**) zgodnie z ich kolorem (czerwona wtyczka: kanał prawy stereo, biała – kanał lewy). Wtyczkę mini-jack podłączamy do **wejścia liniowego** komputera – jest to gniazdo oznakowane kolorem niebieskim.

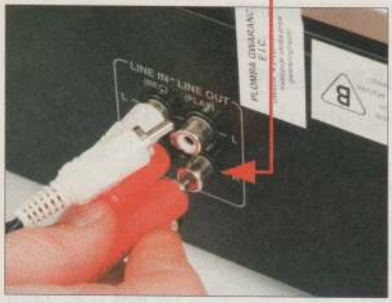

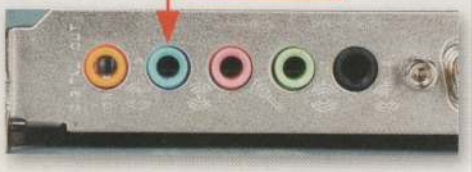

Jeśli dysponujemy bardziej zaawansowanym magnetofonem, tak zwanym deckiem, musi on być podłączony do wzmacniacza, żeby sygnał był wystarczająco mocny. W takim wypadku do komputera podłączamy wyjście wzmacniacza, a nie magnetofonu. Tak samo postępujemy, gdy chcemy przegrać muzykę z płyt winylowych. Gramofon podłączamy najpierw do wzmacniacza (wejście opisane jako **Phono**), a następnie wzmacniacz do komputera. Również w tym wypadku do podłączenia używamy kabla, który z jednej strony ma wtyczki cinch, a z drugiej – mini-jack.

Instalujemy program Audacity

Audacity to edytor audio, za pomocą którego możemy nagrać muzykę z magnetofonu na dysk twardy komputera, a potem poddać ją prostej edycji, by usunąć niepotrzebne szumy i dzięki temu poprawić jakość. Przeczytajmy, jak go zainstalować.

1 Instalację programu Audacity rozpoczynamy, wkładając do napędu płytę KŚ SENIORA, wpisując w jej menu CD-KOD: 003, wciskając enter i klikając na INSTALUJ. Uruchamia się kreator instalacji.

2 W jego kolejnych oknach klikamy na przycisk OK, akceptując wybór języka polskiego, potem kilka razy na Dalej > i wreszcie na Instaluj, jeszcze raz na Dalej > i na koniec na Zakończ.

3 Po zainstalowaniu program uruchamia się automatycznie. Aby uruchomić go potem po raz kolejny, wystarczy dwukrotnie kliknąć na ikonę skrótu na pulpicie.

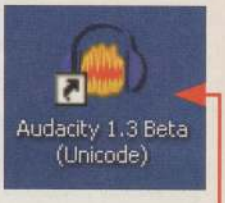

Instalujemy dodatek Lame

Żeby program Audacity mógł zapisywać pliki MP3 (patrz ramka obok), potrzebuje specjalnego dodatku o nazwie Lame for Audacity. Znajdziemy go na płycie dołączonej do tego wydania czasopisma. Przeczytajmy, jak zainstalować Lame.

1 Instalację rozpoczynamy, wkładając do napędu płytę KŚ SENIORA, wpisując w jej menu CD-KOD: 020, wciskając enter i klikając na INSTALUJ. Uruchamia się kreator instalacji.

2 W jego oknie klikamy na Next >, potem akceptujemy warunki licencji, klikając na pole I accept the agreement, i znowu kilka razy klikamy na Next >. Instalację kończymy, klikając na Install i na Finish.

3 Powinniśmy jeszcze upewnić się, czy Audacity widzi dodatek, a jeśli nie – to wskazać mu, gdzie na dysku jest zapisany Lame. Jeżeli nie mamy włączonego programu Audacity, uruchamiamy go tak, jak opisano to w punkcie 3 poprzedniej porady. W oknie Audacity klikamy na Edytuj i wybieramy Preferences...

4 W nowym oknie klikamy z lewej strony na ●, a potem na ●.

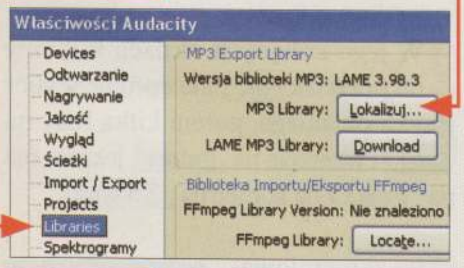

5 W polu ● powinna być widoczna ścieżka ●. Jeżeli jest, klikamy na OK.

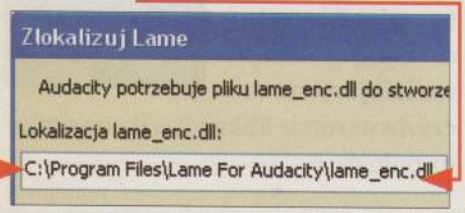

Jeśli nie, klikamy na Wybierz..., wskazujemy lokalizację pliku Lame i klikamy na Otwórz, a potem na OK i zamykamy okno ustawień kliknięciem na OK. Gotowe! Możemy już przystąpić do przegrywania muzyki z kaset lub starych płyt do komputera.

CO TO SĄ PLIKI MP3

Po skopiowaniu nagrań do komputera uzyskamy dźwięk w postaci cyfrowej, który możemy zapisać do pliku na dysku twardym lub na płycie CD. Takie pliki zajmują dość dużo miejsca: godzina muzyki to około 600 MB. Dlatego też, zapisując dźwięk na dysku, z reguły stosujemy kompresję, czyli specjalną metodę zmniejszania wielkości danych. W przypadku nagrań muzycznych najczęściej stosuje się metodę zwaną MP3. Metoda ta dzisiaj jest używana powszechnie, a stworzone za jej pomocą pliki można odtwarzać w komputerze, w przenośnych odtwarzaczach MP3 i w odtwarzaczach DVD wyposażonych w odpowiednią funkcję.

Przegrywamy muzykę

1 Sprawdzamy, czy magnetofon lub gramofon jest podłączony do komputera (patrz poprzednia porada). Potem w oknie Audacity wybieramy odpowiednie wejście, czyli Wejście liniowe ●, z którego będzie nagrywany dźwięk.

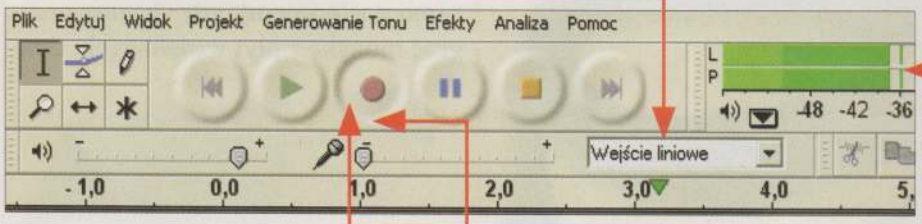

2 Zanim rozpoczniemy nagrywanie, musimy ustawić poziom wzmocnienia (głośności), co ma wpływ na jakość nagrania. Zbyt niski poziom głośności zwiększa poziom szumów aż do praktycznego zniknięcia sygnału dźwięku. Z kolei zbyt wysoki – powoduje poważne zniekształcenia dźwięku, których potem nie usuniemy za pomocą Audacity. Aby ustawić poziom głośności nagrania, po podłączeniu magnetofonu do komputera i wybraniu w Audacity odpowiedniego wejścia włączamy odtwarzanie w magnetofonie i klikamy na ●. Obserwujemy wskaźnik głośności ●.

3 Jeśli jest prawidłowy, wskazania powinny wyglądać tak ●. Jeżeli poziom jest zbyt wysoki, wskaźnik będzie miał czerwony kolor ●. W takim przypadku za pomocą suwaka ● obniżamy poziom głośności wejścia.

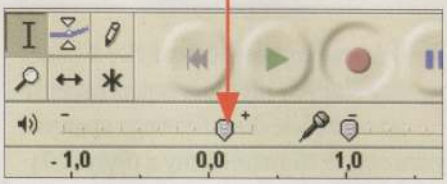

4 Kiedy wskazania wyglądają na prawidłowe, klikamy na ●, aby zatrzymać próbne nagrywanie. Ponieważ dźwięk został nagrany, możemy go teraz odsłuchać, klikając na ●. Jeśli uznamy, że jakość jest zadowalająca, przechodzimy dalej. Jeżeli pojawiają się zniekształcenia w postaci charczenia, powtarzamy czynności z tego kroku aż do osiągnięcia efektu, który nam odpowiada.

5 Po ustawieniu odpowiedniego poziomu głośności możemy przystąpić do nagrywania. Klikamy u góry okna Audacity na Plik, a potem na Nowy. Otwiera się nowe okno.

6 Przewijamy taśmę w magnetofonie do miejsca, od którego chcemy zacząć nagrywanie. Klikamy na ●, aby włączyć nagrywanie, i następnie włączamy odtwarzanie w magnetofonie. Dźwięk zacznie się nagrywać. Cały czas odsłuchujemy nagranie z magnetofonu. Po zakończeniu pierwszego utworu klikamy na ●, aby zatrzymać nagrywanie. Zatrzymujemy też odtwarzanie w magnetofonie.

Poprawiamy nagranie

1 Nagrany dźwięk widzimy teraz w postaci wykresu na ekranie Audacity ●.

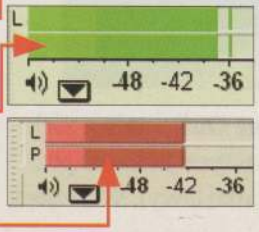

Na początku nagrania widoczny jest fragment ciszy ●, który powstał na skutek włączenia

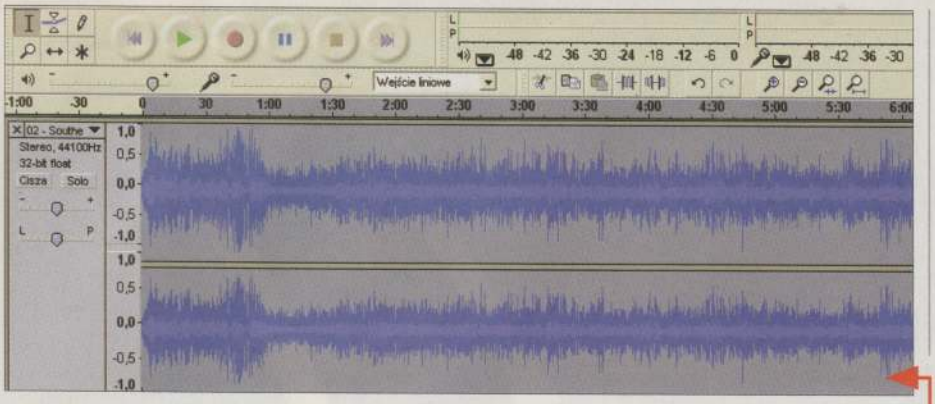

nagrywania w komputerze, zanim magnetofon rozpoczął odtwarzanie. Powinniśmy go usunąć. W tym celu ustawiamy kursor na początku wykresu ●,

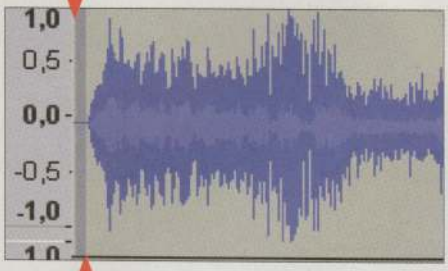

wciskamy przycisk myszy i przytrzymując go, zaznaczamy kursorem odpowiedni fragment ●. Puszczamy przycisk i wciskamy klawisz [delete]. Zaznaczony fragment nagrania zostanie usunięty.

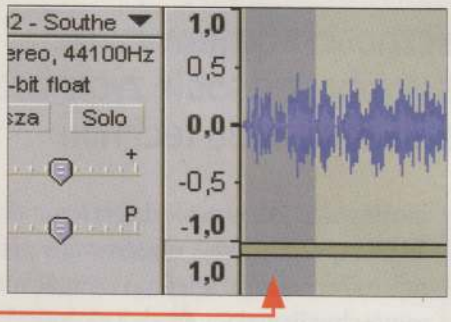

2 Teraz usuniemy szumy. Najpierw musimy wskazać je filtrowi. W tym celu zaznaczamy fragment ● na początku nagrania (najlepiej taki, kiedy magnetofon już zaczął odtwarzanie, ale piosenka jeszcze się nie zaczęła), klikając i rozciągając zaznaczenie z wciśniętym przyciskiem myszy. Klikamy na Efekty i Odszumiacz....

3 Teraz w oknie filtra klikamy na ●. Filtr pobierze dane z zaznaczonego fragmentu. Klikamy na Zamknij.

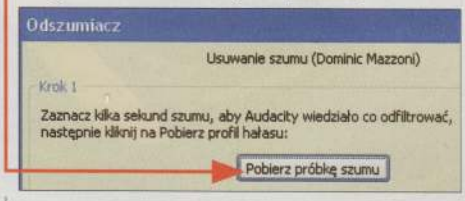

4 Wciskamy klawisz [ctrl] i przytrzymując go, wciskamy [A]. Cały obszar nagrania zostanie zaznaczony ●. Następnie klikamy jeszcze raz na Efekty i Odszumiacz.... Tym razem w oknie filtra klikamy na ●. Filtr

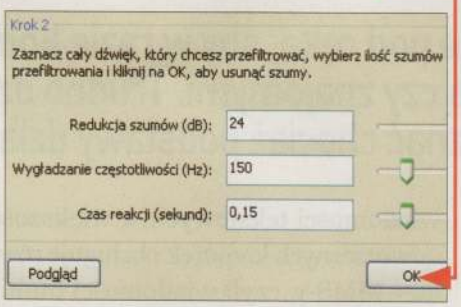

zadziała dla całego nagrania, usuwając szumy według ustawień.

5 Jeżeli nagrywaliśmy muzykę z gramofonu, może być wskazane usunięcie również kliknięć i trzasków charakterystycznych dla starych płyt. Wprawdzie nie możemy spodziewać się cudu, ale te nieprzyjemne dla ucha odgłosy uda się przynajmniej zminimalizować. Jeśli chcemy to zrobić, najpierw zaznaczamy cały plik w oknie Audacity, tak jak w kroku 2, a potem klikamy na Efekty i Usuwanie stukotu.

PAMIĘTAJ!

UWAGA NA JAKOŚĆ

Usuwanie szumów ma, niestety, wpływ na jakość nagrania, ponieważ zostają z niego wycięte niektóre dźwięki. Jeśli po działaniu filtra odszumiającego nagranie wyda się nam zbyt zniekształcone, klikamy na Edytuj i Cofnij Odszumiacz.

6 Otwiera się okno filtra zawierające suwaki do ustawiania czułości i regulowania poziomu usuwania trzasków ●. Klikamy na ●, aby odsłuchać fragment nagrania po działaniu filtra przy domyślnych ustawieniach. Jeśli efekt jest dobry, klikamy na ●. Jeżeli nie – wypróbowujemy inne ustawienia.

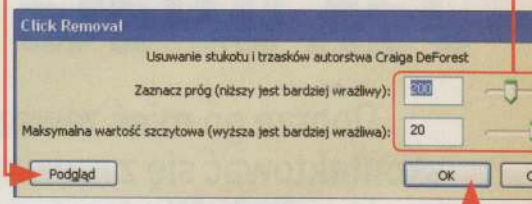

7 Po przefiltrowaniu nagrania możemy je zapisać. Klikamy w tym celu na Plik i Eksportuj. Pokazuje się okno zapisywania. U góry w polu Zapisz w: wskazujemy, gdzie na dysku ma zostać zapisane nagranie. U dołu w polu Nazwa pliku: nadajemy nazwę naszemu nagraniu, a poniżej w polu Zapisz jako typ: wybieramy z listy Pliki MP3. Klikamy na Zapisz. Otwiera się jeszcze okno edytora ●, w którym możemy podać nazwę utworu, wykonawcy i albumu – dzięki temu odtwarzacz będzie potem mógł wyświetlać te informacje. Na koniec klikamy na OK. Gotowe – nagranie jest już zapisane w komputerze.

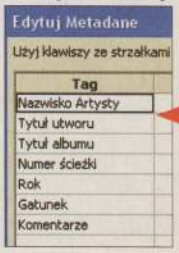

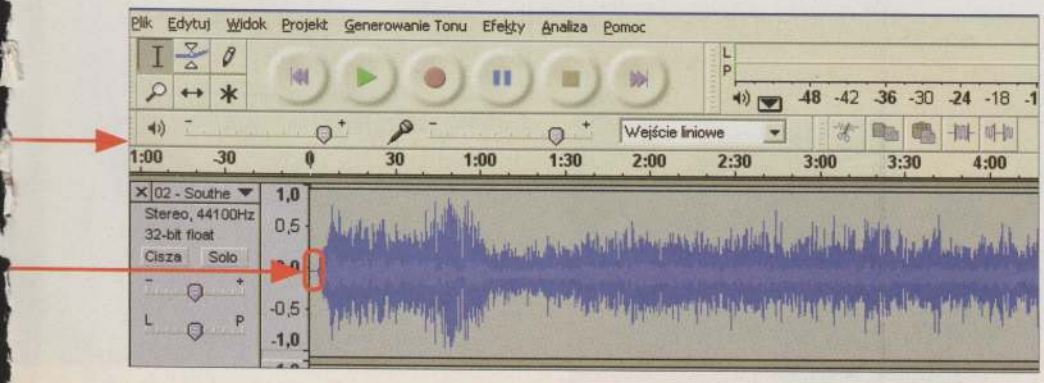

Fot.: Norebbo/Dreamstime.com

Jak działa telefonia komórkowa

Dobrze go mieć zawsze pod ręką, aby w razie konieczności błyskawicznie skontaktować się z rodziną czy znajomymi. Trudno dziś wyobrazić sobie życie bez komórek. Warto więc znać chociaż podstawy działania tego cudu techniki

Prawie każdy z nas ma telefon komórkowy, a sieci GSM obejmują zasięgiem obszar niemal całego kraju. W zasadzie wszystkie telefony pozwalają nie tylko na prowadzenie rozmów, ale również na wysyłanie krótkich wiadomości tekstowych, a większość nowoczesnych komórek obsługuje również MMS-y, czyli wiadomości multimedialne, wideorozmowy oraz potrafi łączyć się z internetem. Jak to możliwe, że tak niewielkie urządzenie ma tak duże możliwości? Jak w ogóle działa komórka? W jaki sposób dźwięk rejestrowany przez mikrofon naszego telefonu niemal w tej samej chwili wydobywa się z głośnika komórki oddalonej o setki, a nawet tysiące kilometrów? Jeśli sięgając do kieszeni po telefon, zadajemy sobie takie pytania, ten

HISTORIA TELEFONII KOMÓRKOWEJ

1956 rok – firma Ericsson pokazała prototyp telefonu komórkowego – urządzenie przypominające kształtem walizkę ważyło 40 kilogramów i kosztowało równowartość samochodu.

1973 rok – firma Motorola zaprezentowała pierwszy przenośny telefon komórkowy DynaTAC 8000X. Inspiracją dla projektantów tego ważącego prawie kilogram telefonu w kształcie cegły miał być komunikator kapitana Kirka ze Star Treka.

1983 rok – Amerykańska Federalna Komisja Komunikacji dopuściła telefon Motoroli do użytku. W dniu premiery ustawiła się po niego długa kolejka. Aby DynaTAC mógł znaleźć się w kieszeni użytkownika, ten musiał najpierw wyciągnąć z niej 3995 dolarów. Za tę niemałą sumę mógł korzystać z niej wyłącznie w centrum Chicago, bo tylko tam zbudowano odpowiednią infrastrukturę.

artykuł powinien zaspokoić naszą ciekawość. Dowiedzmy się więc, w jaki sposób działają komórki.

Komórka, czyli obszar

Dlaczego telefon, który większość nas nosi w kieszeni spodni czy torebce, określa się mianem komórkowego? Otóż nazwa ta pochodzi od słowa komórka, które w telekomunikacyjnej terminologii oznacza obszar zasięgu pojedynczej stacji przekaźnikowej (zwanej również bazową), czyli pojedynczego masztu z antenami. W zależności od typu sieci i wielu innych czynników jedna stacja bazowa może obejmować zasięgiem obszar o średnicy od kilkuset metrów (w dużych miastach) do kilkunastu kilometrów (na terenach słabo zaludnionych). Każdy telefon znajdujący się w zasięgu sieci komórkowej łączy się w jednej chwili tylko z jedną stacją bazową.

Rozmowy w ruchu

Jeśli w naszym telefonie wyświetlają się informacje o stacji bazowej (zwykle jej lokalizacja, która może być nazwą miejscowości, dzielnicy czy ulicy, przy której znajduje się przekaźnik), łatwo sprawdzimy, z jaką stacją bazową nasza komórka utrzymuje aktualnie łączność (jest do niej zalogowana). Pewnie wiele osób zauważyło też, że w miejscach o słabym zasięgu sieci na wyświetlaczu co jakiś czas pojawia się lokalizacja innej stacji bazowej. Tak samo dzieje się, kiedy się przemieszczamy. To właśnie najważniejsza cecha telefonii komórkowej – telefon łączy się z tą stacją bazową, której zasięg jest w danym miejscu i momencie najsilniejszy. Ale nie wiąże się z tą stacją na stałe – kiedy zasięg słabnie, a w okolicy znajduje się silniejsza stacja, przełącza się na nią automatycznie. Dzięki temu możemy rozmawiać bez przerw również wtedy, gdy na przykład szybko jedziemy po autostradzie.

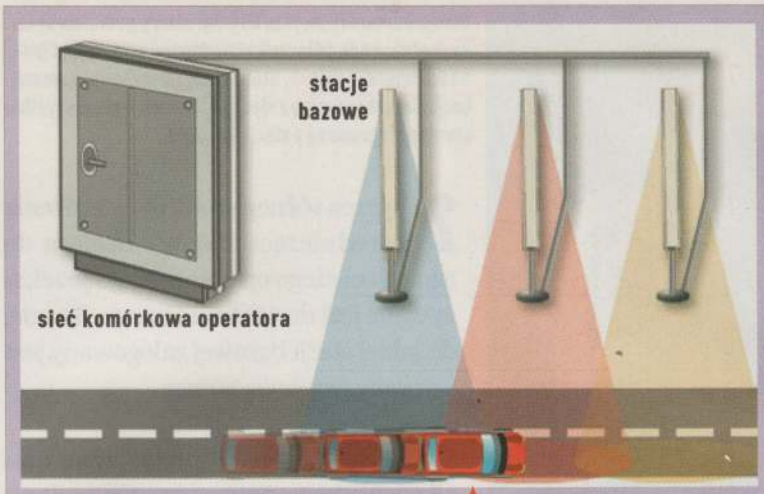

Gdy jedziemy szybko samochodem, telefon co kilka minut loguje się do innej stacji bazowej. Operacja ta pozostaje zupełnie niezauważona dla użytkownika komórki, który w tym czasie może prowadzić normalną rozmowę telefoniczną lub korzystać na przykład z internetu

Funkcję wyświetlania informacji o stacji bazowej, z którą nasza komórka jest połączona, ma większość telefonów. Możemy ją zwykle włączyć z poziomu menu (zwykle znajdziemy ją w ustawieniach dotyczących wiadomości tekstowych)

Niezbyt pojemne komórki

Każda stacja bazowa może obsłużyć tylko określoną liczbę połączeń. To dlatego około północy w sylwestra tak trudno dodzwonić się do rodziny i znajomych z życzeniami – stacja nie jest bowiem w stanie połączyć się ze wszystkimi telefonami znajdującymi się w jej zasięgu. Dlatego też w dużym mieście jedna stacja bazowa obejmuje zasięgiem niewielki obszar, bo i tak znajduje się w nim bardzo dużo osób z telefonami komórkowymi. Na terenach wiejskich komórki są natomiast znacznie większe, bo jest tam mniej osób, więc i mniej telefonów oraz potencjalnych rozmów do obsłużenia.

Wszystko połączone w wielką sieć

Wszystkie stacje bazowe danego operatora są ze sobą połączone – za pomocą kabli lub połączeń radiowych (patrz zdjęcie stacji bazowej na następnej stronie). W sieci operatora znajdują się oczywiście nie tylko stacje, ale również różnego rodzaju serwery, kontrolery i centrale. To zwykle bardzo skomplikowane urządzenia, zajmujące czasem powierzchnię bardzo dużego mieszkania. Nie ma więc co wdawać się w szczegóły ich działania. Warto jedynie wiedzieć, że prowadzą one różnego rodzaju rejestry, w tym główny rejestr telefonów zalogowanych do sieci. Ich zadaniem jest też nawiązywanie połą-

Bateria pierwszego telefonu komórkowego (Motorola DynaTAC 8000x) wystarczała na osiem godzin czuwania i pół godziny rozmowy

1991 rok – wykonano pierwszą rozmowę w cyfrowej technologii GSM 900.

1992 rok – wysłano pierwszą wiadomość SMS – pracownik sieci komórkowej Vodafone przesłał nim życzenia świąteczne swoim kolegom.

1992 rok – w Polsce uruchomiona została analogowa sieć komórkowa (NMT450).

1996 rok – uruchomienie pierwszej cyfrowej sieci komórkowej GSM 900 w Polsce – 13 września rozpoczął działalność operator PTC (Era), a 1 października – Plus.

1998 rok – w Polsce rozpoczyna działalność pierwsza sieć (Idea Centertel) wykorzystująca technologię GSM 1800, Era i Plus wprowadzają standard GSM 1800 rok później.

2001 rok – uruchomienie pierwszej sieci trzeciej generacji (UMTS) w Japonii, w Europie pierwszą sieć 3G uruchomiono w Austrii rok później, a w Polsce – dopiero w 2004 roku.

2006 rok – na rynku pojawił się pierwszy wirtualny operator – był nim korzystający z infrastruktury Plusa mBank mobile.

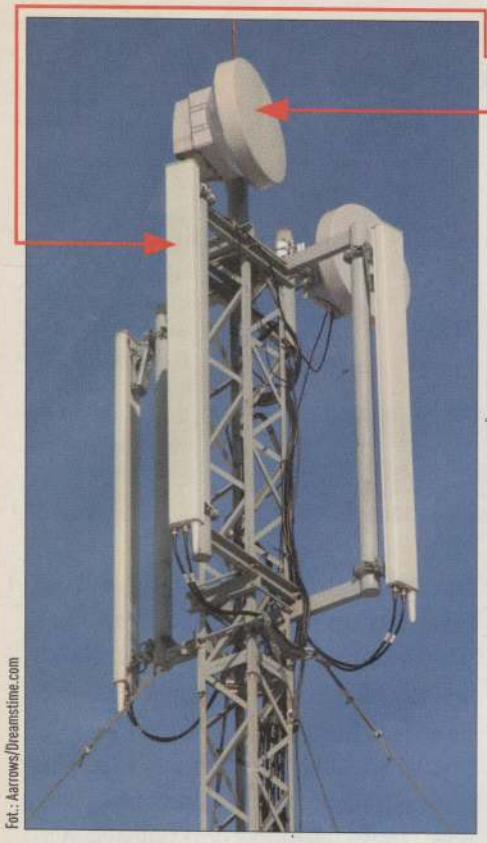

Fot.: Aarrows/Dreamstime.com

Stacja bazowa to zwykle trzy lub cztery podłużne anteny służące do połączeń z telefonami oraz często jedna lub więcej anten, które służą do radiowej komunikacji stacji bazowych z siecią operatora – nie wszystkie stacje połączone są z siecią kablami

czeń w ramach tej samej sieci, jak również z innymi operatorami.

Jak to się wszystko łączy

Na telefonie wybieramy numer, a po chwili słyszymy już sygnał oczekiwania na rozmowę i głos naszego rozmówcy. W jaki sposób nawiązywane jest połączenie komórkowe? Zasada wcale nie jest skomplikowana. Załóżmy, że nasz telefon w sieci Plus znajduje się na terenie Warszawy i chcemy dodzwonić się do znajomego przebywającego aktualnie we Wrocławiu i mającego telefon w sieci Orange.

1 Wybierając numer i wciskając zieloną słuchawkę, przekazujemy do najbliższej stacji bazowej żądanie nawiązania połączenia.

2 Poprzez różnego rodzaju urządzenia pośredniczące żądanie dociera do centrali naszego operatora, skąd przekazywane jest do centrali Orange. Ta wie, do jakiej stacji bazowej zalogowany jest wybrany przez nas numer.

3 Pomiędzy stacjami bazowymi obu telefonów tworzone jest połączenie telefoniczne. Po odebraniu telefonu przez naszego rozmówcę możemy rozpocząć konwersację.

Różne generacje sieci

Pierwsze sieci komórkowe w Polsce, znane pod nazwą Centertel NMT450i, były analogowe. Oznacza to, że mowa, zamieniana na sygnał elektryczny przez mikrofon, w niemal niezmienionej formie docierała do głośnika w komórce odbiorcy. Niestety, miało to swoje wady – sygnał podatny był na zakłócenia, więc zrozumienie rozmówcy nie zawsze było proste, a rozmowy w zasadzie nie były szyfrowane, więc łatwo je można było podsłuchiwać. Obecnie sieć Centertel wciąż działa, choć korzysta z niej mniej niż 1000 użytkowników.

Tych wszystkich wad pozbawiony jest standard sieci komórkowej znany pod akronimem GSM. Głos zamieniany jest na sygnał cyfrowy (ciąg zer i jedynek), który znacznie łatwiej przesyłać i zabezpieczać przed wszelkiego typu zakłóceniami. W sieci GSM możliwe jest też przesyłanie danych, a więc dostęp przez telefon komórkowy do internetu (niestety, niezbyt szybki), czy możliwość przesyłania SMS-ów i MMS-ów. Sieć GSM działa obecnie na terenie całej Polski.

Najnowszy standard sieci, UMTS, pozwala na jeszcze więcej – między innymi na bardzo szybki dostęp do internetu i wideorozmowy. UMTS, zwany też siecią komórkową trzeciej generacji (3G), dostępny jest na terenie większych miejscowości.

Mowa na cyfrowo

Wiemy już, że w sieci GSM i UMTS mowa przesyłana jest w sposób cyfrowy. W jaki sposób jednak dźwięk zamieniany jest na ciąg zer i jedynek? Tym zajmują się specjalne układy w naszym telefonie komórkowym. Zobaczmy, jak to wygląda po kolei.

Najpierw mikrofon przetwarza sygnał akustyczny na sygnał elektryczny, który wygląda mniej więcej jak pofalowany sznurek. Zamiana na postać cyfrową polega na takim opisaniu tego sznurka za pomocą liczb, aby możliwe było jak najwierniejsze odtworzenie jego kształtu w telefonie naszego rozmówcy. Wyobraźmy więc sobie, że pofalowany sznurek układamy na wielkiej szachownicy i notujemy kolejne pola, przez które on przechodzi. W ten sposób uzyskamy ciąg liczb, który łatwo można przesłać i bez większych kłopotów odtworzyć z nich kształt sznurka – wystarczy przecież postawić kropki w kolejnych zanotowanych przez nas polach szachownicy, a później je ze sobą połączyć.

Niemal w taki sam sposób działa właśnie specjalny układ w naszej komórce (zwany przetwornikiem analogowo-cyfrowym). Dzięki zamianie mowy na sygnał cyfrowy, dźwięk jest niemal całkowicie odporny na zakłócenia.

pp

Od cegły do komputera – tak można określić ewolucję telefonów komórkowych. Jeden z pierwszych, Mobira Cityman firmy Nokia, trudno dziś uznać za poręczne urządzenie. Kolejne komórki coraz łatwiej można było schować do kieszeni. Na kolejnych zdjęciach: Nokia 1011 z 1992 roku, Nokia 3210 z 1999 roku, Motorola E398 z 2004 roku oraz Samsung Galaxy S z 2010 roku

10 WSKAZÓWEK JAK SOBIE RADZIĆ Z KOMÓRKĄ

Choć niemal każdy z nas ma komórkę i potrafi jej używać, często napotyka na różnego rodzaju trudności. Zobaczmy więc, jak radzić sobie w sytuacjach, w których nasz telefon odmawia współpracy oraz jak zwiększyć wygodę i bezpieczeństwo używania komórki

Fot.: JYuri Arcurs/Dreamstime.com

❶ BEZPIECZNE TELEFONOWANIE

Jeśli prowadzimy długie rozmowy, używajmy zestawu słuchawkowego lub bezprzewodowej słuchawki Bluetooth. Dzięki tym dodatkom telefon może znajdować się daleko od naszej głowy, więc promieniowanie nie będzie miało żadnego szkodliwego wpływu na nasze zdrowie.

❷ SŁABY ZASIĘG SIECI 3G

Choć sieć UMTS działa we wszystkich większych miejscowościach, nie w każdym miejscu (szczególnie wewnątrz budynku) ma odpowiedni zasięg. Większość telefonów mimo to próbuje się jednak z nią łączyć. Jeśli komórkę wykorzystujemy głównie do rozmów i nie potrzebujemy w niej mieć szybkiego dostępu do internetu, wprowadźmy ustawienie w telefonie, by łączył się tylko z siecią GSM (zwykle odpowiednią opcję znajdziemy w ustawieniach dotyczących łączności z siecią). Dzięki temu komórka nie będzie co jakiś czas rozłączała się z siecią, a bateria wytrzyma dłużej.

❸ ZAWIESZONA KOMÓRKA

Czasem zdarza sie, że komórka przestaje reagować na wciskanie przycisków. Wtedy jedynym rozwiązaniem jest zrestartowanie telefonu. Jeśli wciskanie przycisku wyłącznika również nie powoduje żadnej reakcji, pozostaje nam jedynie wyjąć na kilka sekund akumulator. Telefon powinien się wtedy uruchomić ponownie i działać już bez poblemów. Możliwe jednak, że trzeba będzie ustawić w nim na nowo datę i godzinę.

❹ STOP REKLAMOM

Jeśli operator naszej sieci komórkowej nęka nas reklamowymi wiadomościami tekstowymi, warto zadzwonić na jego infolinię i zażądać włączenia blokady przesyłania do nas reklam. Niestety, to rozwiązanie nie zadziała, jeśli SMS-y dostajemy od firm trzecich.

❺ KRÓTKIE KODY ZAMIAST INFOLINII

Niełatwo jest dodzwonić się na infolinię naszego operatora. Warto więc wiedzieć, że część spraw załatwimy za pomocą tak zwanych krótkich kodów. Na przykład, aby w sieci Plus sprawdzić stan i ważność konta, wystarczy wybrać na klawiaturze ***100#** i wcisnąć zieloną słuchawkę. Podobnie możemy włączać różnego typu usługi i promocje. Listę krótkich kodów, z których możemy korzystać, znajdziemy na stronie WWW naszego operatora.

❻ NUMER W RAZIE WYPADKU

Komórkę mamy niemal zawsze przy sobie. Warto więc do książki adresowej dodać jeden lub więcej kontaktów rozpoczynających się od akronimu ICE, na przykład **ICE syn** lub **ICE żona**, i wpisać pod nimi odpowiednie numery telefonów. Dzięki temu ratownicy, lekarze czy inne osoby, które znajdą się przy nas na przykład po zasłabnięciu, szybko zorientują sie, kogo powiadomić o naszym wypadku.

❼ NIEDZIAŁAJĄCE MMS-Y I INTERNET

Jeśli nie możemy wysłać MMS-a czy też telefon nie chce połączyć się z internetem, oznacza to, że musimy odpowiednio skonfigurować komórkę. Najłatwiej zrobimy to za pomocą specjalnych konfiguratorów, które znajdziemy na stronie naszego operatora.

❽ SKRADZIONY TELEFON

Jeśli skradziono nasz telefon, warto go zablokować, aby złodziej nie mógł z niego korzystać. U większości operatorów procedura ta nie jest jednak prosta – kradzież trzeba najpierw zgłosić na policję, a później do operatora dostarczyć szeregu dokumentów. Warto zawczasu sprawdzić (na przykład na stronie operatora), jak wygląda procedura blokady, aby dobrze przygotować się na taką okoliczność.

❾ ZAMOCZONY TELEFON

Jeśli przez przypadek telefon wpadnie nam do kałuży czy miski z wodą, nie panikujmy, tylko jak najszybciej wyjmijmy z komórki akumulator. Dzięki temu nie dojdzie do zwarcia i dalszych uszkodzeń. Następnie rozbierzmy telefon tak bardzo, jak nam się uda, i za pomocą suszarki osuszmy wszystkie części (szczególnie te zawierające elektronikę). **Uwaga!** Nie przystawiajmy suszarki zbyt blisko, aby nie stopić plastikowych elementów. Po złożeniu telefon powinien zacząć działać, choć kłopoty z jego funkcjonowaniem mogą pojawić się nawet kilka tygodni po zalaniu wodą.

❿ KŁOPOTY Z KARTĄ SIM

Na komunikaty o nieprawidłowej karcie SIM pomaga zwykle wyjęcie i ponowne włożenie karty SIM. Jeśli problem się powtarza i występuje również po włożeniu karty do innego telefonu, warto zwrócić się do operatora z prośbą o wymianę karty SIM. **tpa**

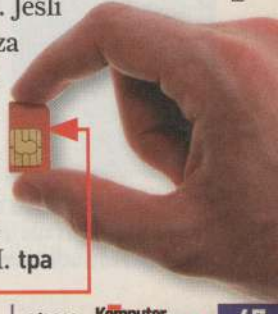

Fot.: Vjotov/Dreamstime.com

Nie daj się nabić

Zakupy to nieodłączny element naszego życia. O ile nabywanie rozmaitych urządzeń może być przyjemne, o tyle ich reklamacja może wywołać ból głowy. Znając swoje prawa, pozbędziemy się jednak stresu

Podczas zakupów z reguły jest miło. Sprzedawcy z chęcią pomagają wybrać towar i z uśmiechem odsyłają nas do kasy. Mniej miło robi się w momencie, kiedy towar, już po zakupie, okaże się wadliwy lub niezgodny z zapewnieniami sprzedawcy. Wtedy chętnych do pomocy już nie ma, piętrzą się problemy, a najczęstszą odpowiedzią sprzedawców jest: *towaru nie można zwrócić* albo: *proszę się zwrócić do gwaranta*. Czy rzeczywiście?

Znając swoje prawa konsumenckie, możemy skutecznie walczyć z nieuczciwymi sprzedawcami. Prawo jest po naszej stronie, ale musimy znać przepisy i wiedzieć, co robić w konkretnej sytuacji. Senior podpowie, jak skutecznie dochodzić swoich racji. Pamiętajmy, że nawet jeśli sprzedawca w sklepie wypiera się odpowiedzialności za towar, nie znaczy to, że ma rację.

Dość powszechną praktyką, zwłaszcza dużych sklepów, jest odmawianie klientom ich ustawowych uprawnień i tak zwana gra na czas. Pierwszą odpowiedzią pracowników Biura Obsługi Klienta jest zazwyczaj odmowa uznania reklamacji. Dopiero awantura i wyraźne domaganie się swoich praw przynosi efekt. Być może na tym polega polityka sklepów, by zniechęcić część nieświadomych klientów, ale nie dajmy się zbyć. Konsekwentnie i wytrwale walczmy o swoje prawa.

Świadome zakupy

Senior podpowie, jak skutecznie reklamować wadliwe towary. Wiedząc, gdzie, komu i na jakiej podstawie możemy oddać sprzęt do naprawy, łatwiej będzie nam dochodzić swoich praw.

Senior przedstawi też listę instytucji konsumenckich, do których możemy się zwrócić w razie kłopotów z nieuczciwym sprzedawcą lub gwarantem.

Pamiętajmy też, że bezpłatnych porad udzielą nam miejscy i powiatowi rzecznicy konsumentów. **kt**

DROGOWSKAZ

- Sprzedawca odpowiedzialny strona 69
- Towar niezgodny z umową strona 69
- Kto dostarcza towar? Kto za to płaci? strona 70
- Jak długo sprzedawca odpowiada strona 70
- Co nam daje gwarancja strona 70
- Sprzedawca zrzuca odpowiedzialność strona 70

Fot.: Jiri Kábele/David Gilder/Dreamstime.com

W internecie znajdziemy wiele porad dotyczących praw konsumenckich. Wskazówki, jak postępować w razie trudności z dochodzeniem roszczeń, możemy przeczytać między innymi na stronie Federacji Konsumentów. Adres znajdziemy w ramce na stronie 79

Sprzedawca odpowiedzialny

Nadal zdarza się, że sprzedawcy zapominają o ustawie z dnia 27 lipca 2002 roku o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego, która mówi, że **za niezgodność towaru z umową odpowiedzialny jest sprzedawca**. Kiedy przychodzimy do sklepu z zepsutym urządzeniem bądź z towarem, który okazał się inny niż zapewniał nas pracownik sklepu, często jesteśmy odsyłani do gwaranta (serwisu, producenta). Sprzedawca tym sposobem zrzuca z siebie odpowiedzialność za sprzedany towar, choć nie może i nie powinien tego robić. **Mamy prawo reklamować kupiony towar właśnie u sprzedawcy.** Jeśli zdecydujemy się oddać urządzenie do gwaranta, to będzie to nasz wybór. Nie pozwólmy, by sprzedawca, niejako z automatu, traktował naszą reklamację jak roszczenie gwarancyjne. W takiej sytuacji powołajmy się na ustawę konsumencką i przypomnijmy sprzedawcy, że nie chcemy korzystać z gwarancji, ale z uprawnień z tytułu niezgodności towaru z umową. **Art. 4.1** ustawy wyraźnie mówi, że: *Sprzedawca odpowiada wobec kupującego, jeżeli towar konsumpcyjny w chwili jego wydania jest niezgodny z umową.* Podczas reklamacji towaru mamy prawo żądać od sprzedawcy wymiany lub naprawy urządzenia niezgodnego z umową (mówi o tym art. 8.1 ustawy). Może się natomiast zdarzyć, że ani naprawa, ani wymiana nie są możliwe. W takiej sytuacji (i dopiero wtedy) mamy prawo żądać zwrotu gotówki. Pamiętajmy, że sprzedawca ma na rozpatrzenie naszej reklamacji 14 dni od chwili jej złożenia. Jeśli w tym czasie nie ustosunkuje się on do naszego żądania, to przyjmuje się, że reklamację przyjął.

MOIM ZDANIEM

Paweł Jóźwiak
prawnik

Sprzedawcy czasami nie respektują podstawowych praw klientów, na przykład tego, że to do kupującego-konsumenta należy wybór, czy korzysta z uprawnień z tytułu gwarancji czy też niezgodności z umową. Niekiedy wynika to z ich złej woli, ale zdarza się, że sami sprzedawcy po prostu nie znają chroniących konsumentów przepisów.
W kontaktach z przedsiębiorcami nie stoimy na z góry straconej pozycji. Aby jednak wyegzekwować w praktyce nasze prawa, musimy wiedzieć, na czym one polegają. Jeżeli racja jest po naszej stronie, warto konsekwentnie bronić swojego stanowiska.

Towar niezgodny z umową

Niezgodność towaru z umową jest pojęciem szerokim i dotyczy nie tylko wady towaru, ale też braku właściwości, cech określonych w umowie, braku zgodności z opisem, wzorem czy próbką. Jeżeli na przykład samodzielnie zamontujemy lub złożymy ruter, według otrzymanej instrukcji, a będzie on działać nieprawidłowo, można uznać, że urządzenie jest niezgodne z umową. Na niezgodność możemy się też powołać w przypadku towaru bez wad, który kupiliśmy pod wpływem zapewnień sprzedawcy lub producenta (na przykład umieszczonych na opakowaniu), a okazało się, że zostaliśmy wprowadzeni w błąd, bo nie ma on cech, o które pytaliśmy i na których nam zależało.
Towar będzie niezgodny z umową również wtedy, gdy nie odpowiada oczekiwaniom opartym na składanych publicznie zapewnieniach sprzedawcy, producenta lub jego przedstawiciela. Szczególne znaczenie mają zapewnienia wyrażone na opakowaniach towaru lub w reklamie, odnoszące się do właściwości towaru. Często zapewnienia reklamowe producenta znaleźć można jedynie w różnego rodzaju pisemkach, ulotkach czy nalepkach na towarze. Na przykład w ulotce reklamowej producent zapewnia, że ruter ma dwa wejście USB, podczas gdy w rzeczywistości ma tylko jedno.
Warto zachować takie gazetki, szczególnie gdy produkt ma większą wartość. W razie reklamacji będziemy mogli się powołać na konkretne obietnice.

UPRAWNIENIA KONSUMENTA WYNIKAJĄCE Z GWARANCJI I NIEZGODNOŚCI RZECZY Z UMOWĄ

Uprawnienia konsumenta	Na podstawie gwarancji	Na podstawie niezgodności rzeczy z umową
Podstawa uprawnień	uprawnienia nabywcy są określone w dokumencie gwarancyjnym	ustawa o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego z dnia 27 lipca 2002 roku
Czas trwania odpowiedzialności gwaranta	termin określany jest każdorazowo w dokumencie gwarancyjnym, może to być nawet gwarancja wieczysta	2 lata, licząc od dnia wydania towaru kupującemu
Obowiązki gwaranta/sprzedawcy na skutek wystąpienia wad rzeczy sprzedanej	określone są w dokumencie gwarancyjnym, najczęściej w grę wchodzi naprawa rzeczy	doprowadzenie towaru konsumpcyjnego do stanu zgodnego z umową przez nieodpłatną naprawę albo wymianę na nowy; jeżeli naprawa albo wymiana narażałaby kupującego na znaczne niedogodności, okazała się niemożliwa lub sprzedawca ich nie dokona w odpowiednim czasie, kupujący ma prawo domagać się stosownego obniżenia ceny albo odstąpić od umowy (zażądać zwrotu pieniędzy)
Termin ustosunkowania się gwaranta/sprzedawcy do żądania kupującego	termin określany jest indywidualnie w poszczególnych dokumentach gwarancyjnych	14 dni; w razie przekroczenia tego terminu bez ustosunkowania się sprzedawcy do żądania kupującego uważa się, że uznał je za uzasadnione
Termin zgłoszenia wad przez kupującego	indywidualne określenie w poszczególnych dokumentach gwarancyjnych	2 miesiące od stwierdzenia przez kupującego wady towaru

Kto dostarcza towar? Kto za to płaci?

Wszystko zależy od tego, czy zdecydujemy się na reklamację u sprzedawcy, czy u gwaranta. W przypadku gwarancji nie ma jednej zasady, bo to regulują warunki gwarancji. Jeśli zdecydujemy się skorzystać z uprawnień z tytułu niezgodności towaru z umową, koszt ponosi sprzedawca. Art. 8 ust. 2: Nieodpłatność naprawy i wymiany oznacza, że sprzedawca ma obowiązek zwrotu kosztów poniesionych przez kupującego, w szczególności kosztów demontażu, dostarczenia, robocizny, materiałów oraz ponownego zamontowania i uruchomienia.

Co nam daje gwarancja

Towar, który kupimy w sklepie, możemy reklamować na dwa sposoby. Możemy go oddać do sprzedawcy, powołując się na wspomniane i omówione wcześniej uprawnienia z tytułu niezgodności towaru z umową, bądź też możemy oddać go do gwaranta pod warunkiem, że przy zakupie otrzymaliśmy dokument gwarancyjny. Różnice między ustawowymi uprawnieniami a gwarancją mogą być różne. O ile nasze ustawowe prawa są jednolite, o tyle uprawnienia wynikające z gwarancji mogą być różne. Pamiętajmy, że **wystawienie gwarancji nie jest obowiązkowe.** Jeśli do towaru nie otrzymamy gwarancji, zawsze mamy uprawnienia wynikające z ustawy. Jeśli jednak gwarancję na produkt otrzymamy, to tylko od nas zależy, którą drogę reklamacji wybierzemy.

Warunki gwarancji określa gwarant. On też określa czas trwania gwarancji. Przed oddaniem wadliwego towaru warto przyjrzeć się warunkom gwarancji. Może się zdarzyć, że producent lub dystrybutor (udzielający gwarancji) zaproponuje nam bardzo korzystne rozwiązania, na przykład krótki czas naprawy lub produkt zastępczy na czas naprawy. Wówczas warto skorzystać z gwarancji. Niestety, często się zdarza, że warunki gwaranta opisane są dość enigmatycznie i z żadnego punktu dokumentu nie wynika, jak długo urządzenie może być naprawiane. W praktyce oznacza to tyle, że nie mamy wpływu na przyspieszenie czasu naprawy.

Pamiętajmy, że korzystając z gwarancji, akceptujemy wszystkie warunki, które stawia nam gwarant.

Sprzedawca zrzuca odpowiedzialność

KŚ SENIOR wspomniał już, że sprzedawcy często zrzucają z siebie odpowiedzialność za naprawę i automatycznie kierują wadliwy towar do gwaranta, stając się niejako pośrednikiem między nami a gwarantem. Jeśli chcemy skorzystać z uprawnień z tytułu niezgodności towaru z umową, a nie z gwarancji, to wyraźnie to zaznaczmy. Reklamując towar u sprzedawcy, nie mamy obowiązku przedstawiać mu na towar gwarancji. Jedyne, co potrzebujemy, by zareklamować towar u sprzedawcy, to dowód zakupu.

Jak długo sprzedawca odpowiada

Zgodnie z ustawą **sprzedawca odpowiada za niezgodność towaru z umową przez dwa lata od zakupu.** Zdarza się, że reklamując urządzenie na przykład po siedmiu miesiącach od zakupu, sprzedawca nie chce uznać reklamacji, tłumacząc, że on odpowiada za towar tylko przez sześć miesięcy. Skąd nagle taki termin, skoro w ustawie jest zapis dwa lata? Część przedsiębiorców, niesłusznie, acz na swoją korzyść, interpretuje artykuł ustawy mówiący, że jeśli wada towaru ujawni się w ciągu sześciu miesięcy od dnia zakupu, to domniemywa się, że istniała ona w chwili zakupu. Po tym czasie owo domniemanie znika, co nie oznacza, że sprzedawca przestaje być odpowiedzialny za towar. Po sześciu miesiącach musimy jedynie wykazać, że wada nie powstała na skutek złego użytkowania.

Przykład:

Kupiliśmy urządzenie. Przy zakupie sprzedawca zapewniał, że ma ono metalową obudowę.

1. Po pięciu miesiącach od zakupu okazało się, że obudowa pękła, bo wcale nie była metalowa. Jako kupujący mamy prawo żądać usunięcia wady (wymiany towaru), ponieważ towar nie ma cech, o których byliśmy zapewniani. Wada jest ewidentna.

2. Po 15 miesiącach od zakupu okazuje się, że obudowa pękła, bo nie była metalowa. Nie ma znaczenia, czy minęło sześć, szesnaście czy piętnaście miesięcy – obudowa nigdy nie była metalowa, więc zapewnienia sprzedawcy były nieprawdziwe. Sprzedawca musi uznać naszą reklamację.

ZAKUPY W INTERNECIE

Zakupy w sieci mają wiele zalet. Większość towarów dostępnych w sklepach internetowych jest tańsza. Ponadto, żeby coś kupić, nie musimy wychodzić z domu. Ale jest jeszcze jedna ogromna zaleta wirtualnych zakupów. W przeciwieństwie do tradycyjnych zakupów, możemy zwrócić towar kupiony w internecie w ciągu 10 dni od dnia zakupu i to bez podania przyczyny! Uprawnienie do odstąpienia od umowy dotyczy również towarów, które są pełnowartościowe (bez wad). Niestety, zakupy w internecie to także ryzyko. W następnym numerze KŚ SENIOR podpowie jak bezpiecznie kupować w sieci, jakie sklepy wybierać i na co zwracać uwagę, by przyjemność kupowania nie przerodziła się w pasmo problemów. Przedstawi też najważniejsze uprawnienia konsumentów robiących zakupy w sieci. Pamiętajmy, że świadomi konsumenci robią lepsze zakupy!

10 WSKAZÓWEK CO KONSUMENT MUSI WIEDZIEĆ

Znając swoje podstawowe prawa konsumenckie, łatwiej i skuteczniej będziemy dochodzić swoich praw. KŚ SENIOR przygotował dziesięć najważniejszych porad, o których należy pamiętać, reklamując towar u sprzedawcy lub u gwaranta.

Fot.: Springd313/Dreamstime.com

❶ SPRZEDAWCA ODPOWIEDZIALNY

Towar, który się zepsuje lub który nie będzie miał cech, o jakich byliśmy zapewniani w sklepie, możemy reklamować u sprzedawcy w ciągu dwóch lat od dnia zakupu. Sprzedawca ma 14 dni na ustosunkowanie się do naszej reklamacji. Jeśli w tym czasie nie ustosunkuje się do naszego żądania, domniemywa się, że reklamację uznał.

❷ REKLAMACJE SIĘ UWZGLĘDNIA

Sprzedawca ma obowiązek przyjąć naszą reklamację. Pamiętajmy, że reklamując towar w sklepie, nie musimy pokazywać pracownikowi sklepu dokumentu gwarancyjnego, a jedynie dowód zakupu towaru w tym sklepie.

❸ UPRAWNIENIA A GWARANCJA

Gwarancja, jako źródło uprawnień konsumenta, nie zamyka drogi do dochodzenia roszczeń wynikających z ustawy konsumenckiej. Zasada ta działa też odwrotnie. Uprawnienia wynikające z ustawy nie ograniczają naszych praw gwarancyjnych.

❹ ODDANIE TOWARU DO NAPRAWY

Korzystając z uprawnień z tytułu niezgodności towaru z umową, nie jesteśmy zobowiązani do dostarczenia reklamowanego towaru w oryginalnym opakowaniu. Inaczej sprawa może wyglądać w przypadku reklamacji na podstawie gwarancji. Jeśli gwarant zapisze w dokumencie gwarancyjnym, że towar należy dostarczyć w oryginalnym opakowaniu, to jest to jeden z warunków gwarancji i należy się do niego dostosować.

❺ SPRZEDAWCA NAPRAWIA

W ustawie konsumenckiej nie ma zapisanego terminu, w którym powinna nastąpić naprawa towaru. Mówi się jedynie o tak zwanym „odpowiednim czasie". W praktyce oznacza to, że w przypadku standardowego sprzętu, którym sprzedawca handluje na bieżąco, wymiana towaru powinna nastąpić tego samego dnia lub następnego.

❻ GWARANT NAPRAWIA

Termin naprawy gwarancyjnej powinien być określony w dokumencie gwarancyjnym.

❼ WSZYSTKO PO POLSKU

Do towarów, które kupujemy na terenie Polski, powinna być dołączona polska instrukcja obsługi. Brak opisu produktu w języku polskim jest powodem do reklamacji.

❽ CZEGO MOŻEMY ŻĄDAĆ OD SPRZEDAWCY

Reklamując towar u sprzedawcy, zgodnie z zapisem ustawy, mamy prawo żądać naprawy lub wymiany towaru. Jeśli jednak naprawa i wymiana nie są możliwe, możemy żądać zwrotu gotówki.

❾ DROGA REKLAMACJI

Zanim wybierzemy drogę reklamacji, sprawdźmy, jakie warunki proponuje nam gwarant. Mogą być one korzystniejsze niż te, które oferuje nam ustawa.

❿ ORGANIZACJE POMOGĄ

Pamiętajmy, że w przypadku problemów z realizacją naszych praw, możemy zwrócić się o pomoc do jednej z organizacji konsumenckich. Ich adresy znajdziemy w ramce obok. **kt**

DOKĄD PO POMOC

Instytucje świadczące bezpłatną pomoc klientom

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Występuje do przedsiębiorców w sprawach ochrony praw interesów konsumentów.

Adres: UOKiK
pl. Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa
tel. 22 5560800
faks 22 8265076
www.uokik.gov.pl

Powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów

Zapewnia bezpłatne poradnictwo i informacje prawne w zakresie ochrony interesów konsumentów. Kontakt do rzeczników konsumentów znajdziemy na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.
www.uokik.gov.pl

Federacja konsumentów

Udziela konsumentom bezpłatnej pomocy w dochodzeniu roszczeń.
Adres: Rada Krajowa FK
pl. Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa
tel./faks 22 8275105
www.federacja-konsumentow.org.pl

Inspekcja Handlowa

Udziela porad, prowadzi negocjacje i pomaga konsumentom w sporach z nieuczciwymi przedsiębiorcami.
Adres: IH Główny Inspektorat
pl. Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa
Adresy wojewódzkich oddziałów Inspekcji Handlowej znajdziemy na **www.uokik.gov.pl**

SUPERKRZYŻÓWKA I SUDOKU

Kto dobrnął do tej strony, studiując pilnie trudne porady dotyczące obsługi komputera, temu należą się serdeczne gratulacje. I odrobina rozrywki! Warto odpocząć nieco od klikania i pobawić się długopisem, ćwicząc przy tym szare komórki. Zachęcamy do rozwiązania krzyżówki i sudoku, zwłaszcza że do wygrania są ciekawe nagrody

potocznie o kasowaniu danych | materiał utworzony w edytorze tekstu | blokada naczynia krwionośnego | pamięć tylko do odczytu | leczenie | dowódca Kozaków ukraińskich | cukrowa na patyku | struś nandu | internetowy protokół pocztowy | sobota dla żyda | ptak zaroślowy | denna po lodowcu | kończyna górna | arabski koczownik pustynny | łączy rękę z tułowiem | płyn z wrzątku i ziół | strzałka poruszana myszą | tytuł lekcji | cyngiel | w parze z tatą | krok defiladowy | Ludwik Jerzy, poeta | tabun | budowla bobrów | „muzyka duszy" | w niej stalówka | pełzak | posegregowana lista opcji | ogół gazet | cyfrowy do robienia zdjęć | Samuel, leksykograf | część kościoła | pozostawia zgliszcza | rozwiązła żona cesarza Klaudiusza | bije karcianego asa | gipsowa masa na ozdoby | brytyjski peem | waluta Iraku | po nim na jacht | kominówka | wąska nadziewana czekoladka | linia pochyła | gruby sznur | komputer kieszonkowy | dwukanałowa architektura płyty | przewijania z suwakiem | część ciała z kręgosłupem | ostry zakręt | zespół Marka Grechuty | dostęp do internetu w komórce | wzgórek ze śniegu | najmniejsza ilość informacji | gibon białoręki | stolica Jordanii | przyłączeniowy w klawiaturze | żona | mityczny półkozioł

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

DO WYGRANIA NAGRODY!

Sponsorzy nagród: EDGARD JĘZYKI OBCE.PL, Microsoft, media-tech

3x 140 zł

Kamera LifeCam HD-5000

Kamera internetowa wykorzystująca technologię TrueColor i nagrywająca w jakości HD

3x 40 zł

Plecak na notebook

Wygodny plecak na laptop firmy Media-Tech. Doskonały prezent dla wnuczka!

10x 120 zł

Angielski dla seniora

Program do nauki języka angielskiego stworzony specjalnie z myślą o seniorach

Rozwiąż krzyżówkę lub sudoku, przyślij nam rozwiązanie i wygraj nagrodę!

Komputer Świat SENIOR **Kupon konkursowy 1/2011**

hasło krzyżówki .....

sudoku .....

imię i nazwisko .....

adres: .....

.....

telefon .....

Zgadzam się na przetwarzanie danych osobowych zawartych w kuponie przez Axel Springer Kontakt, Warszawa, ul. Jagiellońska 74, oraz Axel Springer Polska, Warszawa, ul. Domaniewska 52, w celach marketingowych, w tym na udostępnianie danych w tym samym celu innym administratorom danych. Zgadzam się na otrzymywanie informacji handlowej środkami komunikacji elektronicznej. Podanie danych jest dobrowolne. Przysługuje mi prawo dostępu do treści danych i prawo ich poprawiania.

czytelny podpis .....

Rozwiązania prosimy nadsyłać do dnia 28.02.2011 r. (liczy się data stempla pocztowego) pod adresem Komputer Świat, skr. poczt. 6, ul. Płocka 32, 01-169 Warszawa 100

Rozwiązanie krzyżówki i/lub sudoku można przesłać SMS-em...

Czytelnicy, którzy chcą wziąć udział w losowaniu nagród w krzyżówce i/lub sudoku Komputer Świata SENIOR, mogą przesłać hasła SMS-em. Wystarczy wysłać wiadomość o treści: KSS.HASLO (na przykład jeżeli hasło krzyżówki brzmi Wesołych Świąt, treść poprawnego SMS-a powinna brzmieć: KSS.WESOLYCHSWIAT) i/lub KSS.123456789 (hasłem sudoku jest dziewięć kolejnych liczb z zaznaczonego na diagramie błękitnego pola) pod numer 72150 (ERA/ORANGE/PLUS/PLAY). Termin przesyłania rozwiązania SMS-em upływa dnia 2.03.2011 roku. Koszt wysłania jednego SMS-a to 2 zł + VAT (2,46 zł z VAT).

...lub naklejając kupon na kartę pocztową

Rozwiązanie krzyżówki i/lub sudoku należy wpisać na kupon krzyżówkowy wraz z imieniem, nazwiskiem i dokładnym adresem zamieszkania. Kupon należy nakleić na kartę pocztową i przesłać na adres: Komputer Świat, skrytka pocztowa 6, ul. Płocka 32, 01-169 Warszawa 100.

Losowanie nagród

Laureaci zostaną wyłonieni spośród autorów wszystkich nadesłanych prawidłowych odpowiedzi w dniu 4.03.2011 roku. Nagrody – trzy kamery internetowe LifeCam HD-5000 o wartości 140 złotych każda, 10 plecaków na notebook Media-Tech o wartości 120 złotych każdy i trzy programy Angielski dla seniora o wartości 40 złotych każdy – zostaną przekazane laureatom w terminie 30 dni od daty wyłonienia laureatów. Nadesłanie przez Czytelnika rozwiązania krzyżówki i/lub sudoku oznacza, że w wypadku wygranej wyraża on zgodę na opublikowanie imienia, nazwiska i miejsca zamieszkania.

SUDOKU

Uzupełnij diagram, wpisując w puste kratki cyfry od 1 do 9. W każdym rzędzie każda cyfra może występować tylko raz. Podobnie jeden raz występuje każda cyfra w każdej kolumnie diagramu. Także w każdym 9-polowym kwadracie żadna cyfra nie może się powtórzyć.

				2			6	1
	8		3		6			
				1		3		
5	9			7		8		
	4	2	8		1	5	9	
		7		6			4	3
		9		8				
			7		3		2	
3	5			4				

Laureaci krzyżówki z numeru 3/2010

Hasło – krzyżówki: Internet
Hasło – sudoku: 457831962

Nagrody

Trak GPS-115 z mapą Navigo Polska otrzymują: Tomasz Czepielewski z Łomianek, Jerzy Kasprak z Poznania

Zestaw programów Pamięć, Postrzeganie, Szybkie czytanie otrzymują: Felicja Bruszewska z Ostrowi Mazowieckiej, Wojciech Dominiak z Jastrzębia-Zdroju, Zbigniew Jakimowicz z Ostródy, Rafał Kaszkur z Warszawy, Grażyna Kotarska z Wrocławia, Aleksander Kiljan z Lubania, Barbara Łuszczyńska ze Szczecina, Cezary Rycak z Bronisławowa, Zbigniew Stroemich z Głogowa, Marcelina Wieczorek z Wrocławia

quiz

TV kontra pecet

Telewizor to nieodłączny element każdego mieszkania. Nie wyobrażamy sobie życia bez wiadomości i rozrywki, oglądanych w domowym zaciszu. Ale czy konkurencja w postaci komputera zdążyła już zagrozić niezachwianej pozycji telewizora w Twoim domu? Sprawdź!

1 Czy są programy telewizyjne, które koniecznie musisz obejrzeć?
- a) bardzo dużo
- b) kilka
- c) coraz rzadziej oglądam telewizję

2 Ile czasu dziennie spędzasz przed telewizorem?
- a) trudno powiedzieć
- b) mniej niż godzinę
- c) telewizję oglądam w komputerze

3 Zdarza się, że opuścisz odcinek ulubionego serialu. Co wtedy?
- a) czekam na powtórkę w telewizji
- b) szukam tego odcinka w internecie
- c) nie oglądam seriali

4 Mając do wyboru jedną z trzech poniższych rozrywek wybierzesz:
- a) telewizję
- b) komputer
- c) spacer

5 W wolnych chwilach najchętniej:
- a) majsterkuję
- b) uczę się nowych możliwości komputera
- c) oglądam telewizję, bo jest coraz więcej ciekawych programów i filmów

6 Gdybyś miał(a) zupełnie zrezygnować z telewizora w swoim domu:
- a) nie byłoby tragedii, komputer z powodzeniem zastępuje mi telewizor
- b) nie wyobrażam sobie takiej sytuacji
- c) bez telewizora bardzo bym się nudził(a)

7 Gdybyś miał(a) do wydania dużą sumę pieniędzy:
- a) zainwestował(a)bym w lepszy komputer i monitor
- b) kupił(a)bym telewizor 3D
- c) pojechał(a)bym w wymarzoną podróż

8 W tym samym czasie w telewizji nadają Wiadomości i ulubioną bajkę Twojego wnuka:
- a) rezygnuję z oglądania Wiadomości, bajka wnuka jest ważniejsza
- b) pozwalam wnukowi oglądać bajkę, sam(a) w tym czasie przeglądam serwisy informacyjne w internecie
- c) nigdy nie rezygnuję z oglądania Wiadomości

9 Czy jesteś zadowolony z oferty programowej nadawców telewizyjnych?
- a) tak, zawsze znajduję dla siebie coś interesującego
- b) uważam, że telewizja jest coraz gorsza i z roku na rok nudniejsza
- c) coraz więcej czasu spędzam przy komputerze, telewizja coraz mniej mnie interesuje

10 Gdybyś miał(a) wybrać między komputerem a telewizją:
- a) wolę telewizję
- b) od niedawna zdecydowanie wolę komputer
- c) trudno powiedzieć

quiz

ROZWIĄZANIA

Pytanie	A	B	C
1	1 pkt	2 pkt	3 pkt
2	1 pkt	2 pkt	3 pkt
3	1 pkt	3 pkt	2 pkt
4	1 pkt	3 pkt	2 pkt
5	2 pkt	3 pkt	1 pkt
6	3 pkt	1 pkt	2 pkt
7	3 pkt	1 pkt	2 pkt
8	2 pkt	3 pkt	1 pkt
9	1 pkt	2 pkt	3 pkt
10	1 pkt	3 pkt	2 pkt

Każde pytanie testu odpowiada innej liczbie punktów. Sprawdź, ile punktów dostaniesz za swoją odpowiedź. Następnie policz punkty i sprawdź wynik!

Telemaniak

16 – 20 punktów – Nic nie jest w stanie odciągnąć Cię od telewizji. Oglądasz wszystko i o każdej porze. Zdecydowanie powinieneś poszukać innej rozrywki. Dużo tracisz, siedząc non stop przed telewizorem. Może jednak warto przekonać się do komputera? Spróbuj!

Sceptyk

21 – 26 punktów – Starasz się rozsądnie gospodarować czasem i nie spędzasz przed telewizorem długich godzin. Czasami wolisz poświęcić czas na inne rozrywki, na przykład komputer, a dzięki KŚ SENIOROWI obsługa peceta idzie Ci coraz lepiej.

Komputerowiec

27 – 30 punktów – Jesteś zdecydowanym fanem komputerów. To, co chcesz wiedzieć, znajdujesz w sieci. Kolejne numery KŚ SENIORA poszerzają twoją znajomość peceta, która i tak jest już duża. Nowe programy i bogactwo internetu wciągnęły Cię bez reszty.

Czy wiesz, że...

Computer to osoba?

Wyrażenie computer zostało zapisane po raz pierwszy po angielsku w 1613 roku. Pierwotnie oznaczało osobę dokonującą obliczeń, na przykład za pomocą liczydeł. Dopiero od końca XIX wieku zaczęto tym terminem określać urządzenie, które wykonuje obliczenia.

Podpisane dzieło

Pod oryginalną obudową pierwszych komputerów Macintosh 128K znajdowało się 47 wygrawerowanych podpisów osób z firmy Apple, które uczestniczyły w zebraniu w tej firmie 10 lutego 1982 roku. Steve Jobs, szef Apple, uznał, że artyści powinni podpisywać swoje dzieła. Podpisy były w każdym komputerze Macintosh aż do modelu SE.

Więcej informacji na ten temat znajdziemy na stronie www.folklore.org

17 milionów Commodore 64

Który komputer osobisty w historii cieszył się największą popularnością? Pewnie wiele osób zaskoczy fakt, że był nim model Commodore 64, którego sprzedano około 17 milionów egzemplarzy.

Szybciej niż prom kosmiczny

Jedna konsola typu Nintendo Game Boy Advance wyprodukowana w roku 2001 dysponuje większą mocą obliczeniową niż komputery wykorzystane do tego, by w roku 1969 wysłać człowieka na Księżyc.

Pierwszy laser

Pierwszą drukarkę laserową skonstruowała firma Xerox. Urządzenie o nazwie Xerox 9700 powstało w roku 1977, zajmowało spore pomieszczenie i drukowało w akceptowalnej nawet dziś rozdzielczości 300 dpi (punktów na cal). Imponująca była zaś szybkość druku modelu 9700 – 120 stron na minutę. Co ciekawe, popularne nowoczesne biurowe urządzenia laserowe są w stanie wydrukować tylko około 20 stron na minutę, a wydajne drukarki osiągają zaledwie około 100 stron na minutę.

Komputer Świat SENIOR

Adres redakcji: 02-672 Warszawa, ul. Domaniewska 52
telefon: 22 2320078 (w godz. 10–17)
internet: www.komputerswiat.pl
e-mail: redakcja@komputerswiat.pl
Dyrektor Wydawniczy: Aleksy Uchański

Wiesław Małecki
redaktor naczelny

Łukasz Czekajewski (łcz)
z-ca redaktora naczelnego

Paweł Paczuski (pp)
z-ca redaktora naczelnego

Ewelina Kluczyńska (ek)
sekretarz redakcji

Agnieszka Al-Jawahiri (aa)
z-ca sekretarza redakcji

Rafał Kamiński (rk)
szef działu software

Paweł Gajewski (pg)
redaktor software

Piotr Kwiatkowski (pk)
redaktor hardware

Tomasz Paczuski (tpa)
redaktor telekomunikacji

Katarzyna Tez (kt)
redaktor działu rynek

Paweł Szpecht (psz)
redaktor nowości

Jarosław Wilk (jw)
redaktor software

Jolanta Rososińska
korekta

Robert Dobrzyński
dyrektor artystyczny

Wojciech Paszkowski
redaktor graficzny

Mariusz Rybak
redaktor graficzny

Igor Majorkiewicz
redaktor graficzny

Agnieszka Enbingier
sekretariat

WSPÓŁPRACOWNICY: Krzysztof Kossakowski, Mariusz Michalski, Wojciech Szombara (redakcja techniczna)

ringier axel springer

Wydawca: RINGIER AXEL SPRINGER POLSKA Sp. z o.o.
Członek Izby Wydawców Prasy i Związku Kontroli Dystrybucji Prasy
www.ringieraxelspringer.pl, asp@axelspringer.pl
Adres: 02-672 Warszawa, ul. Domaniewska 52
tel. 22 2320000, 22 2320001

Prezes Zarządu: Andreas Tilk
Prezes Honorowy: Wiesław Podkański
Dyrektor Operacyjny: Małgorzata Barankiewicz
Dyrektor Finansowy: Edyta Sadowska
Dyrektor Marketingu i Reklamy: Jerzy Karwelis
Biuro Reklamy Magazynów: Mariusz Wąsiński (dyrektor), komputerswiat.reklama@axelspringer.pl,
Adres Biura Reklamy: Axel Springer Polska Sp. z o.o., ul. Suwak 3, 02-676 Warszawa, tel. 22 2320149
faks 22 2325507; Sprzedaż reklam – magazyny komputerowe:
Paweł Stano (Head Group Manager) tel. 22 2320120, tel. kom. 500 240318
Agnieszka Stańczuk (Sales Executive) tel. 22 2320132, tel. kom. 508 000368
Katarzyna Gabryelczyk (Traffic) tel. 22 2320151, tel. kom. 666 876141
Magdalena Storożyńska-Mateńko (Senior Sales Executive) tel. 22 2320131, tel. kom. 668 450059
Menedżer ds. wydawniczych: Paweł Bulwan
Promocja: Michał Bajerski tel. 22 2320055
HR i Komunikacja: Roman Szczepanik
Rzecznik Prasowy: Anna Gancarz-Luboń
Księgowość: Janusz Bąk (główny księgowy)
Kolportaż: Rafał Kamiński
Produkcja: Mariusz Gajda
Druk: BP – Print Sp. z o.o., Warszawa
Prenumerata i egzemplarze archiwalne:
tel. 22 7613214, infolinia 801 000869, faks 22 7613133;
e-mail: kontakt.axel@infor.pl (pytania i reklamacje), prenumerata.axel@infor.pl (zamówienia)
Sprzedaż internetowa: http://kiosk.redakcja.pl
Prenumerata zagraniczna: http://kiosk.redakcja.pl

Zabroniona jest bezumowna sprzedaż czasopisma po cenie niższej od ceny detalicznej ustalonej przez wydawcę. Sprzedaż numerów aktualnych i archiwalnych po innej cenie jest nielegalna i grozi odpowiedzialnością karną

Komputer Świat SKLEP

SPRAWDŹ! NAJTANIEJ NA RYNKU

RABAT - 26%

HP Pavilion dv7-4010sw

Procesor Intel® Core™ i3-350M
Karta graficzna ATI Mobility Radeon™ HD 5470/512 MB
Oryginalny Windows® 7 Home Premium
Matryca 17.3" HD + BV LED 1600 x 900
Pamięć 3 GB DDR3, HDD 500 GB

~~3499~~ z VAT

2589,-

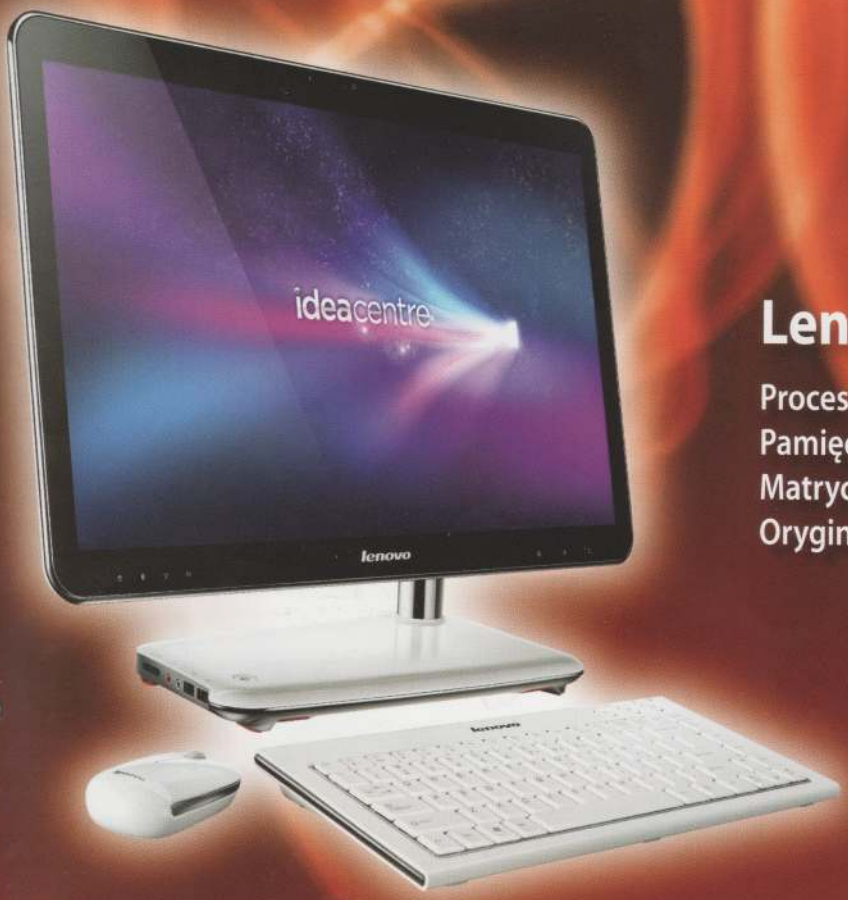

lenovo ideacentre

Lenovo IdeaCentre A310

Procesor Intel Pentium P6100 2GHz
Pamięć 2 GB, HDD 500 GB
Matryca 21,5" Full HD LED, 1920 x 1080
Oryginalny Windows® 7 Home Premium

~~2999~~ z VAT

2899,-

WYPRZEDAŻ! www.sklep.komputerswiat.pl WYPRZEDAŻ!

Nowa książka już w sprzedaży

Szukaj w kioskach i Empikach

- Porady krok po kroku
- Duże kolorowe zdjęcia w artykułach
- Niezbędne programy na płycie CD